

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

GODINA XII

Broj 126

TUZLA, PROSINAC 2003.

Cijena 1 KM, 4 Kn

**ČESTIT BOŽIĆ
I SRETNNA NOVA GODINA**

HRVATSKI GLASNIČE,

sa tebi **sretan ti jedanaesti (24. prosinca),**

HRVATSKI DOME,

blagoslovljen devedeseti rođendan (20. prosinca)!

S ovim brojem započinje dvanaesta godina Hrvatskoga glasnik! Tko bi rekao da je već prošlo jedanaest godina od one uoči badnjačke večeri (23.12.1992.), kada smo na galeriji hotela "Tuzla" svečano promovirali prvi broj našega lista?

Baš uoči badnjaka ratne 1992. godine, okupili smo se na svečanoj promociji. List je bio još "vruć", jer smo kasnili sa tiskanjem, pa smo s mukom za ovu promociju uspjeli dobiti samo 250 komada. Kao da danas gledam sve te goste i uzvanike! Mi smo, Hrvati i katolici, s ponosom sve to doživljavali. Bio je to još jedan doprinos našoj borbi za naš opstanak i opstanak Bosne i Hercegovine - onakve kako je to pisalo u Ustavu tada još međunarodno priznate Republike: Bosna i Hercegovina je država, i hrvatskoga, i srpskog, i muslimanskoga (bošnjačkog) naroda - i svih drugih njezinih građana.

Iako se već tada nad hrvatsko-muslimanske odnose počeo nadvijati oblak sumnje i neizvjesnosti (tada se to u Tuzli nije još tako snažno odrazilo), u tuzlanskom kraju se još moglo uzdignuta čela govoriti o Hrvatima, pjevati s rukom na prsima "Lijepa naša" i, naravno, s općim odobravanjem pokrenuti ovakav list. U ožujku 1993. obnovljeno je Društvo Hrvatski dom, kako bi i tom gestom Hrvati pokazali da je Tuzla njihov dom, da je Bosna i Hercegovina i njihova domovina.

Nažalost, nije to dugo potrajalo! Budući da se u ratu mnogo brže mijenja opća klima i raspoloženje, ta sigurnost kod Hrvata (pa i ponos) splasnula je već početkom ožujka 1993. godine. Zbog sve jačih i češćih sukoba Muslimana i Hrvata na području Srednje Bose i u Hercegovini, osjećaju se određeni oblici međusobnog nepovjerenja.

I u tuzlanskom kraju počele su se osjećati promjene:

Smijenjen je prvi zapovjednik Drugog korpusa Armije BiH, gospodin Željko Knez.

Sve su češće tenzije na relaciji Hrvata i Muslimana, kako unutar Armije, tako i na relacijama HVO-a i Armije BiH. Posebno je to došlo do izražaja od vremena zarobljavanja tuzlanskoga muftije, zatim predsjednika SDA g. dr. Salih Kulekovića, kao i njihove pratnje, od strane

Promocija prvog broja Glasnika: Glavni - Ljubomir Aždajić - ima riječ

HVO iz Konjica. Upravo je to bilo u ožujku 1993. god. A sve je kulminiralo raspuštanjem hrvatske 115 brigade "Zrinski".

Uspkos svemu tome, ovdašnji Hrvati su do kraja rata ostali u obje vojne formacije jedinstvenih oružanih snaga Bosne i Hercegovine i ničim nisu pokazali da se može sumnjati u njihov bosansko-hercegovački patriotizam. Zbog određenih okolnosti na terenu Posavine očuvane su 2 hrvatske HVO brigade. Poslije raspuštanja 115 HVO brigade "Zrinski", većina njenih vojnika je prešla u 108 HVO brigadu i tako dočekala kraj rata. Mnogi su nažalost tamo i poginuli!

Koliko je puta trebalo ohrabrivati sve građane, (posebice Hrvate, s jedne strane obične ljude, a s druge, čak, i one koji su sudjelovali i zauzimali značajna mjesta u obadjeve formacije oružanih i političkih snaga), da se ne daju isprovocirati, i da časno čuvaju onaj početni zanos u obrani svih ljudskih i bosanskohercegovačkih vrijednosti, bez kojih danas ne bi bilo ove države.

U tome su svakako prednjačili glavni akteri Hrvatskoga glasnik na čelu sa, kako napisao jedan ugledni hrvatski novinar, "sveprisutnim" fra Petrom Matanovićem.

Unatoč svemu tome, može se konstatirati da, nažalost, postoje još mnogi, predratni, ratni i poslijeratni, u najmanju ruku, neprijateljski raspoloženi (da se ne kaže mrzitelji) svega što je hrvatsko i katoličko u ovome gradu i prostoru. Da je ovo istina treba samo ovlašt pogledati određena kadrovska rješenja u javnim ustanovama tuzlanskoga kantona i tuzlanskih općina, i lako će se prepoznati majorizacija i neosjetljivost većine za neka vrlo značajna pitanja konstitutivnih naroda u manjini. Kad se u Glasniku, malo otvorenije, postavilo ovo pitanje, došlo je do neopisivog izljeva mržnje prema glavnim akterima ovoga lista. Tada su ih neke mračne sile iz prošlog stoljeća (koje se još kriju pod firmom i pragmom antifašizma) pokušale, i diskreditirati i popljudati u svom poznatom avangardnome maniru.

Mnogi opet, kad se ih na to upozori kao začuđeno konstatiraju kako to "nisu ni primijetili", odnosno da "s tim pitanjima nisu opterećeni" (narod bi rekao, prave se Tošama!).

Hrvatski Glasnik je još tu! "Pregrmio" je mnoga iskušenja (koja su dolazila i s lijeva i s desna) i ostao stameno, i hrvatski, i katolički, ali i tuzlansko-bosanski u svakome pogledu. Nadamo se, dragi

Obnoviteljska skupština 13. ožujka 1993.

PRENOSIMO

Ličnost dana

**Fra Petar
MATANOVIĆ**

Uvijek je demonstrirao svoje bosanstvo

Iskazano poštovanje prema čovjeku koji je na čelu katoličke zajednice u Tuzli bio punih 12 godina

Dosadašnji gvardijan Franjevačkog samostana "Sveti Petar i Pavao" u Tuzli fra Petar Matanović jučer je ispraćen na novu dužnost u Sarajevu.

Ispraćaj mu je priredio načelnik općine Tuzla Jasmin Imamović sa saradnicima, želeći tim činom javno pokazati sve poštovanje prema čovjeku koji se na čelu katoličke zajednice u Tuzli nalazio punih 12 godina.

Ima mnogo razloga koji su fra Petra Matanovića tokom svih prethodnih godina svrstavali među one Tuzlake koji su svojim karakterom i radom pokazali da im pripada mjesto među najodabranijim Tuzlacima.

Ovaj mirni Posavac, uvijek spreman na razgovor i dijalog, pripada onim Bosancima i Hercegovcima koji se čvrsto drže svog "bosanskog uzeta".

Svoje bosanstvo fra Petar je demonstrirao na najbolji način tokom tragičnih ratnih zbivanja u BiH, ne štedeći se javnih pozivanja na suživot, toleranciju i poštivanje. Da je znao da poštuje, fra Petar je pokazao i prisustvom posljednjem ispraćaju prvog bh. predsjednika rahmetli Alije Izetbegovića.

A. H.

Dnevni Avaz, 17. XII. 2003.

čitatelji, da ćete ga i dalje podržavati svojim potporama i čitanjem!

I s Hrvatskim domom je slično! Ne može se pohvaliti agilnošću i potporom ni u vlastitim redovima, a kamoli od onih koji "nisu nacionalno opterećeni".

Ovo društvo, koje je tuzlanska perjanica, neki doživljavaju kao konkurentnu snagu i nastoje ga potisnuti na marginu. Ne može Hrvatski dom na marginu sve dotle dok usred grada Tuzle stoji zgrada u kojoj je utemeljen i ponikao, a koja mu je grubo oteta! Oni među nama (mangupi iz vlastitih redova, što bi rekao njihov ideolog, V. I. Lenjin) koji ne razumiju kako su nedorasli igri s vatrom, trebali bi se na vrijeme presabirati i prestrojiti. Sitan je njihov šćar, a šteta za hrvatski narod Tuzle može biti velika. Uostalom, nije uljudno da svečar ne sjedi na čelu stola, a Hrvatski dom ove godine slavi 90 godina postojanja i deset godina obnove rada. Treba ga podržati jer mu nije lako!

Svim čitateljima - kršćanima - čestit Božić, svim ljudima dobre volje sretna i blagoslovljena Nova 2004. godina.

Petar MATANOVIĆ

DEVEDESET GODINA HRVATSKOGA DOMA U TUZLI

(20. XII 1913. - 20. XII 2003)

ISTINA O HRVATSKOM DOMU

Još prije Prvoga svjetskog rata kupljeno je zemljište za izgradnju Doma. Po svršetku rata, početkom 1920. godine, sazvana je Skupština Društva Hrvatski dom, koja je donijela odluku o nastavku rada. Tom prilikom je skupljeno 20.000 kruna. Društvo je obnovljeno, te je nastavljen puni rad, koji je urodio lijepim uspjesima. Zgrada Doma je sagrađena.

U lipnju 1937. godine Banka je odredila prodaju Doma na javnoj dražbi zbog duga 147.000 dinara. Na sastanku 13. lipnja 1937. godine na čelo Društva dolazi Juraj Begić, a u Odbor: Aleksandar Preka, narodni zastupnik, potpredsjednik Društva, Ratimir Deletić, tajnik i Stjepan Lozić, blagajnik. Direktor Banke bio je Anto Tadić. Hrvati se organiziraju, prikupe sredstva, vrata dug, i pripreme se za renoviranje Doma.

Dom je obnovljen 1940. godine potporom Hrvatskog naroda Tuzle. U zgradi Doma odvijale su se mnoge aktivnosti svih hrvatskih društava i klubova. S kućom i dvorištem imao je 1894 m² prostora.

Uknjiženo je bilo pravo vlasništva na nekretnine u korist Društva Hrvatski dom u listu 1/1, parcela kč. 9/140, ali obustavljanjem rada Društva - "dragovoljno" je predano poznatom komunističkom procedurom (od Saveza kulturno-prosvjetnih društava za BiH od 5. svibnja 1949. OV broj 3211/50), Oblasnom savezu kulturno-prosvjetnih društava u Tuzli i dalje.

Prvo je bilo utvrđeno da je Društvo potpuno ostalo bez članstva i na taj način stvarno pre-

stalo postojati, te da nije u mogućnosti održati propisanu glavnu Skupštinu, uslijed čega njihove Središnje uprave nemaju zakonske legitimacije za dalje funkcioniranje (opet prokušanim komunističkim načinom), da bi 9. ožujka 1949. preporučili, da se što prije zakaze sjednica (!!!) na kojoj bi se donijela odluka o prestanku rada Društva i ustupanju njihove imovine Savezu kulturno-prosvjetnih društava. Imenovana je komisija za likvidaciju, koja je odredila, da sva pokretna i nepokretna imovina i sva prava i obveze prelaze sa 1. travnjem 1949. na Savez KPD.

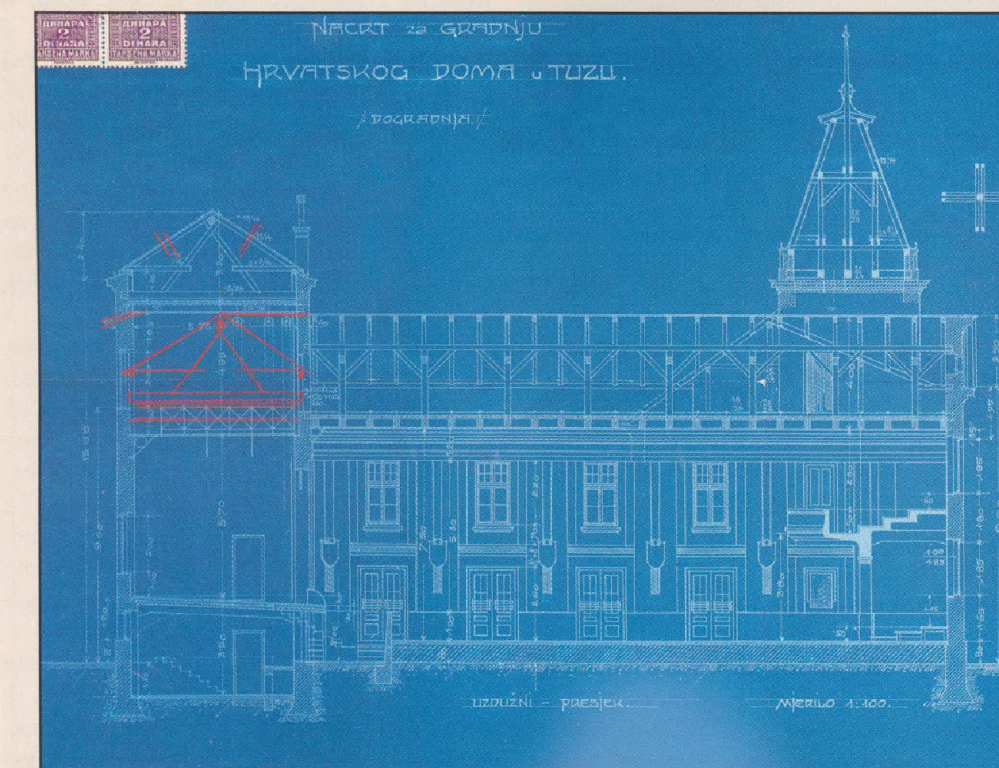
Dakle, uz političke pritiske, karakteristične za to komunističko vrijeme, natjerani su predati Dom.

Može li se smatrati tadašnja otimačina komunističkog režima PRAVOM?

Dom je imao veliku dvoranu, prostore za vježbanje, prostore za sva hrvatska društva i klubove, čitaonicu s knjižnicom, u kojoj je, pored velikoga knjižnog fonda, bilo na raspolaganju deset dnevnih listova, više revija i tjednika, zatim kavanu i druge pomoćne prostore. DANAS JE TU NARODNO POZORIŠTE.

Obnoviteljskom skupštinom, koja je održana 13. ožujka 1993. Društvo HRVATSKI DOM nastavlja svoj rad, koji je otpočeo Osnivačkom skupštinom 20. prosinca 1913. godine. Dakle, 20. prosinca 2003. bit će 90 godina rada i postojanja Društva Hrvatski dom, s prekidom za komunističke vladavine.

J. N.

Isus Krist-Božić

"RODI SE U ŠTALI RADI ČOVJEKA"

U Novome zavjetu za njega se rabi preko 50 imena, kao - *Sin čovječji, Gospodin, Mesija, Krist, Sin Davidov, Sluga Božji, Spasitelj, Sin Božji, Riječ Božja...*

Sin čovječji je ime koje se u praksi donekle povuklo u odnosu na druga imena, ali u ovakvom jednom novinskome razgovoru čini se vrlo prikladnim - pa neka tako bude!

Svjetsku pozornost privukao je svojom odlukom (dobro ste razumjeli!), svojom odlukom i izborom načina na koji će doći na svijet. Došao je, dakle, rodio se kao *sin Marije i Josipa, u jednoj štali*, okružen pastirima i životinjama. Rodendan mu slavimo 25. prosinca i toga dana, u to vrijeme godišta (već preko dvije tisuće godina, svake godine) - *mir se svijetu naviješta!*

Pored imena Isus Krist, dok je bio dijete zvali su ga i - Božić, kao mali Bog ili Božji sin. Taj nadimak mu je ostao do danas, i kad god mu slavimo rođendan, svi ga tako prisno oslovljavamo. Tako ćemo mu se obraćati i u razgovoru za Hrvatski Glasnik na koji je, kao naš suradnik, redoviti čitatelj i dobročinitelj, rado pristao.

"Ta vam se sreća danas dogodi"

HG: - Svake godine u ovo doba dolazite među nas. Svjedoci ste velikih promjena koje su se dogodile od dana kada ste prvi put, prije 2000 godina bili u ovim krajevima. Koliko ste mogli utjecati na te promjene i kako na njih gledate.

BOŽIĆ: - Došao sam kao prijatelj. Uvijek sam dolazio s namjerom da pomognem i sudjelujem u patnjama i nevoljama kao i u radostima i sreći koje ste proživljavali. Tako ja gledam na prijateljstvo. Bolje rečeno, volim ove ljude, Tuzlake, crne i bijele rudare, vrijedne domaćine, intelektualce, volim djecu i starce, svoji smo.

Gospodin s kojim je novinarka Hrvatskoga Glasnika razgovarala u prigodi nadolazećih blagdana poznat je i ne treba ga posebno predstavljati. Rodio se na početku naše ere u predgrađu izraelskoga gradića Betlehema, u Jordaniji, 8 kilometara južno od Jeruzalema.

Ne dolazim kao protektor i uvijek želim biti jedan od vas. Nisam nametljiv. Kada mi se radujete i pozivate za svoj stol rado se odazivam i sretan sam, a kada me zanijećete i odbacite, strpljiv sam i ne zamjeram. Nastojim razumjeti okolnosti, pa ljudi smo!

Ono što rado naglašavam i što određuje naš odnos jest činjenica da me nikada niste potpuno odbacili. Odlazili ste i vraćali se, voljeli me i prezirali, zajedno smo visjeli na vašim križevima, mučili se i kvarili, ali vjerovali jedni drugima.

HG: - Mi tuzlanski Hrvati rado slavimo Vaš rođendan, priređujemo prijame i koncerte, u ponoć 24/25. prosinca, svečano molimo i pjevamo Vam u čast. Jeste li zadovoljni?

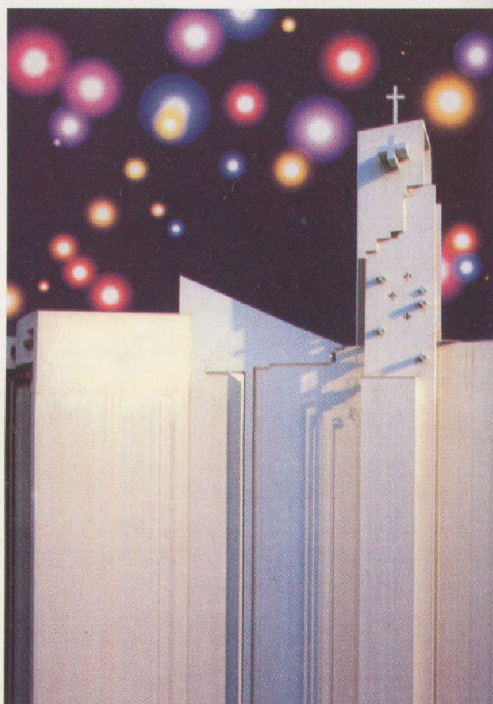
BOŽIĆ: - Skroman sam čovjek. Volim pjesme i vesele ljude. I sam znam zapjevati. Kada sam bio s majkom u Kani Galilejskoj na jednoj svadbi, nisam dozvolio da se veselje prekine iz trivijalnoga razloga - ponestalo je vina. Diskretno sam intervenirao. Uvijek se dobro osjećam na vašim susretima, ali uočavam da su se baš u tim susretima u moju čast u ove 2000 godina desile, možda, najveće promjene.

Ambijent koji sam odabrao danas je, manje-više, samo simbolika, a u novome ozračju u koje me smještate želeći mi ugoditi, ne osjećam se najudobnije. U Bosni sam nekako, još barem donekle, domaći, ali u velikim svjetskim centrima, u blještavilu bogatstva i sjaja, osjećam se isključenim i neshvaćenim. Sklon sam svim ljudima i pokušavam razumjeti one koji su moćni, kada me pozdravljaju svojim bogatstvom.

Ipak, ljubav je ono jedino što očekujem i što me čini sretnim. Ja ljubav ne zahtijevam, ja je darivam i to posebno tamo gdje ona nedostaje, gdje se osjeća njezina kriza. Ovdje me stalno trebate i zato sam tu.

"Štalica prosta bi njemu dosta prigodna"

HG: - Svida li Vam se naša, Tuzlanska crkva? Ljudi prigovaraju da je previše moderna, voljeli bi neku klasičniju, onu na koju su navikli.

BOŽIĆ: - Nisam čovjek jednoga vremena. Povijesna razdoblja imaju svoje umjetničke zakone i pravila i ja to s razumijevanjem i s odobravanjem pratim.

Citirao bih Matoša koji kaže: " (...) samo onaj je čovjek, tko je živa kuća Božja: templum Dei absconditi, živa crkva, gdje je duh svećenik, srce oltar, oči - dva divna prozora, i kroz njih se naš zagonetni mikrokozam ogleda u zrcalu zakona stvarnosti".

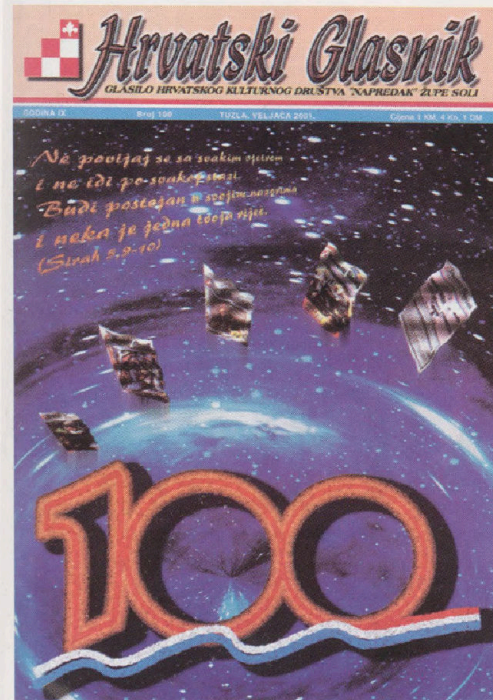
Vaša je crkva hram svoga vremena. Opet bih podsjetio na Matoševu misao: "Teško hramu što nije kuća, i kući, što nije hram! Teško crkvi, iz koje se iselio Bog! Teško kući u kojoj ne gori žižak idealu"! To je moj stav!

HG: - Zašto nas napominjete na Matoša? Nije li to neki prijekor? Kome je upućen?

BOŽIĆ: - Nema govora o prijekoru. Volio bih da me doživite kao onoga koji obuhvaća sve vaše patnje, utišava pobune, prevladava frustracije i u svim vam nevoljama omogućuje ustrajnost i strpljivost pa napokon i pobjedu.

"On za nas trpi čim se rodi"

HG: - Hrvatski Glasnik je siromašna lokalna novina. Ona ima svoje mjesto koje nije lako opravdati, a ponekad ni razumjeti. Osjetimo Vašu naklonost i prijateljstvo. Kada smo, prošle godine slavili desetu obljetnicu (prvi broj izašao je baš na Božić, 2002) nismo tražili Vaše mišljenje o Glasniku. Sada je jedanaesti glasnikov rođendan, pa pošto ste istoga dana svečari, recite svoje viđenje lista!

BOŽIĆ: - Čestitam Glasniku jedanaest godina. Pratim i vidim i one koji vas hvale i one koji vas kritiziraju. Dobro je slušati i jedne i druge, ako su dobronamjerni, samo što nije lako razlikovati jedne od drugih. Nemate puno uzora i nije vam lako. Znam vaše krize, ali, imate moju potporu i nadam se da je osjetite.

HG: - Voljeli bismo imati sredstava pa da Božićni broj bude svečaniji i raspjevaniji. Ne zamjerite na skromnosti i znajte da ovo što pišemo, pišemo čiste duše. Svjesni smo časti što ste nam je ukazali ovim razgovorom. Ostajemo odani i želimo Vam sretan rođendan.

BOŽIĆ: - Dolazim kao razveselitelj svijeta. Volim Tuzlu i Tuzlake, drag mi je Hrvatski Glasnik i svakoga mjeseca držim ga u svojim rukama. Ne budite snishodljivi i ne zahvaljujte na razgovoru. Pa svoji smo!

Marica PETROVIĆ

Božić je blagdan u kojemu se sjećamo i mislimo na one koji su nam dragi. U zajedništvu što ga baštinimo radujući se dolasku Boga - djeteta, otvorena srca pripremamo se za taj susret. Čestit Vam došao Božić i sretna Nova godina!

Hrvatsko kulturno društvo
NAPREDAK TUZLA

"Veselje ti navješćujem puče kršćanski"
Čestit Božić i sveto porođenje Isusovo, kao i blagoslovljenu Novu 2004. godinu želi vam društvo
"HRVATSKI DOM" TUZLA

"RADUJTE SE NARODI"
MATICA HRVATSKA TUZLA

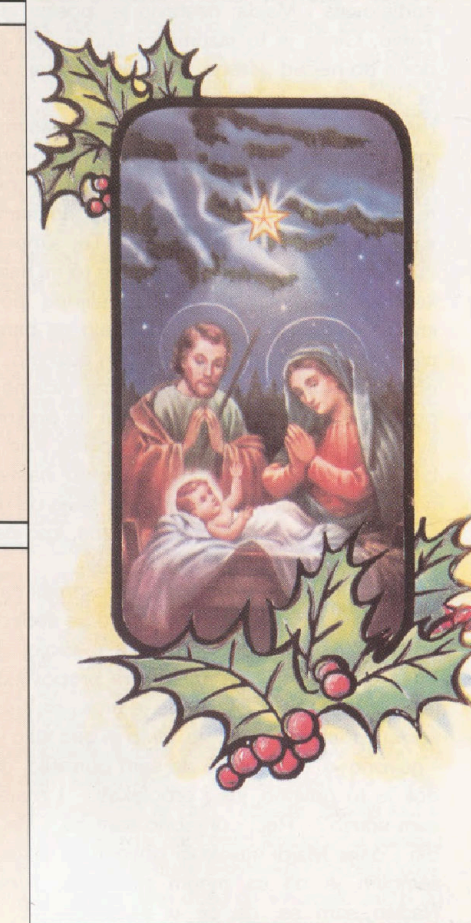
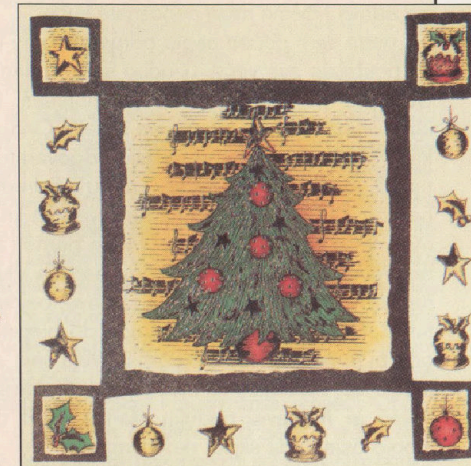
dariva Božićnu radost svim ljudima dobre volje, a onima koji slave Božić i Novu godinu želi sretno i čestite ove svete dane

Nikad kao Božićne noći
čovjek nije bliži čovjeku
Dopustimo neka ovo osjećanje
što dulje ostane u našim srcima
ČESTIT BOŽIĆ I NOVA 2004. GODINA

UDRUGA
"HRVATSKA ŽENA" TUZLA

Mir, ljubav
i veselje
tebi za ovaj
Božić

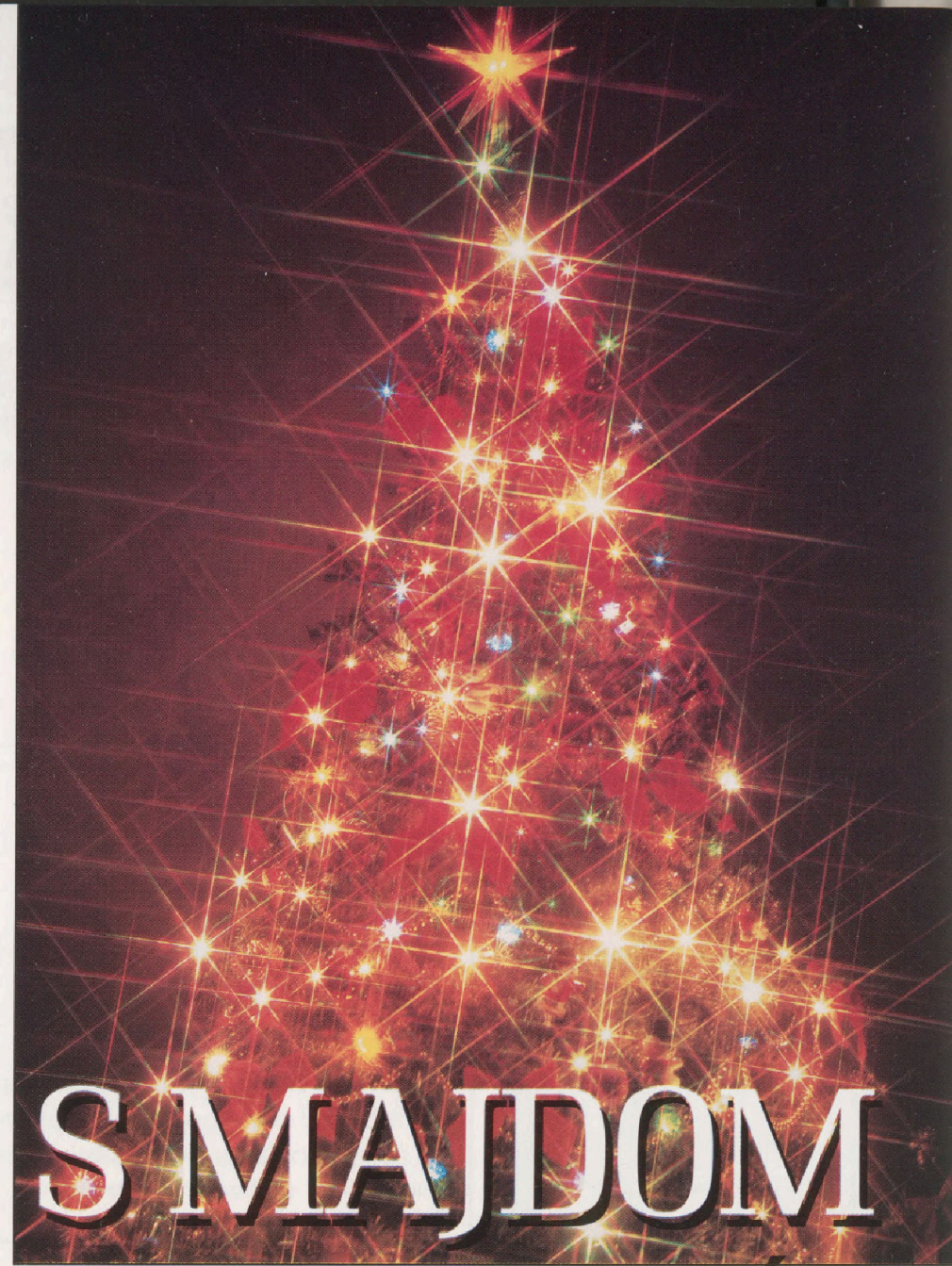
Da odmah kažem: ovo nije moja priča, ovo je Tomina priča. Želim je podijeliti s vama kao što ju je Tomo želio podijeliti sa mnom, ona se tako lakše živi. Još i ovo da kažem: Tomo je stvaran čovjek, sigurno ste mu već gledali u lice i ruku pružali, možda će ovog Božića s vama biti na ponoćki. Evo, dakle, Tomine Božićne priče. Nije ni tužna, nije ni radosna, ona je jednostavno priča koju život u Bosni uvijek i iznova priča, najčešće u Božićno vrijeme.

Nisu moje nevolje u djetinjstvu bile posebno teške - započeo je Tomo, poprilično sigurno, svoju priču. Valjda je i red, da tako bude: mala djeca, male brige. Jedno sam ipak teško podnosio: majka mi nije znala reći, tada sam jedino njoj vjerovao, tko i zašto puca i zašto ljudi tako grozno psuju. Majčin je komentar redovito bio: vrug ih odnio, Bože mi oprosti, i jedne i druge i treće, a tko su oni, nije kazivala, valjda da djeca ne bi zapamtila i poslije se osvećivala. No, ostali nisu bili tako majčinski brižni, u naše su mlade uši ulijevali potoke psovki, mržnje i laži... teško je bilo sve to ne čuti. Ipak, na sreću, mi nismo znali na koga se to odnosi, nismo znali tko su oni iza brda, iza ograda, iza zidova i nismo mrzili nepoznate ljude.

I onda sam počeo naglo odrastati, oči i uši su mi postajale sve veće. Gledao sam i pitao sam. Učinjeno ne može postati neučinjenim, mislio sam, istina i pravda moraju na vidjelo. Onaj tko je kriv i čitav njegov narod trebaju odgovarati. Da, i narod, jer zločinci se rađaju i rastu u određenom narodu. O tom su se, istina ne u velikim krugovima, među nama studentima vodile burne i žučne rasprave. Nas su iz hrvatskoga naroda izlučivali neki novi govori, sve zelenije zastave, bajrami po fakultetima i nije nam bilo druge do bježati, kad god bi to bilo moguće, bježati u svoja sela, među svoje. No, bježati se ne može uvijek. Rekavši ovo, Tomo je napravio podulju stanku, tako da se moglo osjetiti da slijedi nešto važno.

U ovim je našim žučnim raspravama redovito sudjelovala i Majda, nastavio je, poslije stanke. Tomo. Činila je to razumno i tiho u želji da ne dođe do nečeg gorega, da bi me na kraju izvodila iz gužve, kako bismo, nasamo, nastavili raspravu. I uvijek, kada bi s njom bio nasamo, od mene vulkana postalo bi mirno jezero, govorio bih tiho, bučni katolik i Hrvat odjednom bi postao razuman. U takvim trenucima mogao sam čuti samoga sebe i bilo me je stid. Toj simpatičnoj curi sam poželio kazati kakav smo to mi narod, iz kojih visina dolazimo, kako prelijepu povijest imamo, no malo mi je toga padalo na pamet, a nije ni moglo, malo mi je toga bilo poznato. Toga obično postanemo svjesni kad ne vičemo, kad počnemo sebe slušati, kad vikom ne prekrivamo svoje neznanje. Majda je bila strpljiva. Kad ja ne bih znao dalje, ona je neprimjetno nastavljala govoriti o mome narodu i ljepše i bolje od mene. Čudio sam se, od kuda ona to zna, kao da nije bilo moguće sve to naučiti iz knjiga.

Još mi je teže bilo kada bismo prešli na vjerske teme - nastavio je Tomo, i sad se stideći, što on, veliki katolik, tako malo zna o svojoj vjeri. - Znao sam joj reći, da naša vjera propovijeda da je Bog postao čovjekom, da je umro na križu, da ćemo i poslije smrti živjeti, ali to je bilo tako jedno - govorio je Tomo, tako da sam pomislio, da će, dok je to govorio, još i proplakati. - I znate, što sam učinio? - Reci - ohrabrio sam ga. - Da ja ne bih i dalje Majdi mucajući govorio o našoj vjeri, zamolim je da sa mnom pođe na ponoćku. Nadao sam se, da će u svjetlucavosti crkve namirisati ljepotu našega Božića i da će kroz

S MAJDOM NA PONOĆKI

riječi svećenika dokučiti njegovu tajnu. Majci sam već nekako objasnio, da neću kući dolaziti, da ću kod nekog kolege provesti Božićne dane, ne spominjući joj svoje prijateljstvo s Majdom, ona to i tako ne bi ni shvatila ni prihvatila.

U brizi kako će to sve ispasti, po Majdu sam došao i prerano, no učinio mi se, da Majda sve razumije i po tom sam prepoznao da sam joj drag, a kad si nekom drag, onda te on i razumije. Svidjet će ti, rekao sam joj, a ona je to popratila blagim smiješkom.

Crkva je bila prepuna, jedva smo u nju ušli, no bilo je svečano, lijepo i toplo. Lijepo se i pjevalo, a onda je došla propovijed. Htio sam pobjeći. Majdi sam bio navijestio, kako će joj mnogo toga postati jasno, što joj ja nisam mogao objasniti, a svećenik je grmio o nepravdama koje se nanose hrvatskom narodu, o pomoći koju će mu pružiti novorođeni Isus da nadvlada svoje neprijatelje, pa da se po cijeloj Bosni slavi katolički Bog, i grmio je, i grmio je, a ja nisam više ništa čuo. Majdu sam potezao za ruku, da izidemo iz crkve, no ona mi je šapnula da želi ostati do kraja. Ostali smo, a ja sam cijelo vrijeme smišljao, kako ću Majdi objasniti svećenikove riječi, kako ću joj govoriti, da se takve propovijedi u našim crkvama obično ne drže, da je nešto ovog svećenika poni-

jelo... i s tim sam mislima dočekao kraj mise. Majdi se još nije išlo kući. Povukla me je u jedan ćošak crkve, šapćući, da želi razgledati jaslce. I kad se sav svijet razišao, pristupili smo jaslacima. Majda je bila zanesena, nije oči skidala s Marije koja je u rukama držala dijete Isusa.

Vidiš, rekla mi je, u tome je tajna: Majka drži život u rukama i to slavi tvoja vjera i zato je ona lijepa. Lijep je tvoj Božić! Znaj Tomo, da će se o taj život, koji žena drži u rukama, razbiti sve mržnje, sve laži, sve psovke. Stoga i ja želim život držati u rukama, tvoj i svoj, nama na sreću i na blagoslov našim narodima i našim vjerama. U tim životima koji će iz nas izrasti trajat će naša Bosna i mi u njoj, govorila je, dok je pružala ruku prema Ženi i prema životu. Ove Majdine riječi, a ne svećenikove, su mi darovale najljepši Božić i od tada ja svakog Božića idem s Majdom na ponoćku, a s nama ide i život koji ćemo, ako Bog da, radati.

Vama ovo pričam, jer se nadam, da vjerujete, da je Isus došao, da ljude spaja, kako bi se život rađao, a drugi, što će oni reći, ne znam, no, ako me i ne razumiju, polako će se priviknuti i na ovakve istine, još uvijek s tugom u glasu, završio je Tomo svoju božićnu priču.

Tako je ljudska i draga mi je, što sam je čuo.
fra Petar Anđelović

BOŽIĆ ĆE OBRADOVATI KRŠĆANSKE I OJAČATI ISLAMSKJE DUŠE

Piše: **Fatmir ALISPAHIĆ**

Božićna svjetlost se danas, k'o i sutra, rasprostire bosanskim mahalama. Plovi kroz kršćanske, muslimanske i židovske kuće. Grli džamije, Bogomolje, naše. Jednako kao što su nedavno metafizika iftara i miris ramazanskih lepina iz Kabilove i Hukine pekare milovali uzvišene prostore Franjevačkoga samostana. Negdje drugdje ovi dodiri ljepote možda ne bi imali smisla, jer nisu svi basnoslovni k'o Bosna, ali u Bosni, smisao vjere je određen ljubavlju prema susjedstvu. Tu jesmo, takvi kakvi jesmo, na raskrižju iskušenja, kakvo nigdje na svijetu nije podareno ni jednoj vjeri. Baš ovdje, u Bosni, Božja riječ i ljudsko osjećanje vide se u punoj dimenziji. Nema prevare, ni u slovu, a kamoli u riječi, jer je sve čitljivo, kao u dječjem oku. Nigdje se iskrenost vjere u Boga ne prozire u etičkoj i moralnoj punini kao u Bosni. Bosanski vjernici su odabrani da svjedoče vjeru, u iskušenju dobrote i praštanja.

Samo je u Bosni smisljeno moje tumačiti kao tvoje, i tvoje kao moje, jer mome ne može biti valjano bez valjanosti tvoga, i obratno. Božićna ljepota u Bosni odveć nije samo prostor katoličkoga civilizacijskog kruga, jer se ni katoličanstvo, ni ostale tri konfesije, u Bosni ne mogu živjeti u isključivoj autohtonosti. Čak što više, sve naše bosanske vjere bi nosile biljeg distorzije značenja i reduiranosti ako bi ostale zatvorene samo za sebe. Jer, bila bi osiromašena istina o nama, bili bi osiromašeni vjernici koji su navikli, predanjem ili životom, da svoju duhovnu puninu filigraniraju u sociokulturnim značenjima naših bliskosti.

Razlike dopisivane razlikama

Politika u Bosni je i u vremenima komunizma, a i poslije, bila daleko ispod otvorenosti i pitomosti naroda. Komunisti su na svaki oblik iskazivanja vjerskih osjećanja gledali kao na pošast. Čak nisu imali sluha ni za ogromni kapital interkonfesionalne tradicije, koji se mogao koristiti kao povijesno i kulturološki utemeljena podrška za njihovu krilaticu bratstva-jedinstva. Slavenstvo je bratstvo i jedinstvo civilizacijski svjetionik, pogotovo u Bosni, ali ono nema smisla ukoliko nije temeljeno na tradiciji zajedništva i tolerancije. Bosanske vjere su esencija etnokulturnih tradicija, prožetih i isprepletenih, i otud su komunisti počinili najveću grešku kada su, ignoriranjem vjere, retardirali ogromnu energiju zajedničkoga naslijeđa.

Posljedica komunističkoga ignoriranja interkonfesionalnih vrijednosti osjetila se kroz demokratsku zakržljatost bosanskih naroda, koji nisu u prvi mah umjeli razlučiti švercersku, sitnošćardžijsku političku retoriku od pravila po kome je valjana samo ona politika koja sebe izgrađuje na vrijednostima bosanske tradicije. Pod logotipom rušenja komunizma i demokratizacije, bosanskim je narodima prošvercan proizvod koji je računao da povijest počinje od danas, a da je tradicija plastelin koji se može oblikovati po dnevno-političkoj gibiri.

Narod je nadrastao političke bagatele. Poslije kratkotrajnoga šoka, uzrokovanog raskorakom između komunizma i lažne tranzicije, narod se sabrao, podvukao crtu i uočio da je najsigurnije držati se vrijednosti koje su stoljećima temeljene u

U povijesnom i kulturolozijskom čitanju Bosne, ne postoji ništa što bi se moglo tumačiti kao corpus separatum, samim tim što su sve razlike odveć dopisane onim od čega se razlikuju

Bosni. To se ne vidi kroz sintetičku i sterilnu sliku koju dobivamo putem medija, ali u stvarnosti, u životu, vjerujte, Bajrami su bliže Božićima i Božići su bliži Bajramima više nego što su ikad u posljednjih pola stoljeća bili.

Kršćani u Ramazanu i muslimani u Božiću

Ovu renesansu interkonfesionalnih vrijednosti bosanskoga društva, na žalost, ne možemo uočiti u krajevima čiji je današnji život određen proživljenom tragedijom.

Mada, primjerice u Srebrenici, za posljednji je Bajram bilo primjera da su srpski susjedi pohodili bošnjačke povratnike, ili im u najmanju ruku, na ulici, u prolazu, čestitali blagdan. Bosanske sredine čiji multietnički identitet nije pretrpio razaranje u bezumnom ratu, odveć su nadišle zapreke politike, pa i neke oblike ideološke instrumentaliziranosti vjerskih vrijednosti. U Sarajevu, Travniku, Konjicu, Brčkom, a nadasve u Tuzli, vjerski se blagdani doživljavaju kao svečanosti cjelokupnoga društva.

Što bi kazali novokomponirani čuvari naših tradicija kada bi čuli da su u nekoliko srednjih tuzlanskih škola, u nekoliko multietničkih odjeljenja, svi učenici postili Ramazan? Djeluje šokantno, nevjerojatno, ali je točno. Prošlog Ramazana su izvjesni samozvani čuvari islama u nekoliko navrata tematizirali autora koji je ustvrdio da Ramazan poste ljudi koji nemaju nikakve veze sa islamom, i koji nikad nisu ušli u džamiju. S kojim pravom oni poste Ramazan?! - pitali su se dušebrižnici islama, kao da je islam neka privatna avlija u kojoj smije šetati samo veleposjednik. Islamski feudanci nisu razumjeli da je bolja ma kakva nazočnost u islamu, pri islamu, nego nikakva, da je korisnije da ma koji čovjek, ma koliko provede u postu, u discipliniranosti, pa i bez temeljnoga znanja o islamu, nego da se prepusti obilatom iza-

zovima trovanja tijela i duha. Za tu skućenu, redukcionističku logiku, bila bi porazna saznanja da su i neki katolički i pravoslavni učenici u tuzlanskim školama postili Ramazan, ili jedan ili pet ramazanskih dana. S kojim pravom! - uskliknuli bi: Opet ne bi razumjeli da je korisnije da školarci, makar pod utjecajem trenda, osjete blagorodnost samoprijedora, a nadasve ljepotu bosanskih prožetosti, nego da se otisnu u alkoholizam, narkomaniju i obilje praznine.

Godinama se na Polnoćkama okuplja omladina svih konfesija. Sedamdesetih i osamdesetih je bila furka da se Božić dočekuje u nekom od kafića, disko-klubova, a da se onda ode na Polnoćku, na kojoj se katolici osjećaju počašćeni prisutnošću drugih, dok se muslimani i pravoslavci osjećaju uzvišenim u toj volji da svjedoče ljubav prema svemu bosanskom. Svaki blagdan svake bosanske vjere ima jednaku manifestaciju bosanske volje. I ne samo u urbanim sredinama, kao kolijevci bosanske interkonfesionalnosti, već i na selima, pogotovo onim čiji zvonici i munare žive u susjedstvu. Otidite u ma koje katoličko selo koje je pored muslimanskog sela, i vidjet ćete da na obiteljske Božićne blagdane dolaze i muslimanski susjedi. Otidite u ma koje muslimansko selo, i vidjet ćete katolike za bajramskim sofram. To je normalno, prirodno, poput harmonije duha i tijela. Jedno ogromno bogatstvo interkonfesionalne prožetosti živi tu, pored nas, a da nema valjanu medijsku recepciju, a time ni korisnu društvenu i političku valorizaciju. Za bosansko društvo, koje se osjeća ranjeno više nego što to u stvarnosti jeste, bilo bi korisno uslikati, bukvalno, Mehu kod Joze na Božiću, Jozu kod Mehe na Bajramu, i opet tako, i uvijek tako, ne zbog protežiranja nečeg čega nema, već zbog predstavljanja stvarnosti onakvom kakva jeste, stoljećima.

Iskušenje kao čast i obveza

Božićna svjetlost se danas, k'o i sutra, rasprostire bosanskim mahalama. Njena idilična blagost i ove će godine oplemeniti bosanske ljude. Ljepota, ma čija, i ma koja, ne može se držati u tarabama provincijskoga duha. Ljepotu je Bog stvorio da proljepšava ljudske duše. Ona nadrašta sve prepreke. Ona je moćnija od granica. Ljudi vole da pobjeđuju granice. Da prelaze dange svojih okova. Bosanci i Hercegovci svoju duhovnu snagu sokole životom u razlikama, koje to i nisu. Zato će i ovaj Božić biti blagdan bosanskohercegovačkoga društva. Jer, nigdje kao u Bosni, snaga kršćanstva je u svjedočenju ljubavi prema islamu, i snaga islama je u svjedočenju ljubavi prema kršćanstvu. Božić će obradovati kršćanske, i ojačati islamske duše. Bosansko iskušenje je čast, i obveza. Nigdje kao u Bosni vjernik ne živi u osobenim značenjima ljubavi i prožimanja. Krhke bi duše bosanske bliskosti doživljavale kao kaznu. Jake duše će razumjeti zašto su rodene baš tu, u Bosni, gdje ljubav prema Bogu ne može imati dva lica.

Bakino mjerenje

Provin ispod pokrivača. Huknuh malo jače i zagledah se u oblacić što nestaje. Primakoh se prozoru, privukle su me ledene šare na staklu, povukoh pokrivač za sobom da se umotam i da mogu gledati van. Ni kada sam se sasvim primakao, kroz staklo ništa nisam vidio. Kratko sam se divio tim ledenim šarama, a potom, malo zaparah led noktom, ali nije išlo. Povukao sam prst u usta kako bih ga zagrijao, ali studen me ugrizla pod nokat.

Za tren sam stao, promislio, i onda huknuo jednom, protrljao dlanom pa još jednom huknuo i protrljao. Huknuo sam i protrljao još par puta sve dok nisam ugledao, vani je divljala mečava.

Učinilo mi se da netko dolazi. Poslušah bolje. Skočih na mjesto, smirih se i zažmirih, kao da spavam dubokim snom.

- 'hajde, ustaj sinko idemo u mlin - nježno me baka dodirnu rukom, blago zaljula, malo počeka. Promješkoljih se pa provirih na jedno oko i, odmah zatim na drugo, a ona se tada okrenu i izađe, opet tiho, lagano zatvorivši vrata kao da me ne želi probuditi.

Prozor se zamaglio tamo gdje sam ga bio očistio. Obrisaх maglu i provirih. Pahulje lepršaju, krupne i sitne miješaju se, jedne padaju, jedne idu gore, jedne lijevo, jedne desno, jedne zavijaju u spiralu.

Što sam ih dulje gledao, sve me više zanosila njihova igra. Divio sam se toj čaroliji. Na neki neodređen način uvučen sam u igru i, zapravo sam tamo, s njima u vrtlogu: s njima se okrećem, s njima lepršam i osjećam se tako laganim. One mi nježno dodiruju lice, vjetroci nas odnose pa nas opet vraća tu do prozora, ja sam malen kao i one, klizemo se niz ledenice što vise s krova...

Prenuo me njen glas, baka je ovaj put samo odškrinula vrata i zovnula me.

Teško sam se odvojio od tople postelje. Počeo sam drhtati. Čudio sam se što ljudi moraju rano ustajati kad je u krevetu tako lijepo. Brzo sam navukao vestu, izašao u kuhinju i sjeo blizu peći. Baka je krpom brisala krvave packe što ostanu na zidu nakon ubijenih stjenica. Rekla je samo da sačekam. Šćućurio sam se na sećiji, navukao vestu preko koljena i zagledao se u vrata od ručno tesanih dasaka. Za njih mi je jednom djed rekao da ni on ne zna kada su pravi, vjerojatno kad i kuća.

Pogledom sam u mnoštvu godina tražio poprečne recke, tako smo ih zvali, a to su zapravo bile jedva primjetne parnice. Na tim vratima jednom godišnje i to baš u prosincu, uoči svetoga Nikole ili pred Božić, mjerili su koliko je tko od nas djece narastao.

Prvo bismo potražili lanjske crte. Uvijek bih gledao one gore i prstom pokazivao njih, a baka mi govorila kako su to lvine, brata mi, i pokazivala one dolje govoreći da su moje. Onda bi me prislonila, onako čelom, a ja bih se propeo na prste. Rekla bi, stani fino, miruj! i zaparala po dasci. Najčešće je to radila nožvicama (škarama).

Ponekad, preko godine, znali smo se sami mjeriti, ali ovo bakino prosinačko mjerenje imalo je posebnu draž i u našim dušicama bio je Božji posao kao polnočka, molitva ili pjevanje u crkvi za Božić.

Nakon što je završila brisanje packi obukao sam se, ona uzela iz ostave pola vreće žita i izašli smo.

Mlin je samo desetak metara udaljen od kuće, a ulazilo se preko mostića što je sada, kao i sve oko njega okovan ledom. Kod mlina je djed drvenom lopatom bacao snijeg. Kad nas je ugledao, razbio je ledenice što su se na ulazu spustile skoro do praga. Nas dvoje smo pritrčali kroz mečavu koja sada nije bila onako ugodna kao maloprije, dok sam je gledao kroz staklo.

Ispod ledene zavjese skršenoga slapa, ulazimo u prostor pun paučine po kutovima, tako malen da se jedva mimoilazimo. Baka je uzela sjekiricu, izašla na jaz i na vrhu žlijeba razbila led na ustavi, izvadila dasku, ai voda je svom snagom pljusnula na kotač i pokrenula kamen. Stresao sam se od silne buke i drndanja; pomislio sam sve će se raspasti, a kada se ona vratila, svega toga je nestalo. Popela se na sanduk, staračkim košćatim rukama, bez nekog napora, podigla vreću, istresla kukuruz u koš, sišla, podesila ključ na otvoru, malo zastala da vidi izlaze li sada zrna dobro na kamen, postavila ispred njega posudu u koju će sipati samljeveno, a onda me uzela za ruku i izvela van. Za nama je zatvorila vrata i rekla kako ćemo doći kasnije.

Popodne, nakon što je snijeg umanjio, djed me morao uvjeravati da ne trebam ostavljati čizmu u njihov prozor, on će noćas sačekati svetoga Nikolu i kazat će mu da sam ja sada dolje u čaršiji i da moje darove donese dolje, u moj prozor. To mi je ponovio još jednom, dok me putom vodio kući u varoš. Više ga o tome nisam zapitkivao.

Išao sam iza njega uskom prtinom, a onda bih se pokraj njega provukao naprijed. Zbog nečega sam se tako osjećao bolje, nekako sigurnije. Lijevo, nad put su se nadvile grane pod teretom snijega, a desno od nas se dizao pramen pare iz potoka. Zagledao sam te grane i oblaciće pare tražeći u njima nekakve strašne oblike i vjerojatno sam zastajkivao jer sam se za kratko vrijeme morao opet provlačiti pored djeda. Govorio mi je nešto o tome kako darove u čizme i pod jelku dobivaju samo djeca i onda je još rekao: - Ti si skoro veliki momak. A ja sam pomislio kako još nisam pošao u školu.

Doveo me kući. Sjao je kratko, ni ranac nije skinuo. Ispio konjačić, pozvao mamu u dvorište, nasamo, izvadio nešto iz ranca, nešto joj rekao i otišao. Sada sam sa sestrama, brat je bio na sanjkanju, oprao čizme i stavili smo ih u prozor.

Te večeri, poslije mise u staroj crkvi naišao je sveti Nikola s krampuzima. U jednu su prostoriju donijeli izmiješane jabuke i bombone, istresli ih na drveni pod i otišli u novu crkvu od koje nas je dijelio samo uski hodnik. Mi smo jagmili, gurali se, trpali u džepove, u jedra, tko će više ugrabiti. Oni uporniji su našli poneku čokoladu ili napolitanku... Poslije smo saznali kako su u jednoj drugoj prostoriji, nekim prozivanima dijelili mnogo više.

Sutra smo, otke što je svanulo, s nestrpljenjem iz čizama vadili omote, kidali ih i divili se sitnicama kao da nam je sva radost svijeta darovana.

Brat je došao odnekud, uzeo nešto, strpao u džep i izjurio.

Tek tada sam shvatio da on nije stavio čizmu u prozor. Čudio sam se kako je to mogao zaboraviti, i bilo mi ga je žao. Kada sam ga nešto kasnije vidio, nije bio tužan i nikako mi nije bilo jasno, kako to da

se sada odjednom pravi kao da mu nije stalo, a vidim mu u očima...

Lani se radovao skupa s nama. Što se puše kad bi i on htio dar? Samo ne znam što ga nije dobio?

Poslije mi je rekao kako darove primaju samo mala djeca, a on je veliki, a i nijedan od njegovih jarana nije ostavio čizmu u prozor. Još mi se i pohvalio kako je našao dobru kutiju pa će poslije s jaranima u Mahalu kod nekog rudara. Dobit će karabit da mogu pucati za Božić.

Na Badnju večer završavali smo pripreme. Još jelić, brat i ja smo ga usjekli i učvrstili. Sada sestre stavljaju nakit, mi u tome manje sudjelujemo, pomažemo im samo da nešto mogu dohvatiti.

Na ulici je sve manje pucanja, djeca se povlače u krug obitelji i do zdravomarije, crkvenog večernjeg zvona, sve je opustjelo, utonulo u neki blažen spokoj.

Nakon večere samo što je mama umočila komad kruha u vino i ugasila svijeće u žitu, ušli smo u sobu, ispitivali smo, kako kome što stoji, što bi bilo bolje obući, isprobavali (po tko zna koji put) novu obuću jer za ovu prigodu se mora obući samo najbolje.

Vrijeme je za polnoću. Natukli smo duboko kape na uši i dok je sve zaodjenuto bjelinom i studeni, idemo ulicom. U prtini nam se jedva vide kapice, ledenice s krovova kao prsti dobrih anđela mašu nam na odlasku, pod nogama snijeg škripi, a u zraku još lebdi i štipa za grlo pomiješan u dimu miris pečenih kolača i pita.

Crkveni put je strm i klizav. Nama je tu bilo glavno sanjkaliste. Svijet negoduje, ali onako potih, svak' za sebe, ponetko se posklizne, onako malo kao upozorenje da se ne opusti, promrmlja sebi u bradu psokvu ili nešto slično i sve bude opet po starom.

Na vrhu, kod same crkve, skupina dječaka se natječe čiji će poklopac prilikom pucnja s konzerve odletjeti dalje.

Kući smo stigli nakon čestitanja pred crkvom, zaglušeni slavljeničkom pucnjavom, prozeblu i drjemni, pročišćeni, preporođeni.

Ovim smo dali smisao svemu proživljenom u prošloj godini.

Sutra smo, usprkos radoznalosti, ustali tek nekad popodne. S ushićenjem smo otvorili darove i opet mi nije bilo jasno što to brat nije dobio na dar, možda je on opet velik, a mi mali, ili nešto drugo? Što se to zapravo s njim događa? Malo pomalo, pa bih ga kradom ispod oka pogledao. Znao sam da, ako zna da ga gledam, pretvarat će se. I ni tada nisam mogao vidjeti da mu je žao, čak mi se činilo, da mu je i drago. Imao je neki sjaj u očima...

Treći dan Božića laknulo mi je kada sam vidio da je dobio dar za imendan.

Ipak, za svaki slučaj, počeo sam kovati plan kako ću na narednom bakinom mjerenju saviti koljena, a u dubini duše svim žarom sam želio stati na vrh prstiju, samo, kad za to ne bi postojala ovako oštra kazna.

Stjepan ZELENKA, KREŠEVO

Izaslanstvo Hrvata iz BiH i Katoličke crkve kod Svetoga oca u Rimu

Izaslanstvo hrvatskoga naroda i Katoličke crkve iz BiH, koji su mu 4. prosinca 2003. došli zahvaliti za njegov posjet Banjoj Luci. Svečanu i dirljivu atmosferu upotpunjavao je i gromoglasan pljesak koji se stapao s pjesmom "Krist na žalu".

- Jamčim vam svoju potporu i molitvu, te vas želim ohrabriti da idete dalje s pouzdanjem - rekao je, uz ostalo, Papa.

Njemu je u ime pedesetak članova državnog i crkvenog odbora zahvalio banjolučki biskup dr. Franjo Komarica. Sveti je Otac prije sastanka sa izaslanstvom primio predsjednika dr. Dragana Čovića. On je tom prigodom Papu upoznao s prilikama u državi te odgovarao na niz pitanja koja mu je Papa postavljao.

- Vi ste mladi. Borite se za svoju državu. Pokušajte razumom, a ne srcem, rješavati probleme u svojoj državi - kazao je Papa predsjedniku Predsjedništva BiH Draganu Čoviću, koji ga je nakon toga zamolio da svojim autoritetom pomogne ulasku BiH u Europsku uniju i Partnerstvo za mir.

Slične molbe Čović je uputio i državnom tajniku Svete Stolice Angelu Sodanu, koji je prihvatio poziv da dode na otvaranje Staroga mosta u Mostar. Boravak u Rimu izaslanstvo je iskoristilo i za posjet Zavodu svetog Jeronima i Hrvatskom domu Ivan Mertz.

- Ovo je u mnogočemu jedinstven dan u povijesti. Ovdje su danas zajedno i crkveni i državni odbor. Ponovno sam impresioniran na kakav način nas je Papa opet dočekao. Ovo je doista nezaboravan

dan - kazao je nadbiskup vrhbosanski Vinko kardinal Puljić. Među izaslanicima koji su posjetili Svetoga Oca bio je i bivši tuzlanski gvardijan, direktor "Svjetla Riječi", i Viceprovincijal Bosne Srebre, fra Petar Matanović. Tako su i Tuzlaci, ponovno, blagoslovljeni svetom rukom prvoga čovjeka katoličke crkve!

Uz 120. obljetnicu

Družba kćeri Božje ljubavi u Tuzli

Zavod Kraljice svete Krunice u Tuzli (nekad).

U jesen 1883. godine došlo je do osnivanja Zavoda Kraljice svete Krunice u Tuzli, a 17. prosinca 1883. otvorena je i osnovna škola. Kćeri Božje ljubavi su već slijedeće godine, 1884. osnovale samostan i školu na Breškama, a 1885. osnovan je samostan na Josipovcu.

Tuzla je bila drugi važan centar djelovanja Družbe u Bosni i Hercegovini.

Od tri samostana Družbe Kćeri Božje ljubavi danas imamo samo sjećanje na njihov nesebičan rad u službi Božjoj i vjernost oporuci utemeljice Družbe: *Prihvatite svaku priliku da pomognete drugima.*

Sestre su s puno truda, s velikom odgovornošću, u okolnostima koje su bile veoma teške činile djela prave misionarske ljubavi i požrtvovanosti.

Događaji iz 1949. godine, najteži su i najpotresniji u povijesti i prekretnica su u životu i njihovom djelovanju.

Njihov rad se može podijeliti na dva razdoblja: prvo razdoblje od 1883. do 1949. godine koje nosi obilježje prosvjetno-karitativne djelatnosti, osnivanje

škola, odgojnih zavoda i razne izvanškolske aktivnosti, i drugo razdoblje od 1949. do danas - pastoralno - karitativno - socijalne djelatnosti.

Bosanska vlada je darovala Samostanu na Josipovcu zemljište Dragoželj. Sestre su iskrčile tlo i obradile ga. Samostan je sagrađen 1886. godine. Ekonomija Josipovac je materijalno pomagala Zavod Kraljice svete Krunice u Tuzli. Sestre su imale kućnu kapelicu, a nedaleko od samostana bilo je sestrinsko groblje, na kojem počivaju sestre preminule u Tuzli i na Josipovcu i Breškama.

Ekonomija je nakon 62 godine, 1947. godine postala državno vlasništvo, a sestre su morale otići na Breške u samostan maus.

Kad su ukinute škole sestara (1945), sestre su se preselile u malu susjednu prizemnicu a 3. srpnja 1949. godine došao je nalog da se isele s teritorija Tuzle u roku od 24 sata. Uzele su najnužnije stvari i otišle na Breške, no, ni tu nisu mogle dugo ostati.

Družbu Kćeri Božje ljubavi osnovala je Majka Franciska Lechner u Beču, u Austriji, 1868. Svrha Družbe bila je pružiti siromašnim djevojkama i kućnim pomoćnicama dom, odgoj i obrazovanje. Osim toga, Majka Franciska otvarala je sirotišta, internate i škole za siromašnu djecu. Godine 1882. sestre dolaze u Bosnu, 1893. u Hrvatsku, a kasnije se njihovo djelovanje proširilo na Kosovo i u Albaniju.

U prostorijama samostana na Breškama počela je raditi Državna osnovna škola. U preostali mali prostor primljene su protjerane sestre iz Josipovca i Tuzle. Brežakke sestre su nastavile s radom na svome posjedu i s karitativnim radom u narodu. Osim toga, dvije su sestre pune tri godine radile za brežakku zadrugu "Brazda". Sve se to odvijalo u teškim životnim uvjetima za redovničke osobe, ali u dobroj volji i želji da sačuvaju samostan. Nakon 67 godina morale su napustiti samostansku zgradu 1. ožujka 1950. godine.

Sestre Kćeri Božje ljubavi radile su na području školstva i odgoja, na socijalnom radu, u službi bolesnih, nemoćnih i osamljenih, u karitativnome i izvanškolskom radu: organizirale su priredbe i javne manifestacije, njegovale glazbu i pjesmu, držale tečajeve, predavanja, akademije, dramske izvedbe, pjevačke zborove, vodile su Marijine kongregacije, Katoličke misije i ekonomije.

Rad sestara na gospodarstvu bio je seljacima za uzor. Obilazile su i liječile ljekovitim biljem bolesnike, prtilecale svima u pomoć. Brinule su se o župnoj crkvi i u njoj su radile, vodile crkveno pjevanje i sviranje. Sestre su živjele i radile za svoju Crkvu i za svoj narod. Na kraju, nakon tolikoga rada, zli ljudi su ih otjerali.

Sestre su ponovno došle u Tuzlu 1988. godine u Franjevački samostan gdje i danas djeluju.

Osnivanjem Katoličkoga školskog Centra "Sv. Franjo" u Tuzli, 1995. godine, sestre su se uključile u taj projekt. U novoj zgradi Centra, djeluju na odgojno-obrazovnome i karitativnom planu i sestre Kćeri Božje ljubavi, čiji se samostan s kapelicom, posvećenu Srcu Isusovu nalazi u školskom dvorištu.

J.N

IZBORI U HRVATSKOJ

Dr. Ivo Sanader
predsjednik HDZ-a

Prva dva mjesta osvojili su

Izborna jedinica	1. mjesto	2. mjesto
I.	SDP 29,63%	HDZ 25,94%
II.	HDZ 32,14%	SDP-LIBRA 21,13%
III.	HDZ 25,77%	SDP-LIBRA 21,43%
IV.	HDZ 35,73%	SDP-LS-LIBRA 18,37%
V.	HDZ 41,17%	SDP - 14,77%
VI.	HDZ 32,08%	SDP-LS 25,35%
VII.	HDZ 32,98%	SDP 23,34%
VIII.	SDP-IDS 40,72%	HDZ 18,5%
IX.	HDZ 48,56%	SDP 15,26%
X.	HDZ 39,17%	SDP-LIBRA-LS 22,01%
XI.	HDZ 57,89%	-
XII. Manjine: Srbi - 3 zastupnika, Talijani - 1, Česi-Slovaci - 1, Madžari - 1, Bošnjaci - 1, Ostali - 1.		

KONZULAT REPUBLIKE HRVATSKE TUZLA

HRVATSKI GLASNIK TUZLA

Poštovani čitatelji Hrvatskoga Glasnika, u ime Konzulata Republike Hrvatske u Tuzli želim zahvaliti svim hrvatskim državljanima, koji su se u velikom broju odazvali na izbore za Hrvatski Sabor 22. i 23. studenoga 2003. godine, te dali svoj glas daljnjem razvoju demokracije i ukupnom jačanju hrvatske države.

Tom prilikom dostojanstveno i disciplinirano su obavili svoju građansku dužnost, pri čemu su im pomogle stranke i kandidati na izbornim listama. Međutim, treba reći da je bilo i nedobronamjernih pojedinaca koji nisu nimalo pomogli da se ovaj važan čin obavi u najboljem redu i bez bilo kakvih nesuglasja, čak naprotiv.

Takoder, želim zahvaliti svim članovima biračkih odbora, koji su svoju obvezu obavili vrlo profesionalno.

Zahvaljujem na suradnji i pruženoj pomoći od strane Ministarstva unutarnjih poslova Tuzlanskoga i Posavskoga kantona, Distrikta Brčko, kao i svim školama i domovima, koji su nam ustupili svoje prostore za održavanje izbora.

S poštovanjem,

KONZUL
Marko Štefanić

DAN DRŽAVNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE

U Tuzli je svečano obilježen Dan državnosti Bosne i Hercegovine - 25. studeni.

Održane su slijedeće manifestacije u ponedjeljak, 24. studenoga 2003.

11,00 Svečano otvaranje obnovljenih bista Narodnih heroja narodnooslobodilačkog i antifašističkog rata 1941. - 1945.

11,15 Odavanje pošte žrtvama fašizma

Polaganje vijenaca na spomenik poginulim braniteljima Tuzle i BiH 1992. - 1995.

Polaganje vijenaca na mezarju/groblju civilnih žrtava

Slana banja

13,00 SVEČANA SJEDNICA OPĆINSKOG VJEĆA TUZLA i SUBNOARA TUZLA u povodu obilježavanja 60. godišnjice ZAVNOBIH-a

Velika sala BKC

Međunarodni dan LJUDSKIH PRAVA

U Tuzli je obilježen Međunarodni dan ljudskih prava

Desetog prosinca 2003. obilježena je 55. godišnjica potpisivanja Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima. Deklaracija predstavlja kamen temeljac zakona koji se odnose na ljudska prava i najznačajniji je dokument o tome.

Već šesti put Biro za ljudska prava organizira u Tuzli obilježavanje 10. prosinca - Međunarodnog dana ljudskih prava.

Obilježavanju 55. godišnjice usvajanja Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima od strane Generalne skupštine Ujedinjenih nacija, pridružili su se i Univerzitet u Tuzli i Međunarodni forum Bosna koji su organizirali Javnu tribinu o temi - *Ljudske slobode i prava u Bosni i Hercegovini*.

Čestit Božić i božićni blagdani svim Rimokatolicima koji slave Isusovo porođenje
Internacionalni međureligijski centar Most - Tuzla

Mir i sve Najbolje
Vrede en alle Goeds
Peace and all the Best

NOJEVI I POLITIČKE GLAVE U PIJESKU

Sedmoga dana prvoga tjedna ovogodišnjega prosinca, u Tuzli je održano predavanje o uzgoju nojeva.

Hoće li i kolika će korist od toga biti, potencijalnim uzgajivačima ove vrste živine, ostaje nam da sačekamo, saznamo, čujemo i vidimo.

Mene, međutim, mnogo više zanima tko bi i kakvo predavanje trebao prirediti o tome kako da naše političare natjeramo da izvade svoje glave iz pijeska. Kako nas je krenulo bojim se da to neću dočekati.

Početkom prosinca u Mostaru je održan skup Udruge hrvatskih novinara Bosne i Hercegovine Mostar.

Nameće mi se pitanje gdje sam ja glede te, moje cehovske, skupine. Niti sam o tome obaviješten, a nisam ni pozvan u članstvo. Nije poznato ni da je nekome od tuzlanskih novinara, Hrvata, tako nešto ponuđeno.

Kada je već tako, predlažem da se ova novinarska skupina preimenuje u Udrugu hrvatskih novinara zapadne Hercegovine i/ili zapadnoga Mostara. Izuzev, ako gospodin **Mijo KREŠIĆ**, predsjednik županijskoga odbora HDZ-a Soli nema kakav bolji, pametniji i produktivniji prijedlog.

Kada sam već kod i oko novinara, sjetih se da sam nedavno čuo neprimjerena, opet novinarska, ogovaranja kolege **Mate ĐAKOVIĆA**, koji već dulje vrijeme uređuje i vodi "TELERING", na Televiziji OBN.

Zlobnici, kolegi Đakoviću prigovaraju što je objavio zbirku televizijskih razgovora sa preminulim gospodinom **Alijom IZETBEGOVIĆEM**, proglašavajući ga SDA-ovim podanikom.

Nisam sreo gospodina Đakovića poslije objavljivanja knjige, ali za razliku od nadobudnih i tko zna čime sve opterećenih novinara, čestitam mu na ideji, potezu i probitačnosti. Uz čestitku, želim mu da prvo izdanje što brže rasproda i da svjetlo dana ugleda i drugo, treće, četvrto... objavljivanje istoimene knjige.

Prof. dr. **Zlatko UNGER**, pomoćnik načelnika Tuzle za inspeksijske poslove u svome reagiranju na pisanje Fronta slobode okrivio cijelu redakciju ove novine.

Pošto je i moja malenkost član iste te redakcije, a ničim ga nisam izazvao, niti sam mogao utjecati na sadržaj i objavljivanje teksta kojim se osjetio prozvanim, tražim od gospodina Ungera javnu ispriku.

Tim prije što ga poznajem kao osobu od riječi i intelektualca, koji dobro razlikuje što je u novinama redakcija, što uredništvo, a što odgovorni i glavni urednici.

Nedavno sam pročitao da je načelnik nam Tuzle, gospodin **Jasmin IMAMOVIĆ**, izjavio kako je nepotkupljiv.

Nemam nikakvih dokaza, niti sumnji u načelnikovu (ne)potkupljivost, ali znam da u životu i na ovome svijetu sve ima svoju cijenu.

Glede toga, tvrdim, da je gotovo nemoguće pronaći ovozemaljskoga ljudskoga stvora koji je nepotkupljiv. Samo je pitanje cijene.

Nedavno sam u jednom sarajevskim novinama pročitao tvrdnju koja glasi: "**Taman kada smo pomislili da partnerstvo među nacionalnim strankama dobro štima, uslijedile su ucjene, pritisci, tvrdokorni stavovi, koji su doveli gotovo do usijanja odnosa između SDA i HDZ-a**".

Autor ovoga citata nije napisao tko je to pomislio. Meni tako nešto nikada nije palo ni na kraj pameti.

Uostalom, što bi vlastodršci dopustili da politički odnosi dobro štima, kada ih kaosi, međustranačka i međunacionalna prepucavanja održavaju na vlasti.

U prošleme broju HG-a, pjesnik i književnik nakladnik gospodin **Šimo EŠIĆ** je u intervjuu, odgovarajući na jedno od pitanja **mr. Marice PETROVIĆ**, između ostaloga, rekao: "**Sijepila političke prirode su vrlo široka i teško ih je kontrolirati**".

Analizirajući ovu rečenicu došao sam do neopozivoga zaključka da poeta Ešić ne govori istinu kada tvrdi da se politikom ne bavi i da ga ona ne zanima. Očividno, Šimečki politiku i te kako dobro poznaje, a to što nije aktivan na političkoj sceni nije dokaz da se politikom ne bavi i da ga ne zanima.

Moglo bi se reći da je situacija sasvim obrnuta, a on politiku zanima i te kako i politika se bavi njime i njegovim radom.

U tekstu pod naslovom "**Što se očekuje od reforme obrazovanja**", objavljenom u novini "Svjetlo riječi" i prenesenom u prošli broj HG-a, **fra Petar MATANOVIĆ** je napisao: "**Što se Hrvata tiče, nacionalna politika koja se ovih godina vodi u BiH nije spremno dočekala ovaj veliki izazov**".

Bez obzira na to što se slažem sa tvrdnjom uvaženoga ujaka Matanovića, ne mogu odoljeti, a da ne dodam da to nije jedina oblast koju su aktualne politike nespremno dočekale i dočekuju.

Jedina spremnost je sto-posto izražena u primjeni formule IMT - imal mene tu? Ali, to je druga tema koju će možda gospodin Matanović obrađivati, a moja malenkost ukrivo gledati.

Saznao sam da je Općinsko vijeće Zenica donijelo odluku da socijalno ugrožene osobe plaćaju pola cijene grijanja.

Čestitam i zahvaljujem se u ime socijalno ugroženih.

Još samo da Općinsko vijeće Tuzla prepíše ovakvu odluku, ali mi se čini da bi teško bilo odrediti tko je socijalno ugrožen. Ako je suditi po brojnim neplatišama grijanja u Tuzli, najugroženiji su oni koji primaju najveće plaće.

Ne znam što bi o svemu ovome rekao gospodin **Želimir BAN**, bez banovine, direktor Centralnoga grijanja Tuzla.

Uvaženi general u mirovini **Rasim DELIĆ**, prema pisanju nekih novina, tvrdi da u Vojsci Federacije BiH ima previše generala.

Slažem se sa tvrdnjom generalisimusa Delića, ali mu predlažem da se odrekne svoga čina i tako osobnim primjerom pokaže i dokaže kako se smanjuje broj visokopozicioniranih i dobro plaćenih časnika.

I još nešto! A, što ono bi Vojska federacije? Ako je suditi po vjerskim pozdravima u Drugom korpusu iste te vojske, onda to nije ni "F" od federalnih oružanih snaga.

Milorad DODIK, prva fotelja u SNSD-u - Savezu neovisnih socijaldemokrata Republike Srpske, traži da se prekine sa novačenjem mladića i izvrši demilitarizacija, odnosno vojna profesionalizacija. Pa tko voli pušku i oružje neka izvoli.

Podržavam politiku Dodika, ali se nešto "brinem", k'o za lanjskim snijegom, što će raditi brojni časnici koji ne umiju ništa drugo raditi, do drill provoditi i vojacima zapovijedati. Ako bi im još isplaćivali i otpremnine, bojim se da bi pita mogla postati skuplja od tepsije.

Mladen IVANKOVIĆ - LIJANOVIĆ, predsjednik Narodne stranke Radom za boljitak, predlaže da bh. parlamentarci počnu svakodnevno raditi, a ne spavati od sjednice do sjednice i na sjednicama. Ovakav prijedlog lider Boljita opravdava činjenicom da bi se iznudene i obvezatne reforme dvadeset puta brže provodile.

Pridružujem se prijedlogu gospodina Ivanković-Lijanovića, uz dodatak da bi svi bh. parlamentarci, obzirom na visinu plaća, trebali i morali raditi svaki dan po 25 sati.

Ako pitate otkud toliko sati u jednom danu, odgovaram, neka svakodnevno ustaju sat ranije. A, kada bude potrebno neka i ne spavaju!

Krivo (o)gledao: **Nikola J. IVANOVIĆ**

LICA I NALIČJA AKTUALNOGA DRUŠTVENOG STANJA U BiH

OKUPACIJSKI I OTUĐENI REŽIMI S DOMAĆIM RAZMIRICAMA

“Životno pitanje današnje BiH jest pitanje modernizacije, koje uključuje rješavanje spektra otvorenih pitanja, počev od osobnih sloboda do političkog konsenzusa, tržišne ekonomije i općeprihvatljivoga koncepta lojalnosti jednoj državi i jednome povijesnom naslijeđu, odnosno izlazak iz ideološkoga diskursa i ustroj normi modernoga političkog života”, tvrdi povjesničar Dubravko LOVRENOVIĆ

Danas misleći Bosanci i Hercegovci, konstitutivni Hrvati, Bošnjaci i Srbi, te svi ostali, preostali i zaostali, kojima je ova “prokleta avlija” majčica zemlja, sasvim sigurno imaju mnogo više dilema i pitanja, nego ponuđenih i dokućivih odgovora. Uz zajedničku, kroničnu, besparicu - iz koje izlaz ne znaju i ne vide ili ga bar javno ne nude ni najbolji gospodarsko-ekonomski umovi opterećeni smo i nizom drugih bolnih pitanja. Ortodoksni zagovornici građanskoga i civilnog društva, a sukladno tome i društvenog uređenja, neće ili ne mogu da vide i ono što se NACIONALNIM PITANJEM ZOVE. A, dok se ono u BiH ne riješi, neće se riješiti ni brojna socijalno-gospodarska, ekonomska i biznis pitanja. Lakonske tvrdnje da će se nacionalno pitanje, nacionalne razmirice, zaziranja, mržnje, podmetanja... riješiti kada uđemo u Europsku Uniju teško su dokazive. Tim prije što i u samoj Uniji odavno postoje i još će dugo postojati nespornosti, pa i krvavi obračuni - Baskija u Španjolskoj, sukobi katolika i protestanata u Velikoj Britaniji, raznimolajenja juga i sjevera Italije - samo su vrh ledenoga brijega etno-nacionalne nesređenosti i neuređenosti Europske Unije.

ZAVNOBiH i princip teritorijalnosti

Povijesna iskustva bh. suživota, tolerancije, dijaloga i sporazumijevanja, dijelom bi i bogatoj Europi mogla poslužiti kao uzor.

Ali...?

E, to ali i niz drugih, aktualnih, a neriješenih nacionalnih pitanja u BiH, kamen su ne malih, tekućih, a sasvim sigurno i budućih spoticanja. Autoritativni bh. povjesničar **Dubravko LOVRENOVIĆ**, nedavno je u sarajevskim novinama “BH Start”, u tekstu pod naslovom “DAN DRŽAVNOSTI KROZ TRI DIOPTRIJU”, na ovu temu, između ostaloga napisao: “Mnogo bi značajnije i korisnije bilo pozabaviti se notornom činjenicom da nacionalni identiteti današnjih bosanskohercegovačkih nacija nisu bili povezani s izgradnjom zajedničke države, nego da je njihova disparantnost izgrađena tijekom posljednjih 130 godina u okviru, ni manje ni više, nego pet različitih tuđinskih i otuđenih političkih režima (Osmansko carstvo, Austro-Ugarska, Prva Jugoslavija, NDH, Druga Jugoslavija), Sagledan u njegovoj osnovnoj dimenziji i pozitivnom povijesnom vrednovanju, ZAVNOBiH je riješio tek jednu od državnih pretpostavki - princip teritorijalnosti - dok su njegove proklamacije o bratstvu, jedinstvu i slobodi bezočno devalvirane u jednopartijskom režimu i diktaturi proletarijata”.

Gospodin Lovrenović je još ustvrdio da stvarnim političko-stranačkim, a izgleda i među dijelom apolitičnoga, nepismenog i polupismenoga puka, životom dominiraju tri oprečne recepcije BiH: “srpska - kao odbijanje; hrvatska - kao subverzija i bošnjačka - kao prisvajanje i unitarizacija”. Sve tri nacionalne odrednice mogle bi podvesti i pod stranačke odnose - SDS - HDZ - SDA, ali bi to bilo nepotpuno. Tim prije što postoji veliki broj Srba, Hrvata i Bošnjaka, koji ne pripadaju ovim strankama ili nisu članovi ni jedne političke udruge, ali se u svakodnevnom životu ponašaju upravo po citiranim, Lovrenovićevim, formulama.

Imperativ i pitanje modernizacije

Za razliku od mnogih političara i njihovih slijepo poslušnih novinara, povjesničar Lovrenović predlaže rješenja ili bar predujete za njihovo rješavanje. “Pred Bosnom i Hercegovinom, naime, stoje neke nove ofanzive, koje s negdašnjim imaju malo ili nimalo veze. Životno pitanje današnje BiH jest pitanje modernizacije, koje uključuje rješavanje spektra otvorenih pitanja, počev od osobnih sloboda do političkoga konsenzusa, tržišne ekonomije i općeprih-

vatljivoga koncepta lojalnosti jednoj državi i jednome povijesnom naslijeđu, odnosno izlazak iz ideološkoga diskursa i ustroj normi modernoga političkog života. Alternativa ovome je tapkanje u dobu arkadije - mitskih i ideoloških floskula - unutar četverokuta koji je precizno definirao GIRARDET: zavjera - spasitelj - zlatno doba - jedinstvo gdje volontarističke predodžbe određuju sadašnjost ili budućnost prema onome što je bilo ili prema onome što se smatra da je bilo.”

Na kraju svoga teksta Lovrenović još citira pismo prijatelja iz inozemstva koji mu je napisao: “Stiče se dojam da mnogi bježe od konkretne deskripcije bosanske stvarnosti kako bi mogli sijati maglu ili, pak, ići u lov u magli.”

Zaključna poruka učenoga i visprenoga Lovrenovića je da onaj tko ozbiljno uzme u obzir ovu, zadnje citiranu, jednostavnu životnu istinu, tko odustane od lova u mutnom, mogao bi reaktivirati sve brojne potencijale ove zemlje, koji i dalje čekaju da budu otkriveni i pretočeni u politički koncept prihvatljiv za sve nas.

E, a u prokletu avliji i mrtvaji koja se Bosnom i Hercegovinom zove postavljalo se i postavlja pitanje - tko će prvi odustati od lova u mutnom?

Nikola J. IVANOVIĆ

Hrvatski Glasnik
GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA “NAPREDAK” ŽUPE SOLI

Čestit Božić i blagoslovljenu Novu 2004. godinu, svim svojim čitateljima, suradnicima, dobročiniteljima i prijateljima, želi Uredništvo

HRVATSKOGA GLASNIKA

TAKOZVANE *male* VELIKE STVARI

Čini se da Male stvari nastaju na meandrima velikih stvari, na marginama velikih tijekova života, mirnodopskih ili ratnih, individualnih ili kolektivno povijesnih, tamo gdje naš um kao rešetka, gušća ili rjeđa, propusti da prosije ono iz života čega se on već dohvatio, da razriješi, savlada, otkrije, zaključi ili ispita.

Piše: Romeo Knežević

Takozvane Male stvari postoje samo uvjetno govoreći. Što su to Male stvari, nitko ne zna. Odgovor na to pitanje može dati samo svaki pojedinac sâm i nitko drugi. To je dakle subjektivno pitanje par excellence. One su nešto što ima vrijednost baš zbog toga, racionalno netransparentne i nepriopćive, sadrže nešto od tajnovitosti i čari života samoga, zbog čega se svatko osjeća pojedincem i jedinstvenim ljudskim bićem, ma koliko inače bio neznatan po svom društvenome, materijalnom, profesionalnome i drugom položaju u društvu. U njima se ujedno zbog toga nalazi i nešto od lirčnosti prave poezije, kao i od same istinske religioznosti.

Doduše, uz Male stvari se najčešće pomišljaju privatne stvari, osobni život, ono što se jednostavno, svakodnevno i lijepo događa u obitelji i bez čega ne možemo (home, sweet home) ili “kod kuće je najljepše” ili “moja kućica, moja slobodica”), često su to doista male stvari po svojim “fizičkim” ili recimo “financijskim” karakteristikama, primjerice, kao što su to poštanske marke filatelista ili pak stari novčići numizmatičara - ali, to nam neće puno pomoći da razumijemo strast filatelista ili nečiju strastvenu odanost obitelji i obiteljskom životu.

Pišući na ovaj način međutim o Malim stvarima mi smo ih već učinili “velikima”, ali to je samo posljedica manjkavosti naših sposobnosti i ograničenosti našeg uma i govora. Svemu što radi čovjek mora dati neki značaj,

to posebno vrijedi onda kada se osvrće na ono što radi, kao što je to ovdje slučaj. Jasno je da bismo mogli navesti najmanje milijun situacija u kojima bi te, tako nazvane Male stvari, a u stvari “velike”, bile doista ono što jesu, naime, MALE STVARI najvećega Čovjeka između drugih živih bića na Zemlji. Bit će dovoljno nekoliko primjera, za ilustraciju. Na primjer žena koja se voli spremati i uređivati detaljno i pomno prije odlaska na posao, istog trena će prekinuti svoje Malo zadovoljstvo ako bude iznenada obaviještena da “pod hitno” mora krenuti na posao zbog važnoga (poslovnog) dogovora; ili, zamislimo stvaralačku ličnost nekoga književnika kako intenzivno, vlastitom imaginacijom, rješava neke složene odnose između svojih likova u trenutku kada prelazi zebru na semaforu, a upravo tada se pali Malo crveno svjetlo za pješake, i on se iste stotine sekunde prene kao iz sna i staje kao ukopan, jer to mu spašava život; ili, pretpostavimo situaciju jednoga roditelja koji pazi na svoga malog sina dok se igra s autićima, ali istovremeno i sam nešto radi, ne strašno važno, ali korisno za obitelj, koji u trenutku kada dijete počinje plakati - zbog vrata autića što se ne mogu zatvoriti ili zbog zasićenosti igrom ili zbog nečeg trećega nije važno, mala dječja nezgoda u igri - prisiljava roditelja da se djetetu pridruži i tako dâ Malo prvenstvo druženja s djetetom, nad prosječno korisnim poslom u kući. I tako dalje, i tome slično.

ŠTO NAŠ UM PROPUSTI PROSIJATI

Nemoguće je o Malim stvarima progovoriti, a da se one ne dovedu u vezu s velikim pojmovima iz povijesti filozofije kao što su to pojmovi ljudskog stvaralaštva, povijesnoga razvoja, društvenih zbivanja, povijesnoga determinizma, povijesnoga slučaja i slobode, božanskoga u povijesti i tome slično. U Malim stvarima, doista, izgleda kao da ima nešto neznatno jer su osuđene na “pojedinačnost” kako glede konzumenta tako i onoga što se konzumira (sadržaj) kao Mala stvar u nečijem životu. Ali, s druge strane, ono što je

OPĆE, ono što vrijedi za više pojedinačnosti kao ZAKON - na čemu inače opstojе ljudske zajednice kao zajednice razumskih bića, zoon politicon-a, kako bi rekao stari Aristotel, kao i priroda - izgleda da je “protjerano” iz tih Malih stvari i da upravo baš odsustvo tih “velikih” stvari pridaje ovima posebnu draž koju one ljubomorno čuvaju.

Čini se da Male stvari nastaju na meandrima velikih stvari, na marginama velikih tokova života, mirnodopskih ili ratnih, individualnih ili kolektivno povijesnih, tamo gdje naš um kao rešetka, gušća ili rjeđa, propusti da prosije ono iz života čega se on već dohvatio, da razriješi, savlada, otkrije, zaključi ili ispita.

Odnos Malih stvari i “velikih stvari” povijesti zasebna je i velika tema i možda će o

tome biti riječi u nekoj drugoj prilici. Na kraju možemo završiti jednom anegdotom o tome, kako se pripovijedalo o velikom Newtonu, da je svoj Zakon gravitacije otkrio slučajno promatrajući pad jedne jabuke s jabukovog stabla u jesen, promatranjem najsvakodnevnije i najtrivijalnije Male pojave za svakog čovjeka na ovome planetu.

Drugi jedan veliki i poznati književnik koji je svoju svjetsku reputaciju stekao za bivše Jugoslavije. Danilo Kiš, trenutak toga Newtonovog otkrića duhovito je parafrazirao, predstavljajući tu Malu prirodnu pojavu na drugi način još banalnijom, i tako je paradoksalno učinio još većom i važnijom!

O kakvoj se “drskoj” usporedbi radi poznato je svakome tko je pročitao njegov roman “Peščanik”. A one kojima to nije poznato, namjerno ću ostaviti, dosljedno i rado u Maloj Tajni, na samome kraju.

BOSANSKA RIJEČ

BOSNISCHES WORT

Neka Vam Božić
podari dane spokojsstva,
Đmira, zdravlja i izobilja.
Sretan i blagoslovljen Božić
i sretnu i uspješnu Novu
2004. godinu
želi Vam

IZDAVAČKA KUĆA
BOSANSKA RIJEČ TUZLA

PROSLAVA SVETE BARBARE

I ove godine je 4. prosinca svečano obilježen dan svete Barbare, zaštitnice rudara.

Sveta Barbara je jedna među četrnaest velikih zagovornika u nevoljama, a živjela je u III. stoljeću u Egiptu.

Ona je zaštitnica rudara, artiljeraca, seljaka, općenito svih onih koji su u dodiru s vatrom.

Blagdan svete Barbare na tuzlanskim prostorima slavio se od vladavine Austrougarske, a najviše su je slavili rudari, sve do 04. 12. 1944. godine. Nakon toga Dan rudara je premješten na 21. prosinac.

Franjevački samostan svetoga Petra i Pavla je na svetu Barbaru 4. prosinca u 17 sati slavio svečanu svetu misu za rudare, koju je predvodio gvardijan fra Zdravko Anđić. Na misi je bio velik broj bivših komorata sa suprugama, Pod misom se molilo iza pokojne rudare.

Nakon misnog slavlja, gvardijan, fra Zdravko je pozvao na tradicionalno druženje uz čaj sa rumom - omiljeno rudarsko piće. Bilo je, tu uz čašicu ruma i okrepe gdje su evocirane uspomene i prepričavane rudarske zgode i nezgode.

Zvonko BOSANKIĆ

SV. NIKOLA U TUZLI

Bilo je, zbilja, lijepo slaviti svetu misu u subotu 6. prosinca na dan sv. Nikole, biskupa. Tuzlanska je crkva bila ispunjena mladošću; kamo sreće da tako izgleda svake nedjelje! Misno slavlje predvodio je gvardijan Franjevačkoga samostana u Tuzli, fra Zdravko Anđić. Na kraju su dječji glasovi uspjeli dozvati i sv. Nikolu kojega nije spriječio čak niti nedostatak snijega ove godine. Vedra i nasmijana lica djece, mladih ali i onih nešto starijih dočekala su sveca. Veselu atmosferu donekle je pokušao narušiti Krampus ali mu to nije pošlo za rukom. Sveti je Nikola djeci uručio skromne darove i obećao da će doći i naredne godine.

Također je sv. Nikola našao vremena i za posjet Društvu "Hrvatski dom" i Udruzi "Hrvatska žena". S okupljenim igraonicarima kratko se zabavljao, a potom im uručio darove. Svima je poželio sretne i blagoslovljene nastupajuće blagdane te napustio naš grad.

Hvala sveti Nikola!
Ilica KOVAČEVIĆ

SVETI NIKOLA S DJECOM IGRAONICE

PROSLAVILI SMO SLIJEDEĆE ZAŠTITNIKE

22. XI. - CECILIJA

Cecilija je latinsko ime (Caecilia). Riječ caecillus je umanjećenica i povezuje se s riječju caecus - slijep. Drugi tumače da je ime Caecillia složeno od dvije riječi - caeli lillia, što znači nebeski lilijski.

Sveta Cecilija je zaštitnica (crkvene) glazbe i glazbenika, pa se njezin lik često nalazi na orguljama ili u njihovoj blizini. Štuje se i kao zaštitnica pjesnika, graditelja orgulja i glazbenih instrumenata. Život joj je ispričan legendom.

4. XII. - BARBARA

Grčka i latinska riječ barbara znači tuđinka, barbarka, divlja. Inačice ovoga imena su brojne, a najpoznatije Bara, Barica...

Barbara je ime svete rođene u 3. stoljeću. Zaštitnica je tvrđava, tornjeva, graditelja, zidara, topništva, vojnika, rudara, vatrogasaca i svih koji rade sa vatrom.

U nekim krajevima, na dan sv. Barbare u tanjur ili u pliticu sije se i redovito zalijeva pšenica koja će do Božića protjerati zelene vlati. (Probuđena životna snaga u zrnu znak je da će se priroda istrgnuti iz zimskih okova smrti.)

6. XII. - NIKOLA

Ime Nikola dolazi od latinskoga Nicolaus. Izvorno je riječ grčkoga podrijetla. U sebi veže dvije riječi nika - pobjeda i laos - narod. Nikola ima brojne inačice - Nikica, Niko, Nino, Nikola, Nika... U Europi i po cijelom svijetu posebno je čašćen sv. Nikola, biskup. Najdraži zimski, predbožićni, obiteljski svetac. Najpoznatija legenda o Nikoli je, dok još nije bio biskup. Govorilo se da je Nikola saznao za nekoga plemića u gradu koji je sasvim osiromašio, a imao je 3 kćeri za udaju. No, kako nije kćerkama osigurao miraz nisu se mogle udati. Ali Nikola se pobrinuo da ih spasi od sramotne sudbine. Tri noći zaredom ubacivao je kroz prozor vrećicu zlatnika. Otkriven je kada je ubacivao posljednju, no zamolio je plemića da istinu ne otkrije. Iz te legende dolazi običaj da "Nikola uoči svoga spomendana, noću između 5. na 6. prosinca, djeci donosi darove u pripremljenu čizmu, cipelu ili košaricu.

13. XII. - LUCIJA, JASNA, SVJETLANA

Lucija pripada među najdraže svete staroga doba. Ime joj se spominje i u rimskome misnom kanonu. O Lucijinu se spomendan u različitim oblicima nose simboli svjetla. "Lucija" se naziva svijetla u tikvi u kojoj su izrezane "oči, nos i usta". I danas je vrlo živ običaj, da se na Lucijino sije pšenica u tanjur ili u pliticu te se na Božić stavlja kao ukras na stol, pod božićno drveće i na oltar u crkvi. Lucija dolazi od latinske imenice lux, a znači svjetlo, sjaj, jasnoća. Stoga ime Lucija u hrvatskom prijevodu znači i Svjetlana i Jasna (to su izvedenice od imena Klara). Mnogo je inačica imena Lucija pa tako navodimo samo neke - Luca, Lucijana, Luja, Lucijeta...

(Večernji list)

NADBISKUP VRHBOSANSKI
ARCHIEPISCOPUS VRHBOSNENSIS

RADOST I MIR JE TAMO GDJE JE ISUS

Vrijeme Došašća kao postupna i sve dublja priprava za slavljenje otajstva utjelovljenja Sina Božjega, tj. otajstva Božića, probudilo je u nama jedan iskonski ljudski osjećaj, koji je tako blizak neposrednom iskustvu. Naime, svi mi koji vjerujemo u to otajstvo, osjećamo kako nam u srcu treperi ozračje iščekivanja i tihe radosti: kao da svi očekujemo da se konačno dogodi ostvarenje i ispunjenje naših nada i čežnji. Pa i oni u kojima vjera još samo tinja ili se gotovo ugasila, premda o tome nisu u stanju razgovijetno govoriti, nose u sebi doživljaj nekog očekivanja i čežnje. Iako živimo u sumornom ozračju umora pa i zatrovanosti, u svima tinja duboko iščekivanje. To je ona nada u nama koja zadnja umire.

Nakon svih stresova, neriješenih životnih pitanja, zagušenosti medijskim informacijama, svih interesnih političkih igara, globalizacije u kojoj čovjeka nestaje, crnih terorističkih akcija ubijanja nevinih, kao da svi očekuju nekoga koji bi "čarobnim potezom" spasio čovjeka, donio sigurnost i otvorio perspektive.

Mnogi svjetski moćnici prisvajaju sebi pravo da se mogu, smiju i umiju nametnuti kao spasioči čovjeka, čovječanstva i društvenog poretka. Pri tome i ne skrivaju sredstva kojima se služe, a to su uglavnom zakoni sile i nasilja, zakoni moći i premoći, zakoni jačega i brojnjega. Kad nam takvi donesu i proglase slobodu i spas, najčešće ostajemo bez nečega ili čak bez ičega: bez kuće i ognjišta, bez imanja i posla, bez prava i slobode pa čak i bez glave na rame. Stoga je razumljivo da je ona duboka naša čežnja i iščekivanje u stvari čežnja za slobodom u kojoj ćemo sebe prepoznati u punom dostojanstvu, tj. smjeti i moći ostati ono što jesmo u iskrenom nastojanju da se ostvarimo sa svim suputnicima na ovoj zemlji.

Nažalost, unatoč tom gromoglasnom vapaju čovjeka za samoostvarenjem, sve češće susrećemo ljude, koji se više ne znaju radovati, niti radost donositi drugima. A tako smo željni radosti koja bi prožimala ozračje našega života i suživota! Kao da su se nadvili gusti oblaci te nam zasjenjuju pogled u vlastitu i zajedničku sadašnjost i budućnost, pa više ni sami sebe ni druge oko sebe ne prepoznajemo.

U toj silnoj čežnji da čovjek bude utješeno, obradovano i obasjan, sve je više onih koji posežu za onim što

iznutra truje i ubija, tako da alkohol i droga uzimaju sve većeg maha, naročito među mladima. To i ne čudi kad se zna da zakon dobiti postaje mnogima temelj uzajamnih međuljudskih odnosa. Videći kako ovisnost o alkoholu i drogi donosi veliku dobit bez znoja i žuljeva, oni bezočno i bezdušno u okove ovisnosti uvlače sve mlađe naraštaje. Tako teško otrovani i u duši i u tijelu, ti mladi idu kroz život otupljena pogleda, umorna koraka, spremni na sve i svašta samo da bi ugušili glas savjesti koja ih optužuje.

U tom ozračju ravnodušnosti i relativizma, pojavljuje se Božićno svjetlo koje svakog čovjeka želi obasjati istinom i ogrijeti dobrotom. Evanđeoska poruka Božićne noći je jasan i nedvosmislen putokaz čovjeku gdje može naći radost i utjehu, gdje smisao, gdje izvor nada i sigurnosti. "Anđeo im reče: 'Ne bojte se! Evo, javljam vam blagovijest, veliku radost za sav narod! - Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj - Krist, Gospodin. I evo vam znaka: naći ćete novorođenče povijeno gdje leži u jaslama!'"

Božićna poruka "Ne bojte se!" ispunja ljudsko srce radošću, osvjetljuje čovjekovo putovanje ovom zemljom, daje smisao njegovu traganju za srećom. Čovjek koji se otudio i sebi i drugima, čovjek čiji je život postao bezvrijedan pod udarom ratova i terorizma, otkrivši radosnu vijest o rođenju Sina Božjega, otkriva sebe u izvornom dostojanstvu voljenog bića. Otkriva sebe obasuta izobiljem Božje ljubavi. Otkriva izvor istinske radosti, kojoj je izvor duboka istina da je čovjek voljeno biće, jer se Bog "rodio u štali radi čovjeka", postao "Emanuel" - Bog s nama.

Bog je tako ljubio svijet da nam je dao svoga jedinorođenog Sina (usp. Iv 3,16). Svojom rođenjem u obličju čovjeka Bog nam postaje bliz, postaje Bog koji ljude zbližava međusobno. Bog koji grije ljudsko srce svojom ljubavlju, čija toplina liječi rane našega srca. Postaje Bog koji obasjava stazu životnog putovanja, Bog koji daje čovjeku sigurnost da njegov život ima smisla.

Draga braćo misnici, redovnici i redovnice, drage obitelji, dragi vjernici! Neka naše ovogodišnje božićno slavlje bude prožeto otajstvom Božje blizine svakom čovjeku. Zajedno s anđelom kličem i ja svima vama svoju božićnu čestitku: - Ne bojte se, javljam Vam veliku radost, danas vam se rodio Spasitelj! Podi i ti, narode, i pokloni se tom otajstvu Božje ljubavi, zastani pred Božićnim jasicama, prepoznaj Boga koji ti je sasvim blizu, te pripravna srca, pomiren s Bogom i s bližnjima, otkrij izvor životne radosti.

Neka Vam Božićno otajstvo doneše radost srcu i obitelji, mir i pomirenje međusobno, svjetlo koje obasjava Vaš svagdašnji križni put. Otkrijte izvor snage i nade kojom ćete se boriti protiv zla i beznada, protiv svega što urušava čovjeka, obitelj i društvo.

Čestit vam bio Božić i Sveto Porođenje Isusovo, da ga u slozi i ljubavi dočekate i proslavite te dušu i srce obnovite u dobru zdravlju, duhovnoj utjehi, snazi vjere i radosti života.

Molim zagovor Majke Božje da svima ispisi obilje blagoslova Svoga Sina u mladom ljetu 2004.

Uz iskreni i srdačni pozdrav,

Vinko kardinal Puljić

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski

ČESTIT BOŽIĆ I SVETO POROĐENJE ISUSOVO!

Isus Novorođeni Kralj, koji je došao čovjeka otkupiti i spasiti, te da u njemu zasja njegova ljubav, ispunio i Vas u svim danima

Vašega života: radošću, mirom, čvrstom vjerom i nepokolebljivom nadom u vječni život!

Neka Vas prate svi Božji blagoslovi u Novoj godini!

Čestitaju i iskreno pozdravljaju:

Vaši svećenici RIMOKATOLIČKIH ŽUPA TUZLANSKOGA DEKANATA BREŠKE - UZNESENIJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE

Fra Mladen Jozić, župnik

Fra Berislav Kalčić, župni vikar

DRAGUNA - SVETI LEOPOLD MANDIĆ

Vič. Marijan Brkić, župnik

DRIJEČA - SVETI ANTO PADOVANSKI

Fra Marko Kobaš, župnik

HUSINO - ROĐENJE BLAŽENE DJEVICE MARIJE

Vič. Veselko Župarić, župnik

LUKAVAC - SVETI ANTO PADOVANSKI

Preč. Pero Ilkić,

župnik i dekan tuzlanskoga dekanata

Vič. Ivan Lovrić, župni vikar

MORANČANI - SVETI JURAJ MUČENIK

Vič. Jozo Batinić, župnik

PAR SELO - SVETA ANA

Vič. Marijan Marjanović, župnik

ŠIKARA - SVETI FRANJO ASIŠKI

Fra Franjo Martinović, župnik

Fra Martin Antunović, župni vikar

TUZLA - SVETI PETAR I PAVAO

Fra Zdravko Anđić, gvardijan i župnik

Fra Marko Kepić, župni vikar

Fra Tomo Anđić, župni vikar

Fra Martin Antunović,

direktor Opće gimnazije (KŠC) i župni vikar

ŽIVINICE - SVETI IVAN KRSTITELJ

Vič. Vlado Jagustin, župnik

Istinski život i pravu radost
čovjeku može dati samo Božja
ljubav koja je po Novorođenom
Kristu razlivena u srcima našim.
Budimo znak te ljubavi svima u
radosnom služenju.

*Svim roditeljima, prijateljima i dobročiniteljima,
sretne i blagoslovljene Božićne blagdane te mirnu
i uspješnu 2004. godinu žele učenici i djelatnici
KŠC-a "SVETI FRANJO"*

NACIONALNO SVETIŠTE MAJKE BOŽJE BISTRIČKE

Hrvatski glasnik Tuzla

BOŽIČNO DIJETE ČINI SVE NOVO u povijesti čovječanstva i u srcu svakoga čovjeka. Kristovo utjelovljenje je poziv ljudima da se odazovu novosti života, da postanemo ljudi za druge ljude, da budemo vjernici i suradnici Crkve, da se u punini ostvari obiteljsko otajstvo, oca, majke, djeteta, da potaknuti Božjom ljubavlju nesebično podijelimo ljubav bližnjima, bolesnima, nemoćnima i "novim siromasima", tj. onima s ruba života.

Ljepota Božića biti će ispunjena onda kada drugi ljudi budu sretni s nama i zbog svjedočanstva naše vjere, da nije Bog samo naš Bog, nego Bog svega čovječanstva. Krist je zato i postao čovjekom, da bude naš brat i najveći prijatelj, a da time ne prestaje biti Bog, naš Gospodin. Ostaje besmrtni iako je primio tijelo od prečiste Djevice Marije, i sve se to događa radi nas i našega spasenja.

*Sretan i radostan Božić te blagoslovljenu Novu godinu
2004. želimo i čestitamo uredništvu i čitateljima
Hrvatskoga glasnika, Tuzla, braći Franjevcima,
svim ljudima dobre volje i posebno
dragom prijatelju i nositelju
Glasnika, Jurju Novoselu.*

*Sve Vas voli i poštuje
mons. Lovro Cindori,
i Uredništvo Milosti Puna.*

Sretan Božić
svim ljudima koji slave
ove blagdane
i mnogo radosti u
Novoj godini želi

KONZULAT
REPUBLIKE HRVATSKE

Karmel - Marija Bistrica o Božiću 2002.

*"Slava Bogu na visini.
I na zemlji mir ljudima dobre volje.
Hvalimo te.
Blagoslivljamo te.
Klanjamo ti se.
Slavimo te."
Poštovani!*

Marija je one davne noći primila i darovala Isusa nama. Primit ćemo ga i mi ovog Božića. Kada Njegova ljubav zasvijetli u našem oku, pruženoj ruci i osmijehu, On će postati dar nama i naš dar za druge. Prepoznamo tu ljubav i svim svojim bićem uzvratimo ljubavlju. Slavimo ga, hvalimo ga, klanjamo se Novorođenome Kralju u Jaslicama našega doma, našega srca, u svakom našem bratu i sestri kojega susretnemo.

*Od srca Vam želimo Sretan Božić
i svakim blagoslovom obasute
sve dane Nove Godine*

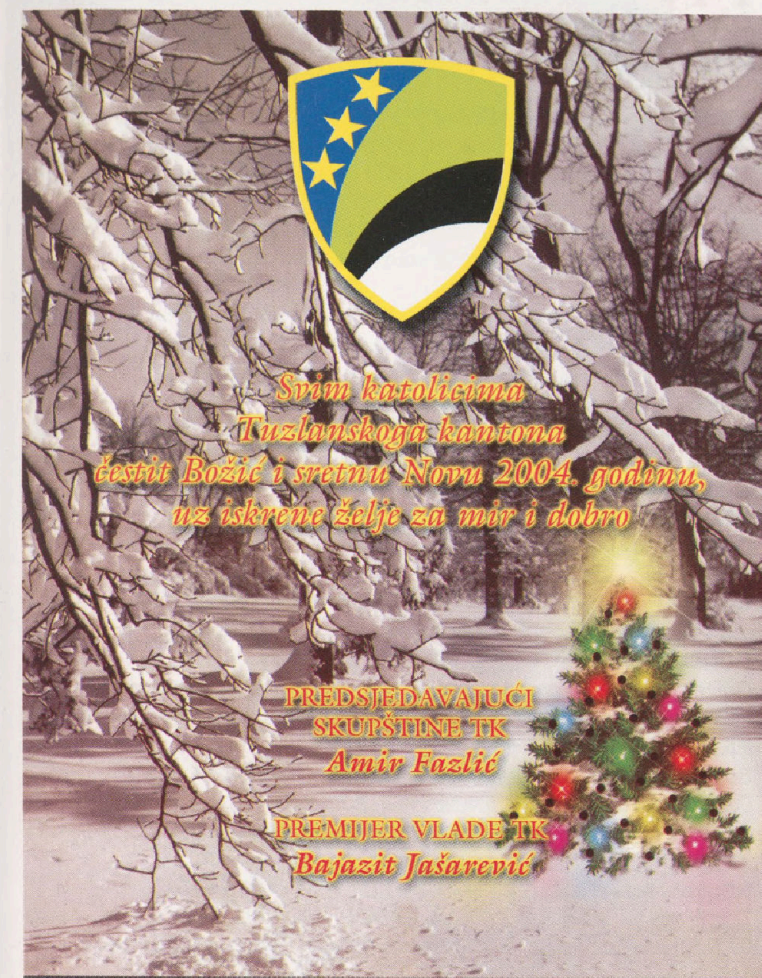
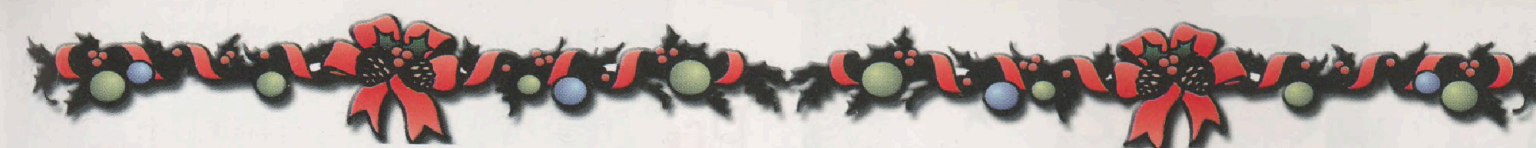
VAŠE SESTRE KARMELIČANKE
S. MARIJA GABRIJELA

Čestit Božić i sveto porođenje Isusovo
te beričetnu Novu 2004. godinu svim bivšim
učenicima i prijateljima Zavoda Kraljice sv. krunice,
također sadašnjim učenicima KŠC-a,
njihovim roditeljima i prijateljima zajednice
žele zahvalne sestre

KĆERI BOŽJE LJUBAVI

Hristos se rodi

Vjernicima Srpske pravoslavne Crkve,
Sretan Božić i blagoslovljenu Novu Godinu
želi
HRVATSKI GLASNIK

*Svim katolicima
Tuzlanskoga kantona
čestit Božić i sretnu Novu 2004. godinu,
uz iskrene želje za mir i dobro*

PREDSEDAVAJUĆI
SKUPŠTINE TK
Amir Fazlić

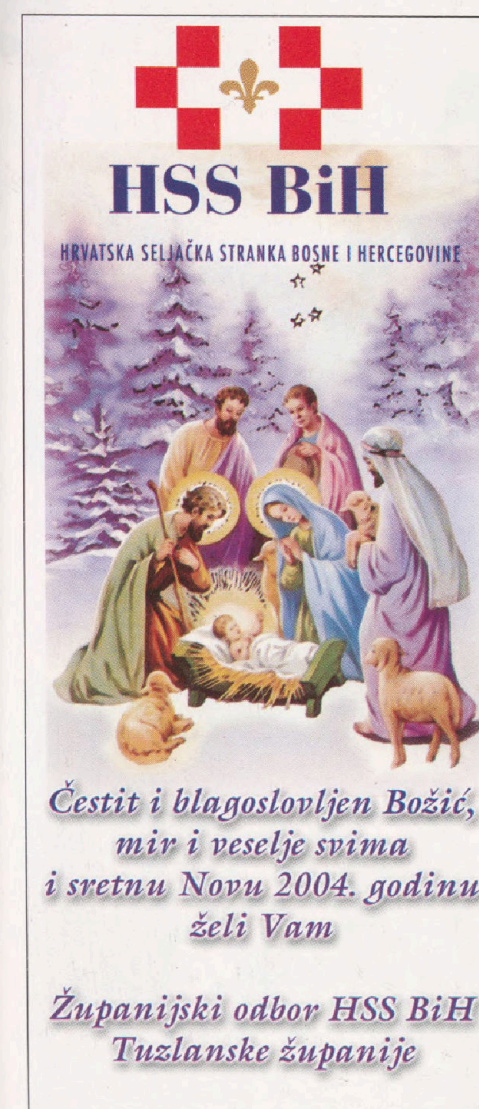
PREMIJER VLADE TK
Bajazit Jašarević

*Svim građanima katoličke vjeroispovijesti
upućujemo čestitke, u povodu
predstojećih Božićnih i
Novogodišnjih blagdana*

PREDSEDAVAJUĆI
OPĆINSKOGA VIJEĆA
Ilija Jurišić

NAČELNIK OPĆINE TUZLA
Jasmin Imamović

Čestit i blagoslovljen Božić,
mir i veselje svima
i sretnu Novu 2004. godinu
želi Vam

Županijski odbor HSS BiH
Tuzlanske županije

hrvatska
demokratska
zajednica

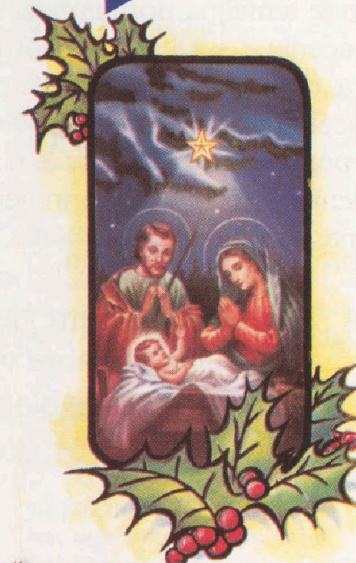
croatian
democratic
union

*Sretan Božić
i sveto porođenje Isusovo!
Isus novorođeni kralj,
koji je došao
čovjeka otkupiti i spasiti,
ispunio vas u svim danima
vašega života: radošću,
mirom, čvrstom vjenom,
i nadom u vječni život*

*Neka vas prate svi
Božji blagoslovi u
Novoj godini!*

HRVATSKA DEMOKRATSKA
ZAJEDNICA BiH
ŽUPANIJSKI ODBOR SOLI

Čestit Božić i blagoslovljene
Novogodišnje blagdane
želi Vam
NOVA HRVATSKA
INICIJATIVA

Kantonalni odbor NHI Tuzla

"I NASTANI SE MEĐU NAMA"

(Iz 1,14)

Povezani sa svima vama u nepokolebivoj vjeri da "Riječ tijelom postade" od srca vam želimo čestit Božić, blagdan neizrecive istine i ljubavi.

Utjelovljenjem vječne Riječi i rođenjem Sina Božjega od Djevice i Majke Marije, ljudski je rod obasjan istinom i ljubavlju; u povijest je sišlo svjetlo Otkupljenja; čovjeku je Bog ponudio samoga sebe kao dar da živi u čovjeku i da čovjek živi u Bogu. To nadilazi sve mogućnosti čovjeka i nadmašuje sve moći svijeta, jer "narod koji je u tmuni hodio svjetlost vidje veliku" (Iz 9,1). Ta svjetlost i našem vremenu pokazuje izlaz iz kriza i svakodnevnih poteškoća. To svjetlo je "Dijete koje nam se rodilo, Sin koji nam je darovan" (Iz 9,5). To svjetlo je "Bog silni koji je postao čovjekom", a nazvan je: "Savjetnik čudesni, Bog silni, Otac vječni, Knez mira" (Iz 9,5).

To je temeljna poruka Božića koja nas vodi obraćenju i susretu s novorođenim Kraljem mira, dobrote i ljubavi. To je poruka koja nas potiče da promijenimo svoj život i usmjerimo ga potrebama naše braće i sestara. Svojim rođenjem Isus želi biti primljen u duši svakog od nas, u duši svakog čovjeka.

Sretan Božić svim vjernicima
i ljudima dobre volje,
te obilje Božjeg blagoslova
u Novoj 2004. godini

žele vam sestre
"Kćeri milosrđa TSR sv. Franje"
iz Šikare - Tuzla

Program manifestacija u povodu Božićnih blagdana

NEDJELJA, 14. 12. u 12 sati

Župna crkva Šikara Svečani tamburaški koncert.
Organizatori župni ured Šikara i HKD Napredak Tuzla.

SRIJEDA, 17. 12. u 19 sati

Hrvatsko kulturno društvo Napredak Tuzla u povodu božićnih blagdana upriličuje izložbu iz Zbirke fra Nikole Bošnjaka u Međunarodnoj galeriji portreta Tuzla.

Ovaj postav koji izlaže u Tuzli sastoji se od 90 slikarskih djela, devet grafika, četiri crteža i osam kiparskih radova. Ukupno 111 umjetničkih djela najpoznatijih umjetnika s prostora bivše Jugoslavije.

SUBOTA, 20. 12. u 19 sati

Dvorana Narodnog pozorišta Tuzla! SVEČANI KONCERT Tamburaškoga orkestra HKD "Napredak" Tuzla i gostiju, Tamburaškog zbora Franjevačke klasične gimnazije iz Visokog.

NEDJELJA, 21. 12. u 19,00 sati

Dvorana BKC Tuzla SVEČANI BOŽIĆNI KONCERT u organizaciji Franjevačkoga samostana Svetog Petra i Pavla Tuzla. Suorganizatori: Društvo "Hrvatski dom" Tuzla, HKD "Napredak" Tuzla, KŠC Sv. Franjo Tuzla i Udruga "Hrvatska žena" Tuzla.

PONEDJELJAK I UTORAK, 22. i 23. 12. 2003.

Održat će se malonogometni Božićni turnir u organizaciji HKD Napredak Tuzla, Nogometni klub Husinski rudar i Radio postaja Soli.

PETAK, 26. 12. u 18 sati

Božićni prijam za uzvanike

Organizator prijama je Franjevački samostan, sa suorganizatorima hrvatskim društvima, udrugama, političkim strankama na području Općine Tuzla.

NEDJELJA, 28. 12. u 12 sati

Župna Crkva Lukavac SVEČANI TAMBURAŠKI KONCERT. Organizatori HKD Napredak Lukavac, HKD Napredak Tuzla i župni ured Lukavac.

Koncert u Šikari

UNIVERZITET U TUZLI

U nadi da ćete i ovaj Božić
dočekati sretni, u obiteljskom miru,
svim studentima,
nastavnicima i suradnicima
katoličke vjeroispovijesti
Univerziteta u Tuzli, kao i ostalim
građanima koji se Božiću raduju,
želimo čestit Božić
i sretnu Novu 2004. godinu.

REKTOR

Prof. dr. sc. Izudin Kapetanović
Generalni sekretar:
Jasmina Berbić, dipl. iur.

PROREKTORI

Prof. dr. sc. Džemo Tufekčić
Prof. dr. sc. Božo Banjanin
Prof. dr. sc. Mirsad Đonlagić
Prof. dr. sc. Mirjana Radić

DEKANI

AKADEMIJA DRAMSKIH UMJETNOSTI

Doc. Vlado Kerošević

DEFEKTOLOŠKI FAKULTET

Prof. dr. sc. Faruk Čišić

EKONOMSKI FAKULTET

Prof. dr. sc. Kadrija Hodžić

FAKULTET ELEKTROTEHNIKE

Prof. dr. sc. Naser Prljača

FAKULTET ZA TJELESNI ODGOJ I SPORT

Prof. dr. sc. Ferhat Nožinović

FILOZOFSKI FAKULTET

Prof. dr. sc. Ahmet Kasumović

MAŠINSKI FAKULTET

Prof. dr. sc. Ramiz Šelo

MADICINSKI FAKULTET

Prof. dr. sc. Husref Tahirović

PRIRODNO-MATEMATIČKI FAKULTET

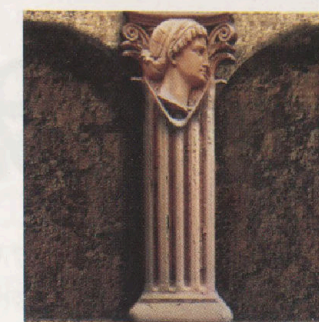
Prof. dr. sc. Refik Fazlić

RUDARSKO-GEOLOŠKO-GRADJEVINSKI FAKULTET

Prof. dr. sc. Sadudin Hodžić,

TEHNOLOŠKI FAKULTET

Prof. dr. sc. Nusreta Đonlagić

UNIVERSITAS
STUDIORUM
TUZLAENSIS
1976 - 2003

1976 2003 PROGRAM OBILJEŽAVANJA DANA UNIVERZITETA U TUZLI

BAJRAMSKI ODOBJAŠKI TURNIR
univerzitetska sportska dvorana

13. XII
ZAJEDNIČKA PROMOCIJA
DIPLOMACA I MAGISTARA
univerzitetska sportska dvorana, 11 sati

28. XII
predstava studenata akademije dramskih umjetnosti
IFIGENIJA U AULIDI
teatar kabare tuzla, 19,30 sati

16. XII
sportske aktivnosti
odbojka - žene
UNIVERZITET TZ - UNIVERZITET SA
univerzitetska sportska dvorana, 15,30 sati
košarka - muški
UNIVERZITET TZ - UNIVERZITET SA
univerzitetska sportska dvorana, 17,30 sati

02. XII
studenatska aktivnost - predavanje
ISHRANA I ZDRAV STIL ŽIVLJENJA
amfiteatar a2 filozofskog fakulteta, 13 sati

01. - 05. XII
MANIFESTACIJE NA FAKULTETIMA

16. XII
VELIKI KONCERT
UKUD-a ZVONKO CERIC
bosanski kulturni centar, 19,30 sati

06. XII
sportske aktivnosti
PJEŠAČENJE
start ispred filozofskog fakulteta u 9 sati
ŠAHOVSKI TURNIR
filozofski fakultet, 11 sati

17. XII
PRIJEM ZA NOVINARE
rektorat, 18 sati

09. XII
PRIJEM KOD REKTORA
rektorat, 13 sati

18. XII
SVEČANA AKADEMIJA,
DODJELA STUDENTSKIH NAGRADA
bosanski kulturni centar, 11 sati
balet, ansambl narodnog pozorišta sarajevo
KATARINA BOSANSKA KRALJICA
bosanski kulturni centar, 20 sati

10. XII
konferencija
KVALITET
U VISOKOM OBRAZOVANJU
hotel tuzla, 10 sati

11. XII
sportske aktivnosti
mali nogomet
II KORPUS - FAKULTET ZA TJELESNI
ODGOJ I SPORT
skepe mejdane, 13 sati

19. XII
PROMOCIJA DOKTORA NAUKA
amfiteatar a2 filozofskog fakulteta, 10 sati

11. XII
studenatska aktivnost
STUDENTSKI PARTY NAPREDNE
MUZIKE
diskoteka space, 21 sat

20. XII
diplomski predstava
studenata akademije dramskih umjetnosti tuzle i banjaluke
PROŠJAČKA OPERA
bosanski kulturni centar, 19,30 sati

12. XII
studenatska aktivnost
okrugli stol
ULOGA STUDENATA U ECTS-u
rektorat, 13 sati

22. XII
PRIJEM ZA ZLATNE STUDENTE
rektorat, 12 sati

GAUDEAMUS

IZ ZBIRKE FRA NIKOLE BOŠNJAKA

U Međunarodnoj galeriji portreta u Tuzli, 17. prosinca 2003. održana je izložba slika iz Zbirke fra Nikole Bošnjaka. Dugo su se Tuzlaci spremali za ovaj susret, a Hrvatski Glasnik je pisao o ovoj bogatoj zbirci. U Napretkovim adventskim aktivnostima konačno je određeno vrijeme i prostor za postav vrijedan svake pozornosti tuzlanske likovne publike. Svi oni koji su imali priliku susresti fra Nikolu, znaju njegovu zelnost i gotovo dječju odanost sakupljanju djela likovne umjetnosti. Ovaj marljivi bosanski fratar nastoji promicati ljubav prema kolekcionarstvu i većina onih koji si to mogu priuštiti, nakon susreta s fra Nikolom odlaze inficirani ovom moćnom ljubavlju.

UVODNA RIJEČ

Preko sedam stotina godina franjevci su u našim krajevima čuvari različitih kulturnih, povijesnih i umjetničkih vrijednosti. U gotovo svakom njihovom samostanu i crkvi ponešto je zanimljivo i izuzetno: rijedak predmet u metalu, značajan kameni spomenik, dragocjena arhivska građa, veliko knjižno blago, umjetnički oblikovani liturgijski predmeti, crkveno posuđe i pribor, misno ruho... Bez umjetničkih slika nije niti jedan njihov samostan i crkva. Naprotiv, za mnoge od njih može se reći da su i muzeji različita tipa, od onih koji "pamte" presudna razdoblja u povijesti zemlje Bosne (Kraljeva Sutjeska, Kreševo, Fojnica, Humac kraj Ljubuškog, gdje je 1884. utemeljen prvi muzej u BiH, čuven po svojoj arheološkoj zbirci), do onih koji se zadovoljavaju samo lokalnim, zavičajnim vrijednostima.

Slikarstvo i kiparstvo u svima njima zauzima posebno mjesto: od kasnorenesansnih i baroknih djela, nabavljenih u Italiji, Austriji i Mađarskoj, do modernih, domaćih, čiji su autori svih vjera i nacija, franjevci su do dolaska u Bosnu (1291) do danas formirali svoje zbirke i tako iskazivali vlastitu ljubav prema umjetnosti, koja se nije gasila ni u najtežim vremenima njihove redovničke službe.

U fra Nikoli Bošnjaku, kako sam kaže, ljubav prema kolekcionarstvu probudila se 1970. godine, zahvalju-

IVA DESPIĆ, SV. FRANJO, BRONCA

FRA ZDRAVKO ANDIĆ, GWARDIJAN

jući prof. dr. fra Vjeki Jarku, kolekcionar moderne umjetnosti, iz čije je zbirke dobio prvu sliku. Danas njegova kolekcija broji 450 djela (ulja na platnu, tempera, akvarela, pastela, grafika, kipova). Pridodamo li ovoj imponantnoj broji i broju od preko 3000 različitih knjiga (beletrističkih, stručnih, znanstvenih), upotpunit ćemo portret vlasnika ovoga blaga, namijenjena zavičaju, za koje, na žalost, još nije pronašao galerijski prostor koji, bez ikakve dvojbe, zaslužuje. Kao kolekcionar umjetničkih djela, fra Nikola je prvenstveno okrenut suvremenom likovnom stvaralaštvu, značajnim imenima s raznih prostora bivše zajedničke države, ali i izvan nje. U njegovoj su zbirci djela različitih tematskih sadržaja i stilskih doseg. Njihov je likovni jezik uvjerljiv i samosvojan.

Mirko Marjanović

IZ KATALOGA

SLIKARTSVO

Đuro ADŽIĆ, Osječka tvrđava, ulje; Adela BERVUKIĆ, Pejzaž, ulje; Josip BIFFERL, Cvijeće, ulje; Josip BIFFERL, Posljednja večera, tempera; Josip BIFFERL, Isusa svače, tempera; Josip BIFFERL, Šimun Cirenac, tempera; Nataša CETINIĆ, Maslinik, ulje; Zoran ČOŠIĆ, Obala Dunava, ulje; Nedeljko ČUBEK, Portret tete Marije, ulje; Mirko ČURIĆ, Bijeg u Egipat, ulje; Mirko ČURIĆ, Navještenje, ulje; Iva DESPIĆ-SIMONOVIC, Interijer, ulje; Ružica DEŠKOVIĆ, Oblaci, pastel; Ivan DOMAC, Cvijeće, akvarel; Ferdo DRAPEK, Koločep, ulje; Jasna FERTILIO, Los Buendia, tempera; Oton GLIHA, Gromače, kombinirana tehnika; Dubravka GRGIĆ, Djevojka, ulje; Vojislav HADŽIDAMJANOVIĆ, Han u Kiseljaku, ulje; J. JAITAR, Aleksandrija, ulje;

Želimir JANEŠ, Skidanje s križa, ulje; Stjepan JOZIĆ, Breze, akvarel; Gabrijel JURKIĆ, Kupreški orač, kombinirana tehnika; Nives KUVARIĆ-KURTOVIĆ, Kompozicija, kombinirana tehnika; Zlatko KESER, Sudnji dan, olovka u boji; Milan KERAC, Oranica, ulje; Milan KERAC, Fruškogorski pejzaž, akvarel; Ljupko KOLOVRAT, Ston, ulje; Ljupko KOLOVRAT, Pejzaž s Pelješca, ulje; Branko KOVAČEVIĆ, Visoko, ulje; Branko KOVAČEVIĆ, Dubrovnik, tempera; Ivan LACKOVIĆ CROATA, Zimski pejzaž, ulje na staklu; Ljubo LAH, Cvijeće, ulje; Ljubo LAH, Cvijete, ulje; Ljubo LAH, Gospa, ulje; Ljubo LAH, Portret, pastel; Aleksandar LAKIĆ, Kompozicija, ulje; Ratko LALIĆ, Zimski pejzaž, ulje; Zlatko LATKOVIĆ, Gitaristica, ulje; Zlatko LATKOVIĆ, Irena, ulje; Franjo LIKAR, Primorje, ulje; Ivan LOVRENIĆ, Mrtva priroda, akvarel; Radivoje LJESIĆ, Samostan Guča Gora, ulje; Mario MIKULIĆ, Portret sa šeširom, ulje; Mario MIKULIĆ, Portret djevojke, ulje; Mario MIKULIĆ, Venecija, ulje; Bekir MISIRLIĆ, Ptice, ulje; Omer MUJADŽIĆ, Rođenje Isusovo, ulje; Omer MUJADŽIĆ, Obiteljska idila, ulje; Omer MUJADŽIĆ, Akt, ulje; Omer MUJADŽIĆ, Cvijeće, tempera; Edo MURTIĆ, Kompozicija, akrilik; N. N., Gospa s djetetom, ulje; Nada PIVAC, Pejzaž, ulje; Nada PIVAC, Oplakivanje Krista, pastel; Nada PIVAC, Drvo, tempera; Ankica OPREŠNIK, Zastave, ulje; Ankica OPREŠNIK, Krošnja, akvarel; Lukša PEKO, Motiv iz prirode, ulje; Roman PETROVIĆ, Pejzaž, akvarel; Ana PAPP-JERKOVIĆ, Mrtva priroda, akvarel; Zlatko PRICA, Ogledalo, tempera; Đuro PULITKA, Pejzaž, ulje; Vlado PULJIĆ, Nar, akvarel; Smiljan Vicenco POPOVIĆ, Kapela, ulje; Vanja RADAUŠ, Riba, tempera; Vanja RADAUŠ, Sige, akvarel; Vanja RADAUŠ, Krajolik, akvarel; Affan RAMIĆ, Mostar, ulje; Ismet RAMLJAK, Mrtva priroda s krajolikom, ulje;

Karlo AFAN de RIVERA, Cvijeće, akvarel; Đuro SEDER, Samostan Fojnica, tempera; Behaudin SELMANOVIĆ, Pejzaž, ulje; Kenan SOLAKOVIĆ, Sjećanja III, pastel; Ljubomir STAHOV, Kompozicija, ulje; Ivo ŠEREMET, Prenj, ulje; Franjo ŠIMUNOVIĆ, Seosko kolo, akvarel; Josip ŠKERLIJ, Dubrovnik, ulje; Slavko ŠOHAJ, Izgubljeni sin, ulje; Slavko ŠOHAJ, Isus i Magdalena, tempera; Slavko ŠOHAJ, Dalmatinski pejzaž, tempera; Zlatko ŠULENTIĆ, Emaus I, akvarel; Zlatko ŠULENTIĆ, Emaus II, akvarel; Petar TIJEŠIĆ, Varoš, akvarel; Mica TODOROVIĆ, Mrtva priroda, pastel; Josip TROSTMAN, Cvijeće, ulje; Vlado VOJNOVIĆ, Toranj sv. Luke u Jajcu, ulje; Miro VUCO, Raspelo, tempera; Marko ŽIVKOVIĆ, Dvoje, ulje; Marko Živković, Isus na Maslinovoj gori, ulje.

GRAFIKA

Mersad BERBER, Portret djevojke, bakropis; Josip GENERALIĆ, Berba grožđa, grafika; Vasilije JORDAN, Staro kazalište, suha igla; Dževad HOZO, Iz ciklusa suočenja, grafika; Karlo MUJIĆ, Raspelo, drvorez; Virgilije NEVJESTIĆ, Es libris III, mezzotinta; Antun Boris ŠVALJEK, Raspelo, linorez; Marko ŽIVKOVIĆ, Raspelo, bakropis; Petar WALDEGG, Eau forte, akvatinta

CRTEŽI

Vinko GECAN, Portret, crtež; Mirko RAČKI, Sv. Pavao, crtež; Fra Ambrozije TESTEN, Polaganje u grob, crtež; Josip VANIŠTA, Pieta, crtež

KIPARSTVO

Iva DESPIĆ, Sv. Franjo, bronca; Zdenko GRGIĆ, Put u Emaus, bakar; Ivan KRIŽANAC, Josip Kozarac, bronca; Josip MARINOVIĆ, Gospa s Isusom, bronca; Josip MARINOVIĆ, Rane sv. Franje, bronca; Ivan MEŠTROVIĆ, Navještenje, reljef, bronca; Ivan MEŠTROVIĆ, Raspelo, bronca; Sofija NALETILIĆ-PENAVUŠA, Sova, obojeno drvo

FRA NIKOLA BOŠNJAK

Rođen 29. svibnja 1941. godine u Tramošnici Donjoj, zaselak Grab. Osnovnu školu završio u Tramošnici Donjoj, malu maturu u Gradačcu, a veliku u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom, noviciat u Kraljevoj Sutjesci, teologiju u Sarajevu. Godinu dana kapelan u Tolisi (1967/68.). Prirodoslovni fakultet (matematika i fizika) završio u Frankfurtu (SR Njemačka). Od 1974. godine profesor matematike i fizike u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom, a kapelan u Ovčarevu do 1979. Od te godine do 1982. je gvardijan i profesor Franjevačke klasične gimnazije u Visokom. U ulozi gvardijana, za crkvu i samostan naručuje mozaike i vitraje, prikuplja slike. U povodu 100. obljetnice (1982) Franjevačke klasične gimnazije u Visokom, zajedno s fra Stjepanom

Pavićem i tadašnjim njezinim ravnateljem prof. mr. fra Matom Mrkonjićem, prikuplja 110 slika i utemeljuje u njoj galeriju. Druguje s umjetnicima svih vjera i nacija. Mnogi su mu darovali svoja djela.

Izložbu je otvorio fra Zdravko Andić, gvardijan Franjevačkog samostana Svetoga Petra i Pavla Tuzla, a prisutnima na otvorenju su se obratili g. dr. Miroslav Petrović, predsjednik HKD Napredak Tuzla i direktor Galerije g. Čazim Sarajlić. U glazbenom dijelu ove svečanosti nastupili su tamburaši Napretka, predvođeni g. Vedranom Čičkom. Predstavljeno je 111 slika, crteža, grafika i skulptura najpoznatijih umjetnika s prostora bivše države, koje će građani moći razgledati do 7. siječnja 2004. godine.

Priredio: J. N.

IVAN LACKOVIĆ - CROATA, ZIMSKI PEJSAŽ, ULJE NA STAKLU

DR. SC. MIROSLAV PETROVIĆ, PREDSEDNIK NAPRETKA

G. ČAZIM SARAJLIĆ, DIREKTOR GALERIJE

TAMBURAŠI NAPRETKA, PREDVOĐENI VEDRANOM ČIČKOM

Piše: Anto CIGELJEVIĆ

Nakon smrti Mire Pilar-Sokolić 1991, najmlađa kćerka Ive Pilara, koja je bila nasljednica kućanstva obitelji Pilar, u jednom metalnom omaru uz obiteljske dragocjenosti, pronađen je djeloviti izvorni rukopis Pilarovoga glavnog djela *Die Südslavische Frage und der Weltkegel*.

Nekoliko ovih knjiga na hrvatskom i njemačkom jeziku kao i jedan primjerak studije *Immer wieder Serbien (Uvijek iznova Srbija)* nalazile su se u udubljenju prozora na koji je bio postavljen teški omar knjižnice. U ladicama toga ormara otkriveno je mnogo započelih i nedovršenih radova, rukopis knjige *Jugoslavenski sudbonosni sat*, prvotisk iz 1915. *Svjetski rat i Hrvati*, zatim *Pokus orijentacije hrvatskog naroda još prije završetka rata*, pa čitav niz neobjavljenih i nepoznatih rukopisa, promemorija, ekspozicija i pisama na hrvatskom i njemačkom jeziku, osobnih dokumenata i osobnih i obiteljskih fotografija. Naknadno je, 1993, prigodom obnavljanja Pilarova ormara za spise, pronađen njegov *Dnevnik s puta po Bosni*. U pronađenoj pisanoj ostavštini vrlo je zanimljiva Pilarova korespondencija od prije početka Prvoga svjetskog rata pa gotovo do njegove smrti 1933. Ona sadrži Pilarova pisma uglednicima toga vremena, kao i pisma upućena njemu, pisana na hrvatskom i njemačkom jeziku.

Također, ta ostavština pokazuje kako je Pilar nakon što je napustio Bosnu i došao u Zagreb, iako u krajnje nepovoljnim okolnostima, razvio intenzivnu političku djelatnost.

MISTERIJ PILAROVE SMRTI

Dr. Pilar nađen je mrtav prostrjeljene glave u svojoj kući na Tuškancu u Zagrebu u nedjelju ujutro 3. rujna 1933. u 59. godini života. Misterij Pilarove smrti ostao je do danas nerazjašnjen. Jedni su smatrali da je Pilar počinio samoubojstvo, a drugi kako je posrijedi politički motivirano umorstvo. Gotovo svi hrvatski listovi (Obzor, Jutarnji list i drugi) izvijestili su

PISANA OSTAVŠTINA

početkom rujna 1933. hrvatsku javnost o smrti i pogrebu dr. Ive Pilara te objavili nekrologe i prigodne tekstove, ne izjašnjavajući se u pravi trenutak o mogućim uzrocima njegove neočekivane smrti. Tako osječki *Hrvatski list* piše o "naprasnoj smrti odličnog našeg publicista i učenjaka". Na sličan način očitovale su se o Pilarovoj smrti i druge hrvatske novine, dok se u beogradskom tisku od početka inzistiralo na stajalištu kako se zapravo radi o običnom samoubojstvu. Komentirajući taj događaj, pod naslovom "Samoubojstvo dr. Ive Pilara, poznatog zagrebačkog advokata", beogradsko *Vreme* 4. rujna 1933. piše da je Pilar "izvršio samoubojstvo, po svojoj prilici, usled duševne depresije", a obitelji je navodno ostavio oproštajno pismo. Prema onome što je 1996. u *Nedjeljnom Vjesniku* objelodanio njegov unuk ing. Božidar Jančiković, u obiteljskom se krugu nije mnogo govorilo o Pilarovoj smrti, ali se uvijek isticalo kako "nitko nije znao da djed ima pištolj". Neposredan povod Pilarovoj smrti, pretpostavka o politički motiviranom umorstvu, moglo bi biti upravo njegovo posljednje djelo *Uvijek iznova Srbija*, objavljeno prvi put (pod navodno otkrivenim pseudonimom Florian Lichtträger) u Berlinu 1933. i uredno popraćeno režimskom okružnicom, kojom se zabranjuje prodaja i ulazak te knjige u Kraljevinu Jugoslaviju. U svakom slučaju, Pilar je bio žrtva režima, neovisno o tome je li počinio samoubojstvo ili je bio umoren.

DVANAEST VERZIJA JUŽNOSLAVENSKOGA PITANJA

Političke okolnosti nisu odredile samo Pilarov život i tragičan kraj, nego i sudbinu njegova opusa, posebno najopsežnijega djela, u javnosti poznatog pod skraćenim hrvatskim nazivom *Južnoslavensko pitanje*. Od Pilarove smrti, ureden 1933, pa sve do jeseni

1990, dakle, u više od pola stoljeća, objavljeno je, naime, jedino Južnoslavensko pitanje, jednom u hrvatskom prijevodu (1943/44.), a jednom na jeziku originala, njemačkom (1944). Opća društvena klima je od 1990. pridonijela i zanimanju za autora i djelo. Postoji i ostavština u posjedu ing. Božidara Jančikovića, Pilarova unuka u Zagrebu. "Svi ti dokumenti", kaže g. Jančiković, "čekaju zainteresirane i kompetentne stručnjake". Skraćeni, u nas uobičajeni naslov djela Južnoslavensko pitanje - rabimo iz praktičnih razloga. Pilar je bio neumjereno napadan i plijenjen, a isto tako neusporedivo hvaljen i kriomice čitan. Često se o njegovu djelu i njemu govorilo i pisalo napamet, širila bijela i crna legenda. Stoga ni danas ne možemo kazati da poznajemo njegov opus u cjelini, a posebice Južnoslavensko pitanje. Štoviše, Pilarova Južnoslavenskog pitanja ima ukupno dvanaest verzija/varijanti (rukopisnih i tiskanih, cjelovitih i fragmentarnih, njemačkih i hrvatskih). Međutim, tvrdi njegov unuk ing. Božidar Jančiković, "oba ratna izdanja, hrvatsko i njemačko, dijelom su cenzurirana; izbačeni su dijelovi teksta u kojima Pilar kritički ocjenjuje njemačku politiku kroz povijest prema Hrvatima i Hrvatskoj".

Pet godina nakon onoga varaždinskog, 1995, Južnoslavensko pitanje je doživjelo njemačko izdanje, nakladnik je Radni kružok za narodnosne skupine i pitanja manjina. Naslov mu je: Ivo Pilar, *POVIJEST HRVATSKE, SRBIJE I BOSNE*. U ovom izdanju Pilarovo djelo, od osamsto, skraćeno je na svega 250 stranica manjega formata.

Sudbina Pilarova djela se ponavlja: pisano je, prevedeno i tiskano u kriznim, dramatičnim trenucima: 1917, 1918, 1928, 1943/44, 1990. i 1995. godine, pa motivi njegove ponovne pojave u javnosti nikada nisu bili neovisni o političkim okolnostima.

ZAVRŠETAK

PRIČA SA HUMAČKOG JEZERA

Dvije tisuće ljudi disalo je na jedna pluća. Dvije tisuće Drijenčana imalo je jedan zajednički cilj - Ne dozvoliti agresoru pokoriti svetu zemlju drenauku. Za cijenu se nije pitalo. I tada su (kao i danas) mnogi Drijenčani sa svojim obiteljima živjeli i radili u Hrvatskoj, Sloveniji, Austriji, Njemačkoj, Švicarskoj... imali su i tada svoje stanove, svoje kuće, ali pomoć Drijenči i njenim braniteljima niti jednoga trenutka nije dolazila u pitanje niti se moglo čuti: "Ja ne živim u Driječni", ili "Ne zanima me Driječni". No, takvo jedinstvo trajalo je samo u vrijeme domovinskoga rata, dakle, samo u vrijeme u kojemu je Drijenčanima prijatelj fizički nestanak sa vjekovnih ognjišta.

Znači li to da nas samo nevolja može ujediniti? A je li, zaista, nevolja bila samo onda kada su na Drijenču padale granate?

Zar se ne može nevoljom nazvati razlog zbog kojega se "preko noći" pučanstvo u Drijenči prepolovilo, a onda se i ta polovina prepolovila? Ostadoše samo oni, koji nisu imali kuda otići.

No, da li je to baš tako? Niti slučajno! Imali su i oni nekoga svoga u zapadnoj Europi, a i Hrvatska bi ih, kao i mnoge druge, primila raširenih ruku. Njihovim odlaskom ponovila bi se bolna i Drijenčanima dobro poznata priča: "U blizini današnjega Humačkog jezera (iz Drijenče se vidi golim okom) ne tako davno bila je katolička crkva, a okolina nastanjena hrvatskim pukom".

Dakle, oni su svjesno ostali na svojim ognjištima. Njima je bilo potpuno jasno, da bi njihovim odlaskom iz Drijenče bili iznervirani ideali onih, koji su umirali, da bismo mi mogli živjeti u Drijenči. Ali sigurno nije jasno onim Drijenčanima, koji navrate možda samo

za blagdan Svih svetih, da bi pokoju svijeću upalili ili eto svrtaše putujući s mora, kad se vraćaju sa godišnjeg odmora.

Još je manje jasno onima, koji ne dolaze nikako ili samo onda kada se ukaže prilika prodati kuću ili njive i šume, koje su njihovim roditeljima kupovali.

Nije im jasno da je Drijenča, ne samo u nevolji, nego joj ponovno prijete fizički nestanak.

Tko će biti kriv ako se ovo (nedaj Bože) dogodi?

U najvećoj mjeri onaj dio njenih pučana, koji su kao nezahvalna i nebrizna djeca prepustila onemoćalu i bolesnu majku samu svojoj sudbini.

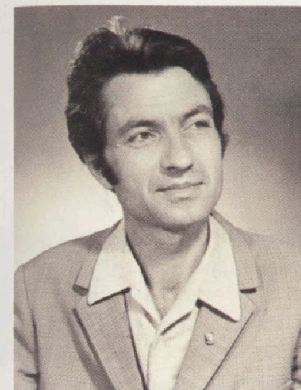
A ne traži majka od djece svoje da napuste poduzeća u kojima rade, da napuste stanove, kuće ili zemlje u kojima žive. Ne. Majka samo želi da joj djeca dođu, želi samo malo pažnje i ljubavi jer užasan je osjećaj napuštenosti i samoće.

Ako se već mora ponoviti priča sa Humačkom jezera, neka to ne bude iz razloga što djeca ne žele pomoći svojoj majci Drijenči ili što se ne žele o njoj brinuti.

No veliki dio odgovornosti morat će prihvatiti i šira zajednica. U prvome redu oni što se evo skoro desetljeće ljuljkaju u udobnim foteljama, znajući da na izbornoj potporu Drijenčana mogu uvijek računati, gotovo stoprocentno.

Ne smeta Drijenčanima niti udobnost tih fotelja niti bi im smetali oni što se ljuljkaju u njima, da to ljulljanje sve ove poratne godine nije više sličilo dubok san. Bar iz drijenčanske perspektive gledajući. Zar nitko od njih nije primijetio da se Drijenča nalazi u velikoj nevolji i da bi joj trebalo pomoći? Ako već ne iz ljubavi, a ono bar zbog osjećaja odgovornosti.

Anđelko KNEŽEVIĆ

Napisao Ferid ŠLJIVIĆ

STOLJEĆE BOŠNJAČKOG "PREPORODA"

Upravo se navršilo jedno stoljeće od osnivanja bošnjačkoga (muslimanskog) Kulturno-prosvjetnog i potpomoga društva "GAJRET". Tim s u povodom, na dvije razine (kantonalnom i općinskom), u Tuzli organizirane prigodne svečanosti. Prva je bila 14. oktobra/listopada u Kristalnoj dvorani hotela "Tuzla" na kojoj je o jubileju besjedila predsjednica Općinskoga društva Bošnjačke zajednice kulture "Preporod" u Tuzli profesorica Jasna Hadžiselimić, a izveden je bogat kulturno-umjetnički program i podijeljene prigodne zahvalnice.

Dругу svečanost posvećenu stogodišnjici organizirala je Zajednica općinskih društava Bošnjačke zajednice kulture "Preporod" Tuzlanskoga kantona. Održana je 29. novembra/studenog 2003. godine u Domu Vojske Federacije BiH u Tuzli. Prigodan referat pročitao je predsjednik ove asocijacije Muhidin Pašić. Nakon Himne BiH, koju su instrumentalno izveli orkestar harmonika Srednje muzičke škole iz Tuzle, pod ravnanjem profesora Midhata Zulića, nastupili su: Sarajevski vokalni oktet "Preporoda", vokalni solisti Vedrana Šimić (arije iz opere "Hasanaginica") i pjesma "Kad procvatu behari") i Besim Smajlović ("Preporodova" svečana pjesma"). Za klavirom je bio prof. Asim Horozić, dok je folklorni ansambl Gradskog kulturno-umjetničkog društva "Bosna" izveo igru "Bosna". Voditelji programa bili su dramski umjetnici Remira Osmanović i Midhat Kušljugić. Pjesmu "Bošnjaku" autora Safvet-bega Bašagića govorila je profesorica Sadeta Subašić.

Bošnjačko kulturno-prosvjetno i potpomno društvo "Gajret" formirano je 1903. godine sa željom da doprinese školovanju omladine na srednjem i visokom stupnju obrazovanja, kao i da artikulira interes Bošnjaka u oblasti kulture i informiranja. Riječ gajret na arapskom jeziku znači pomoć. Naročita aktivnost "Gajreta" (kao i bošnjačkog kulturno-prosvjetnog društva "Narodna uzdanica" koje je formirano 1924. godine) ispoljena je na prikupljanju finansijskih sredstava za školovanje talentirane, a siromašne đake i studentske bošnjačke omladine. Tako su ova dva društva putom svojih konvikata

(domova, internata) opskrbljivala osnovnim sredstvima za egzistenciju i nesmetano obrazovanje više od 7.000 učenika i studenata.

Pored "Gajreta" i "Narodne uzdanice", u Tuzli su sudjelovala još neka bošnjačka kulturno-prosvjetna, potpoma, sportska i druga društva, kao što su "Zeman" (vrijeme), "Bosna", Muslimanski kulturni dom", "Senat", "Zmaj od Bosne", "Bura", "Mu-

slimanski soko" i, naročito, "Preporod". Ovaj potonji, "Preporod", formiran je 1945. godine, da bi se ubrzo, nakon svega nekoliko godina djelovanja, ugasio voljom i diktatom ondašnjih vlasti Titove Jugoslavije. "Preporod", kao i ostala nacionalna društva: hrvatski "Napredak", srpska "Prosvjeta" i židovska "La benevolencija", ukinuti su 1949. godine. Obnavljanje njihova rada dogodilo se

krajem 1990. i početkom 1991. godine. Tako je Obnoviteljska skupština Bošnjačke zajednice kulture "Preporod" u Tuzli održana 26. januara/siječnja 1991. godine u prisutnost nekoliko stotina posjetilaca. Tom je prilikom za predsjednika izabran Muhidin Pašić. Od tada do danas tuzlanski je "Preporod" ostvario krupne projekte vezane za kulturu i obrazovanje Bošnjaka. U izdanju "Preporoda" u Tuzli iz štampe/tiska izašlo je trideset naslova (časopisi, godišnjaci, zbornici, udžbenici, zbirke poezije...). Osim pisane produkcije, tuzlanski je "Preporod" proizveo i dugometražni dokumentarni film "Krvava muslimanska 1992. godina", šest epizoda na televiziji "Bajramskih i ramazanskih večeri", kao i televizijski serijal "Bošnjačka

Vedrana Šimić

književnost u 100 knjiga" (u koprodukciji sa Televizijom Tuzlanskoga kantona).

Krupne rezultate u radu postiže i nedavno formirana asocijacija općinskih društava Bošnjačke zajednice kulture "Preporod" Tuzlanskoga kantona na čijem je čelu gospodin Muhidin Pašić.

Moglo bi se na kraju reći da su bošnjačka, kao i druga nacionalna kulturno-prosvjetna društva, odigrala bitne uloge u artikulaciji i afirmiranju interesa svih naroda, i građana koji žive na ovim prostorima.

TUZLANSKI POZORIŠNI DANI 2003.

NARODNO POZORIŠTE TUZLA 27. XI. - 10. XII. 2003.

Program

27. XI. 2003.

Foaje Narodnog pozorišta Tuzla
IZLOŽBA SLIKA
Mehmeda Džihica

27. XI. 2003.

SVEČANO OTVARANJE
Narodno pozorište Tuzla - PREMIJERA
Georges Feydeau **"BUBA U UHU"**
Režija: Nina Kleflin

28. XI. 2003.

Narodno pozorište Mostar
Robert Michel **"MEJRIMA"**
Režija: Erol Kadić

29. XI. 2003.

Hrvatsko narodno kazalište Mostar
Milan Grgić **"PROBUDI SE KATO"**
Režija: Joško Juvančić i Dražen Ferenčina

30. XI. 2003.

Šabačko pozorište Šabac
Harold Pinter **"NASTOJNIK"**
Režija: Nemanja Petronje

1. XII. 2003.

Hrvatsko kazalište Pečuh
Sanja Ivić **"OSOBNOSTI STVARI"**
Režija: Stipan Filaković ml.

2. XII. 2003.

Kamerni teatar '55 Sarajevo
Dario Fo **"NE MOGU DA PLATIM
I NEĆU DA PLATIM"**
Režija: Slavenko Saletović

3. XII. 2003.

Crnogorsko narodno pozorište Podgorica
Edvard Bond **"NIGDJE NIKOG NEMAM"**
Režija: Egon Savin

4. XII. 2003.

Atelje 212 Beograd
O. J. Traven **"EGZIBICIONISTA"**
Režija: Milan Karadžić

5. XII. 2003.

Bosansko narodno pozorište Zenica
Ivo Andrić - Slobodan Stojanović
"PROKLETA AVLIJA"
Režija: Slobodan Stojanović

6. XII. 2003.

UG dramskih umjetnika "TALJA" Tuzla - PREMIJERA
Milenko Iliktarević
**"ČAROBNIJACI SA ŠUMSKOG
IZLETIŠTA"**
Predstava za djecu na temu EKOLOGIJA

6. XII. 2003.

Mostarski teatar mladih
Ibrahim Kajan
**"KATARINA KOSAČA
- POSLJEDNJA VEČERA"**
Režija: Sead Đulić i Tanja Miletić-Oručević

7. XII. 2003.

Sarajevski ratni teatar "SARTR" Sarajevo
Safet Plakalo **"PHOENIX JE SAGORIO
UZALUD"**
Režija: Dubravko Bibanović

8. XII. 2003.

Hrvatsko narodno kazalište Osijek
Ray Cooney **"UHVAĆEN U MREŽU"**
Režija: Želimir Orešković

9. XII. 2003.

Hrvatsko narodno kazalište Varaždin
Nikolaj Vladimirovič Koljada **"KOKOŠ"**
Režija: Dražen Ferenčina

10. XII. 2003.

SVEČANO ZATVARANJE
Narodno pozorište Sarajevo
Irfan Horozović **"SOBA"**
Režija: Gradimir Gojor

SIT GLADNOM NE VJERUJE

Prije 25 godina kada je izgrađena i predana na korištenje peta faza Termoelektrane Tuzla, ili koju godinu kasnije kada je kombinat "Sodaso" završio izgradnju Hloralkalnog kompleksa, pisali smo kako su Tuzli, u okviru bivše "Juge", otvorene velike perspektive. Visoke faze prerade tuzlanskih minerala stvarale su mogućnosti masovnog zapošljavanja, robe proizvedene ovdje (struja, poliuretani, meke spužve, na desetine nus proizvoda), obećavale su velike profite. Iluzije su brzo splasnule. Ubrzo je došao rat, zatvaranje pogona, otpuštanje radnika, manjak potreba za ugljenom i soli. Stala je proizvodnja sode, koksa, reduktora i transportera.

Ugrožena životna sredina

Ne tako dugo poslije euforičnih skupova prilikom puštanja u pogon velikih kapaciteta, zakukao je narod. Običan čovjek nije ni slutio što će biti sa zrakom i nekom iznad njega, poslije velike proizvodnje ugljena i njegovog sagorijevanja u TE "Tuzla", proizvodnja vrlo rizičnih i otrovnih materija u Elektrolizi i Poliuretanskoj kemiji, potkopavanja tla, nekultiviranog zemljišta (iako je onaj koji je kopao minerale uvijek potpisivao klauzulu da će zemljište dovesti u predašnje stanje), ispuštanja otpadnih voda u plitko i bez vode korito rijeke Jale, kakve će sve otpadne materije stići na balkone, u dvorišta, i na krovove njihovih kuća, što će biti sa pitkom vodom, putovima, kanalizacijom.

Gotovo o istim problemima sela i MZ Bukinje, Šićki Brod, Lipnica, Husino, Miladije, Bistarac, Mrmor i drugih koja se nalaze pod nebeskom kapom koju prlja i truje TE "Tuzla", i sva ina kemija koja se ovdje smjestila, pisao sam prije 25 godina, a evo potencirat ću ih i danas.

Prije koju sedmicu dana u emisiji Radio Tuzle gostovali su prvi ljudi i članovi Povjereničkoga odbora MZ Šićki Brod i Bukinje. Mustafa Morankić i drugi i pričali onima koji su ih slušali kako sit gladnome ne vjeruje. Žalili su se na općinsku "centralu" i njene organe, da probleme najugroženijeg dijela općine jednostavno ne vide i ne osjećaju, a dosta toga što im se nameće jednostavno neće da pomognu da se riješi. Podimo redom.

Pitka voda je najteži i skoro nerješivi problem velikoga bloka naselja pod "kapom" TE "Tuzla". Mustafa Morankić, predsjednik Povjereničkoga odbora iznosi podatak da ovaj dio općine dobije vodu za piće (nekad davno općinski oci su se hvalili kako su golem dio općine uvezali na gradski vodovod) jedva pola ili jedan cijeli sat dnevno, i to rano ujutro, pa, tko ugrabi i rano se probudi, uspije natočiti vodu za naredna 24 sata. Tko prespava jutro neka se sam brine gdje će doći do pitke vode, a najčešće je to u trgovinama gdje nam je sada sa svih strana nude za novac. Što je sa ostalim potrebama domaćinstava nitko ih i ne pita. Vode za pranje nema ni u najmanjim potocima, jer sve je prljavo, smećem zatrpano.

Traže vodu iz Bistarca

Žitelji sela i naselja po dimnjacima TE "Tuzla", kume i mole da se njihova sudbina snabdijevanja pitkom vodom više ne povezuje sa rješanjem pita-

Gotovo iste priče, jadikovke, kritike na račun "centrale" slušali smo iz prigradskih i seoskih naselja prije 25 godine i danas

i za njih otvore slavine s vrelom vodom. Nikome do sada nije palo na pamet da tako nešto učini. Bukinjani, Šićani i Husinjani se, međutim, pozivaju da jednu namjensku donaciju njemačke Vlade koja je odredila da se iz novca koji je dodijeljen Federaciji BiH 2,5 milijuna KM imaju utrošiti za zagrijavanje naselja ispod dimnjaka TE "Tuzla", zato što su najbliži žitelji jako ugroženi smogom, zagađenim zrakom, zagađenim vodotocima, uskraćenom pitkom vodom. Tvrdi da vlasti jednostavno kriju kamo su otišla sredstva njima namijenjena, a u jednome nedavnom dopisu iz nadležnih ministarstava navodno je rečeno da su 2,5 milijuna KM otišla na sasvim drugu stranu, (navodno u Unsko-Sanski kanton).

Mještani pod "krovom" TE "Tuzla" se pitaju kako će se riješiti magle, smoga i ugljene prašine zbog koje se rublje više ne može sušiti izvan zatvorenih prostorija. Ne govore glasno da im je drago što je "crkao" HAK, odnosno Poliuretanska kemija, što više svakodnevno ne udišu otrovne plinove klora. Ništa bolja situacija nije ni sa međumjesnim putovima, a poseban slučaj je put kroz Mihatoviće što su ga seljani bili lijepo sredi. Kada je tamo niklo izbjegličko naselje, sve je u zemlju propalo. A tek kakva je ona prometna petlja na Šićkom Brodu!? Ruglo na ulasku u grad.

Mato BIKIĆ

HRVATSKI GLASNIK HKD "NAPREDAK" TUZLA

KRIVO VIĐEN KRIVI ODRAZ U KRIVOM OGLEDALU

Ako ćemo pravo, kad pogledamo i u najbolje ogledalo, na primjer ono od čuvenog brušenog venecijanskog stakla u skupocjenome ramu, ono što ugledamo - može nam se ne dopasti. Što onda, molim vas lijepo, očekivati od *Krivog (o)gledanja u Krivom ogledalu*? (!)

Gospodin Niko. J. Ivanović iskusan je i vješt žurnalist. Što god gleda, vidi ono što mu se sviđa. Zato je smislio *Krivo ogledalo*. U njemu do mile volje *Krivo (o)gleda* bez ikakvih posljedica po svoju osebnju osobu i njezin integritet. Jer, ili je krivo *Krivo ogledalo* ili je krivo *Krivo (o)gledanje*. Zato je na kraju svoje izvrsne rubrike morao reći kako nije kriv ni za rubriku *Ogledalo u Neovisnom tjedniku Front slobode*.

Potom, uistinu, samo u *Krivo ogledalo*, mogu stati *Dogmatizam, poezija, janjetina i prasetina* - sve sami omiljeni pojmovi i motivi, pardon: mezetluci gospodina Nikole J. Ivanovića. Doduše, ponekad, gospodin Nikola J. Ivanović rado meži i pjesnike. U ovom broju, u kojem sam

mu se učinio poprilično *neukusnim* zbog svoje pjesničke opservacije u *Bošnjačkoj reklam* za *janjetinu*, dohvatio je i moga prijatelja, sjajnog čovjeka i pjesnika Ivu Miju Andrića. Kao operativ - dogmatizam. Poslije janjetina i prasetine - pjesnici? Ah!

Poštovani gospodine Ivanović, *Krivo Vam je ogledalo i Krivo (o)gledate*, a autor *Ogledala* - niste.

Nudim dva dokaza. 1. Knjiga ima naslov: *REŽEM DRVA i druge reklame*, a ne ostale. 2. Autor *rječnika stranih riječi*, Zora, Zgb, 1968. godine nije *Bogoljub Klaić*, već *Bratoljub Klaić*. No, prirodno: *Krivo je ogledalo i Krivo (o)gledanje*. Ako. U *Krivom ogledalu*, *Krivo (o)gledajući* može se vidjeti i tako.

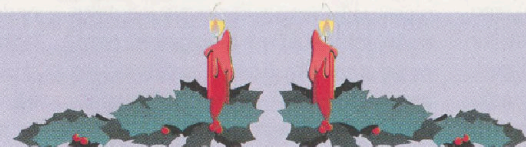
Želim Vam ugodan Advent, sretan Božić i Novu Godinu.

Srdačno i prijateljski odano,
07. Ševal, 1424. h. g.

Atif Kujundžić

Riješite problem HRT

Oficijelni akviziter za sat - kartice 061/295-605

IZ ŽIVOTA POZNATIH

KAKO U RAJ?

Talijanski pjesnik Ludovico Ariosto (1474-1533), autor djela "Bijesni Orlando", bio je slab vjernik. Njegov prijatelj slikar Garofalo slikao je u jednoj crkvi raj, pa ga je Ariosto krenuo posjetiti. Vidjevši što radi, reče mu:

- Evo napokon divne prilike da i ja stignem u raj. Ukoliko to ne učiniš ti, neće nitko drugi. Zaista, slikar ga poslušao i naslikao ga među anđelima.

BRAČNA POSLA

Dante Alighieri (1265-1321), pisac "Božanstvene komedije", remek-djela svjetske poezije, u braku nije bio baš najsretniji. Neki njegovi prijatelji savjetovali su mu da otjera ženu, jer ga vara. Dante ih upita:

- Recite mi, tko bolje poznaje život moje žene - vi ili ona?
- Ona! - odgovoriše prijatelji.
- Dobro, ona tvrdi da vi ne govorite istinu. Pustite me, dakle, na miru.

OPASNA LJEPOTICA

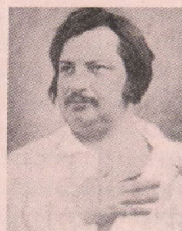
Kada je makedonski kralj Aleksandar Veliki (356-323. pr. n. e.) pobijedio Pirovu vojsku, njegovi su vojnici zarobili ženu potučenog perzijskog kralja, koja je bila čuvena po svojoj ljepoti. Jedan oficir donese tu vijest Aleksandru i upita ga hoće li ju vidjeti.

- Ne - odgovori Aleksandar - i ratnici mogu biti osvojeni!

NAJRUŽNIJA MANA

Francuski književnik Honore de Balzac (1799-1850) uhvatio je svog podvornika u laži. Stoga ga je ovako poučio:

- Laž je najružnija od svih mana. Zapamti: svome bližnjemu ne smije mo nikada slagati.
- A zašto onda, gospodine, uvijek kada dolazi sudski izvršitelj, izjavljujete da vas nema kod kuće? - upita podvornik.
- Sudski izvršitelji nisu naši bližnji - odgovori mu Balzac.

OČEVI I SINOWI

Thomas More (1478-1535) potekao je iz vrlo skromne obitelji, ali se svoga porijekla nikada nije stidio. Kada ga je jedan lord upitao je li njegov otac zaista bio samo trgovac, More odgovori potvrdno. Lord se namrgodio:

- Zašto niste i vi postali trgovac?
- More odgovori s osmijehom na licu:
- Oprostite, a je li vaš otac zaista bio dobro odgojeni džentlmen?
- Naravno - potvrdi lord.
- Pa zašto i vi niste postali?

DIPLOMACIJA

Francuzi su poslali na dvor engleskog kralja Jakova I. veoma nespretnog poslanika, čovjeka velika stasa koji se nije držao pravila ponašanja. Kralj, nezadovoljan, upita Francisa Bacona (1561-1626) što misli o novom poslaniku.

- Veoma je velik i lijepo ugojen - izbjegnu Bacon odgovor.
- Ne, ne, ne mislim tako! Ja vas upitah što mislite o njegovim duševnim sposobnostima?
- Veličanstvo, neki ljudi su kao kuće višekratnice kod kojih je najviši kat najlošije opremljen.

INTELEGENCIJA

Filmska glumica Marlene Dietrich (1901-1992) bila je prisutna jednom predavanju o inteligenciji muškaraca i žena. Nakon predavanja predavač se obratio "najljepšoj baki na svijetu" i upitao ju imali što dodati na temu. Marlene mu je odgovorila:

- Možda je istina da su muškarci inteligentniji od žena, ali ja još nisam vidjela ženu koja bi trčala za glupim muškarcem i samo se divila njegovim lijepim nogama.

Znate li?

* Prosječan čovjek razlikuje više od deset milijardi različitih tonova boje.

* Tijelo se na različite načine brani od virusa prehlade koji su ga napali. Kada nam se začepi nos, to je više nego dobar znak - znači da je tijelo započelo svoju aktivnu obranu.

* Queen Elizabeth, najveći putnički brod svih vremena, završio je svoju plovidbu u luci Hong Kong, gdje se 1972. godine zapalio i potonuo. U tu je luku brod doplovio da bi ga nakon tridesetčetverogodišnje plovidbe temeljito obnovili. Ni njegov "brat bliznac", brod Queen Mary, više ne plovi, ali postoji kao brod-hotel u Long Beachu.

* Trubasta mesožderka živi u južnom dijelu SAD-a i visoka je oko 90 centimetara. To je uistinu jedinstvena biljka na svijetu: ona može pojesti i - žabu.

* U pustinji Namib na jugozapadu Afrike živi "domišljata" biljka koja sama sebi proizvodi svojevrsnu kremu za sunčanje - lišće prevlači prozirnim kristalčićima da bi se zaštitila od sunca.

* U sudaru dva jumbo-jeta na uzletnoj stazi na kanarskom otoku Tenerifeu 1977. godine 570 ljudi živo je izgorjelo.

* Britanski autoklub AA ustvrdio je da na cestama Ujedinjenog kraljevstva čak 800.000 ljudi vozi bez položenog vozačkog ispita.

* Štakorski otoci nedaleko od obala Aljaske, koji pripadaju zapadnim Aleutskim otocima, smatraju se najnesunčanijim mjestom na svijetu. Ondje sunce sja samo oko 600 sati godišnje.

* U staroj Kini o zdravlju žena iz velikih krugova brinuli su se liječnici, ali ih nisu smjeli pregledati. Žene čak nisu smjele na svome tijelu pokazati gdje ih boli, nego su na lutki od žada liječnicima pokazivale mjesto na kojem osjećaju bol.

* Iako u Japanu vinova loza teško uspijeva, Japanci se nisu odrekli vina. Napravili su ga od mandarina, koje ima gotovo isti okus kao vino od grožđa.

* Čak osamdeset posto svjetskog stanovništva jede gliste, mrave, različite kukce i ličinke.

* Osjećaj krivnje može prouzročiti bolove u trbuhu, glavobolju, tjeskobu, pa čak i teške napadaje panike.

* Za samo jednu unču (31,103 grama) zlata u Južnoj Africi treba preraditi oko dvije tone rude koja ga sadrži.

* Gibanje Marsa oko Sunca traje 687 dana pa su godišnja doba na tom planetu gotovo dva puta duža nego na Zemlji.

* Morski pas može prevrnuti oči prema tjemenu da bi ih zaštitio prilikom napada.

* Gorile su jedine životinje koje se znaju smijati, a neki znanstvenici vjeruju da se mogu i - podsmijevati.

* Prije 2.500 godina u Kini se lažljivac otkrivao tako što su osumnjičeni morali u mraku uhvatiti magarčev rep namazan crnom bojom, a krivac je bio onaj kojemu su ruke ostale čiste!

HRANA

dobivena iz biljaka genetičkim inženjeringom (III.)

JE LI HRANA DOBIVENA IZ GM USJEVA

ZDRAVA ZA LJUDE?

Piše: Uglješa GUZINA

Često u novinama možemo pročitati o sigurnosno-zdravstvenim problemima u vezi s hranom. Tako je npr. u Belgiji 1999. godine perad bila hranjena stočnom hranom zagađenom dioksidom. Rezultat je toga visok sadržaj te škodljive kemikalije u kokošjem mesu i jajima. Prošlo je nekoliko mjeseci prije nego što je problem riješen.

Osim toga, u SAD svake godine oko 300.000 osoba završe u bolnicama zbog zdravstvenih problema uzrokovanih hranom. Ovdje se radi o prisutnosti raznih bakterija (Salmonella, Staphylococcus, E.coli itd.). Zagađena hrana mikroorganizmima jedan je od glavnih problema vezanih uz hranu u svijetu.

A što je sa GM usjevima čija se jestivost dovodi u pitanje? Niti jedna analiza ne upućuje na zaključak da je takva hrana manje sigurna od tradicionalne hrane.

U SD GM - kulture kontroliraju sljedeće institucije (državne): Ured za hranu i lijekove, Ured za zaštitu okoliša i Ministarstvo poljoprivrede. Postupak odobravanja GM usjeva može trajati više od šest godina.

GM Biljke se temeljito testiraju. Osnovnim istraživanjima ispituje se da li GM biljke sadrže jednake sastojke kao i tradicionalne sorte (hranjive tvari i druge kemijske spojeve. Dakle, biljke oplemenjene genetičkim inženjeringom strogo se testiraju prije nego što dospiju na tržište.

Dodatni sastojci prisutni u GM biljkama, a obično je riječ o nekoliko gena i bjelančevina, testiraju se kao mogući uzročnici alergija. Također se utvrđuje da li se te bjelančevine i geni brzo razgrađuju u probavnom traktu.

Mnogi suvremeni projekti primjene genetičkog inženjeringa u oplemenjivanju biljaka usmjereni su prema razvoju poljoprivrednih kultura koje bi mogle pomoći u rješavanju nekih od najvećih zdravstvenih problema vezanih uz hranu.

Tako npr. nedostatak vitamina A u hrani vrlo je čest u Jugoistočnoj Aziji, Africi i Latino Americi među siromašnim slojevima kojima je riža osnovna, a često i jedina dostupna hrana. Danas u svijetu oko 124 milijuna djece boluje, a 250 tisuća oslijepljuje svake godine zbog nedostatka vitamina A u hrani.

Nedavno proizvedena "zlatna riža" i uljana repica dobar su primjer pokušaja rješavanja takvih problema primjenom genetičkog inženjeringa u oplemenjivanju biljaka. Riži i repici dodan je gen za proizvodnju preteče vitamina A koji se procesom probave pretvara u vitamin. Uzgoj takvih kultura mogao bi umanjiti zdravstvene probleme uzrokovane nedostatkom vitamina A u hrani.

Što su alfatoksini?

Alfatoksini su kancerogeni spojevi. Kancerogene tvari - potencijalno mogu izazvati karcinom, rak. Ove spojeve proizvode gljivice koje rastu npr. na kikirikiju i kukuruzu. One rastu na sjemenju u skladištima.

Genetičkim inženjeringom moguće je biljkama ugraditi gen za bjelančevinu koja uništava alfatoksine. Poznato je da na GM kukuruzu otpornom na određene štetočine ima mnogo manje gljivica koje proizvode alfatoksine. Takav kukuruz kukci manje oštećuju pa je smanjena kontaminacija gljivicama.

Naš okoliš

Mnogi znanstvenici smatraju da je u zadnjih 5000 godina poljoprivreda drastično izmijenila naš okoliš. Ogromna većina šuma su posječene dok su travnjaci preorani, ali još uvijek možemo uživati u krajoliku. U vinogradima, voćnjacima, maslinjacima itd. nekadašnja raznolikost biljnog i životinjskog svijeta je izgubljena. Razlog tomu nisu GM usjevi nego potreba da se ishrani sve veći broj ljudi. Ali, istovremeno nije postignuto adekvatno povećanje prinosa. Dakle, morale su se sve veće površine preorati.

Kao rezultat toga su dovoljne količine hrane za 90% stanovnika Zemlje (čak i za 100%) kada bi se moglo ravnomjerno rasporediti. Osim toga, tu se javljaju problemi, kao što su: gubitak raznolikosti vrsta, erozija tla, salinifikacija itd. Kao posljedica intenzivnije poljoprivrede u širenje korova i prenositelja bolesti s jednog kontinenta na drugi, te pojave novih štetočina. Ni jedan od tih problema nije uzrokovan primjenom GM usjeva, već poljoprivredom općenito. Upute za postupanje američke Uprave za hranu i lijekove jasno govore da hrana proizvedena biotehničkim postupcima treba biti predmetom jednakih pravila za označavanje kao i sva druga hrana: važna je zdravstvena ispravnost i kvaliteta proizvoda, a ne postupak oplemenjivanja. Ipak, će trebati označiti određenu hranu nastalu primjenom moderne biotehnologije. Prema sadašnjim pravilima u SAD-u, nikakva posebna oznaka nije potrebna za bilo koji novi prehrambeni proizvod. Šećer dobiven iz GM šećerne repe isti je kao i onaj dobiven iz tradicionalne repe - takav šećer nema smisla posebno označavati (po američkim kriterijima). Ali, proizvod koji je primjenom genetičkog inženjeringa obogaćen vitaminima bit će označen, jer je to značajna informacija. Proizvođači mogu na svoje proizvode staviti oznake da nisu dobiveni od genetski izmijenjenih biljaka.

Kakav je rizik, a kakva je korist od GM biljaka i proizvoda? Prvim vlakovima u početku je putovao mali broj osoba jer su osjećali veliki rizik, a malu korist od takvog načina putovanja. Slično se događalo i sa zrakoplovima. Sada mali broj ljudi na relaciji Zagreb - London misli da je rizik veći od koristi, čak i unatoč učestalim avionskim nesrećama i očividnom zagađenju atmosfere.

Poznato je da su Britanci desetljećima izbjegavali pasterizirano mlijeko jer su nepoznati rizici od "neprirodnog", procesa pasterizacije smatrani većim od koristi. U konačnici odlučuje potrošač! Plaćam li skuplje hranu vidno obilježenu kao "NIJE - GM" samo zato što se bojim GM hrane? Ako znam da rizik od konzumiranja GM hrane nije veći od konzumiranja tradicionalne hrane odnosno da su koristi očigledne.

Bacillus thuringiensis (*Bacillus thuringiensis*) ili skraćeno Bt, je bakterija koja između ostalog

sadrži i gen za bjelančevinu Bt. Ova bjelančevina uzrokuje probavne smetnje i smrt kukaca koji pojedu bakterije Bt, dok za ljude i druge životinje nije opasna. U ekološkoj poljoprivredi ta se bakterija koristi kao prirodni pesticid za prskanje usjeva radi zaštite od kukaca. Znanstvenici su gen za bjelančevinu Bt prenijeli iz bakterije u pamuk, kukuruz, krumpir i još neke kulture. Sada takve biljke same proizvode ovu bjelančevinu. Štetni kukci i njihove ličinke koji se hrane korijenjem, listovima i sjemenkama ovih biljaka ugibaju. Poljoprivrednici su zadovoljni Bt kulturama jer ne moraju kupovati pesticide. Nedavna su znanstvena istraživanja pokazala da su u poljima s Bt usjevima nalazi veći broj različitih vrsta kukaca.

Obilježavanje prehrambenih proizvoda dobivenih iz GM biljaka

Upute za postupanje američke Uprave za hranu i lijekove jasno govore da hrana proizvedena biotehničkim postupcima treba biti predmetom jednakih pravila za označavanje kao i sva druga hrana: važna je zdravstvena ispravnost i kvaliteta proizvoda, a ne postupak oplemenjivanja. Ipak, će trebati označiti određenu hranu nastalu primjenom moderne biotehnologije. Prema sadašnjim pravilima u SAD-u, nikakva posebna oznaka nije potrebna za bilo koji novi prehrambeni proizvod. Šećer dobiven iz GM šećerne repe isti je kao i onaj dobiven iz tradicionalne repe - takav šećer nema smisla posebno označavati (po američkim kriterijima). Ali, proizvod koji je primjenom genetičkog inženjeringa obogaćen vitaminima bit će označen, jer je to značajna informacija. Proizvođači mogu na svoje proizvode staviti oznake da nisu dobiveni od genetski izmijenjenih biljaka.

Kakav je rizik, a kakva je korist od GM biljaka i proizvoda? Prvim vlakovima u početku je putovao mali broj osoba jer su osjećali veliki rizik, a malu korist od takvog načina putovanja. Slično se događalo i sa zrakoplovima. Sada mali broj ljudi na relaciji Zagreb - London misli da je rizik veći od koristi, čak i unatoč učestalim avionskim nesrećama i očividnom zagađenju atmosfere.

Poznato je da su Britanci desetljećima izbjegavali pasterizirano mlijeko jer su nepoznati rizici od "neprirodnog", procesa pasterizacije smatrani većim od koristi. U konačnici odlučuje potrošač! Plaćam li skuplje hranu vidno obilježenu kao "NIJE - GM" samo zato što se bojim GM hrane? Ako znam da rizik od konzumiranja GM hrane nije veći od konzumiranja tradicionalne hrane odnosno da su koristi očigledne.

(Nastavit će se)

JESTE LI ZNALI?

ARTROZA

Nije riječ o bolesti u pravom smislu riječi, nego donekle o prirodnom procesu. Javlja se kad se, zbog starosti, prekomjerne tjelesne težine ili trauma, hrskavica koja se nalazi između kralježaka stanjuje, gubeći svoju funkciju "jastučica" ili amortizera. Stoga se kralješci međusobno dodiruju, taru se i oštećuju i javlja se bol.

Simptomi

Oštra bol u zglobovima koja može zahvatiti donji dio leđa, vrat, zatičak, ramena, ali i kukove, koljena i gležnjeve.

Pretrage

Rendgensko snimanje kralježnice, a po potrebi i magnetska rezonancija.

Mogući način liječenja

Ne postoji način da se definitivno izliječi artroza jer se u pravilu ne može zaustaviti proces koji je uzrokuje. Za ublažavanje bolova i ukočenosti zglobova može se primijeniti masaža, laserska terapija, ionoforeza te, posebno u akutnom razdoblju bolova, analgetici. Mirovanje također može pomoći da se smanji upala.

OSTEOPOROZA

Osteoporoza je bolest kostiju uzrokovana gubitkom minerala, zbog čega dolazi do smanjenja gustoće koštanog tkiva. S godinama se (kod žena u menopauzi zbog smanjene razine estrogena) mineralna gustoća kostiju smanjuje, te one postaju krhke i lomljive. Sama po sebi, osteoporoza nije bolna, ali može postati ako je krhkost kostiju toliko da dolazi do njihove deformacije i pucanja.

Simptomi

Bol u lumbalnom dijelu leđa, nagnječenje ili slične frakture jednog ili više kralježaka zbog čega se njihova visina smanji što dovodi i do smanjenja tjelesne visine osobe koja boluje od osteoporoze.

Pretrage

Denzitometrija kojom se mjeri gustoća kostiju i na temelju toga procjenjuje opasnost od prijeloma, te rendgensko snimanje kojim se otkriva je li došlo do napuknuća jednog ili više kralježaka.

Mogući način liječenja

Ne može se potpuno izliječiti. Prehranom i lijekovima (bisfosfonatima) koje propisuje liječnik, nadoknađuje se manjak kalcija i poboljšava gustoća kostiju, a analgeticima se ublažava eventualna bol.

ZDRAVA PSIHA - JAČA SRCE

Srčani bolesnici moraju voditi jednaku brigu o svom mentalnom zdravlju kao i o srcu, pokazala su dva nova istraživanja. Prema istraživanju čiji su rezultati objavljeni u časopisu "The Journal of the American Medical Association", srčani bolesnici ukoliko obole od depresije teže podnose svoju bolest od mentalno zdravih ljudi. Studija je pokazala da depresivni srčani bolesnici u dvostruko više slučajeva imaju ograničene fizičke mogućnosti, skloniji su obolijevanju od dijabetesa, imaju veći indeks tjelesne mase i općenito lošiju kvalitetu života.

RIBA ČUVA SRCE

Znanstvenici s Pasterova su prehrane i druge životne navike (pušenje, alkohol, sport) 9700 muškaraca u dobi od 50 do 59 godina. Pritom su pratili njihov srčani ritam; krvni tlak i kolesterol - faktore rizika srčanih oboljenja. Ustanovili su da je broj otkucaja srca onih koji na svom jelovniku imaju ribu manje od jednom tjedno u prosjeku 67,5 u minuti, za razliku od onih koji ribu jedu više od dva puta tjedno i čiji je broj otkucaja 65,5 u minuti. Razlog leži u tome što masne kiseline iz ribe stabiliziraju električnu aktivnost srčanih stanica, što je važno ako se zna da upravo njihova prevelika aktivnost može dovesti do iznenadne smrti. Ribilje kiseline također snižavaju razinu lošeg kolesterola i krvni tlak.

Uspoređujući grupu bolesnika sa i bez depresije, znanstvenici su zaključili da su depresiji skloniji oni s lošijom zaradom, slabom društvenom potporom i izloženiji stresu. Osim toga, depresija se češće javlja kod osoba koje se teško mire sa starenjem te kod samaca. U posebnom izdanju časopisa "Brain, Behavior, and Immunity" objavljeni su rezultati studije prema kojima psiha čovjeka utječe na imunitet, a ovaj na srce. Prema riječima autor studije, postoji stalna sprega između psiholoških čimbenika i imunoloških procesa koji se odvijaju u raznim fazama koronarnih bolesti.

Postoje tri vrste psihološkog rizika: akutni, epizodni i kronični, ovisno o tome da li se psihološki stres dogodio samo iznimno (primjerice iznenadna smrt bliske osobe), često se ponavlja (povremena depresija) ili je stalno prisutan (trajna izloženost stresu). Svi oni dovode do bolesti srca i koronarnog sustava.

PUŠENJE - sprječava dostatnu opskrbu tkiva kisikom
NISKE OSOBE - češće stradavaju od moždanog udara
MRKVA - jača imunitet i usporava starenje
NEDOSTATAK VITAMINA C - povećava rizik od infekcije bakterijom *Helicobacter pylori*
BUNDEVA - odličan izvor beta karotena
ZOBENE PAHULJICE - povoljno djeluju na srce i žile
PAPAJA - jedna od najlikovitijih biljaka na svijetu
SPINAT - odlična hrana za moždane stanice
PAPA TEST - za 90 posto smanjuje rizik od umiranja od raka vrata maternice
ČUPLJENJE - protiv gripe pomaže u 70 do 90 posto slučajeva
BICIKL - dobar za sve mišiće tijela izuzev leđa
ŠKRGUTANJE ZUBIMA - u snu manje smanjite li unos kofeina
ZOBENE PAHULJICE - povoljno djeluje na srce i žile
LOŠA PREHRANA - krivac za 35 posto tumora
CVJETAČA - odlično uklanja otrove i djeluje kao antioksidans

STATINI POMAŽU SVIM SRČANIM BOLESNICIMA

Prema rezultatima najnovijih istraživanja harvardskih znanstvenika, čini se da skupina lijekova poznata pod nazivom statini, koja je indicirana za snižavanje kolesterola u krvi, pomaže i srčanim bolesnicima kojima su vrijednosti kolesterola u krvi u granicama normale. Pokazalo se da statini imaju povoljan učinak na srce već nakon kratkotrajne terapije dozama koje su manje od onih koje se uobičajeno propisuju za snižavanje kolesterola. Pozitivan utjecaj statina na stanje srca znanstvenici pripisuju već poznatoj činjenici da statini djeluju na krvne žile i smanjuju upalne procese koji izazivaju neurohormonske poremećaje zajedničke mnogim srčanim bolesnicima, no slažu se da su potrebna daljnja istraživanja za potvrdu ove terapije.

VLAKNIMA PROTIV ZAČEPA

Začep može biti simptom različitih bolesti i poremećaja zdravlja. Očituje se u rijetkom pražnjenju sadržaja crijeva, smanjenju fekalne mase, tvrdoj stolici, otežanom izbacivanju stolice ili osjećaju nepotpunog pražnjenja završnog crijeva. Može biti uzrokovan neodgovarajućim odnosom vlakana i vode, nedovoljnim kretanjem, promjenama okoliša, uzimanjem određenih lijekova (primjerice antidepresiva, lijekova za smirenje, lijekova protiv povišenog krvnog tlaka i antacidima, odnosno lijekova protiv suviška želučane kiseline).

Za rješavanje začepa najčešće je dovoljno:

- povećati unos vlakana, poput žitarica, voća i povrća; - povećati osobito konzumaciju mahunarki; - jesti integralni kruh; - piti najmanje dvije do tri litre tekućine dnevno; - laksative (sredstva za poticanje stolice) koristiti samo na preporuku liječnika; - što više se kretati.

GINEKOLOŠKO SAVJETOVALIŠTE

"MEDIC"

Prof. dr. Nisveta Alispahić
specijalista za ginekologiju i akušerstvo

U Ginekološkom savjetovalištu "Medic", prof. dr. Nisveta Alispahić, možete obaviti: ginekološki pregled, kontrolu trudnoće, ispitivanje i liječenje neplodnosti, dijagnostiku (ultrazvuk, PAPA, kolposkopija, spermogram, test na trudnoću, pregled vaginalnog sekreta).

Ginekološko savjetovalište radi ponedjeljkom, srijedom i petkom, od 9 do 12 i 17 do 19 sati, a subotom po dogovoru.

Na telefone:
061/149-514 i
201-927
možete zakazati posebno vrijeme samo za vas.
Tuzla,
Batva, Ivo
Andrića br. 11

ORMAN GRAD

Pitomo selo Donji Hrgovi, sa svijetom je povezan željezničkim i cestovnim prometnicama, Brčko - Banovići i, Orašje - Sarajevo, iznad koga je u dalekoj povijesti na obližnjem obronku Majevice, po svjedočenju arheoloških iskopina, još prije 5000 godina bio gusto naseljen Orman grad (Eneolitsko naselje, današnja Ormanica), u kome je postojala i srednjovjekovna katolička crkva. Tijekom arheoloških iskopina u Donjim Hrgovima je pronađen i novac iz brončanoga doba, još jedan dokaz o bogatoj povijesti ovoga omanjeg posavskog sela, vrijednih ratara, poznatih proizvođača dobre šljivove rakije i rajčice, (paradajza). Prema pisanju dr. Ive Bojanovskog, rimska cesta je od Siska, preko Broda, Odžaka, Modriče, Gradačca do Orman grada, a odavde lijevom stranom rijeke Tine, preko Donjih Hrgova, Dubrava, Seonjaka, D. Skakave, Poljaka, Jagodnjaka, Vukšića Gornje i Donjeg do sela Gorica, gdje je na mjestu zv. skela, prelazila rijeku Savu u Rajevo Selo, Slavonija. Napomenimo, da je i Marija Terezija vladala Posavinom, pa i Donjim Hrgovima 1730-1770. godine.

Popisom biskupa, fra Pave Dragičevića, 10. srpnja 1742. godine, (župa Ravne), Donji Hrgovi su brojali 25 kupa, odnosno, 197 katolika, od toga, 127 odraslih i 69 djece. Koliko smo mogli doći do podataka, Donje Hrgove su naseljavali raseljeni stanovnici iz okolice Travnika, Mostara i Hercegovine. U njemu su ostali sve do ovoga vremena, odoljevali najezdama raznoraznih osvajača, Mađžara, Turaka, Austrougarske, Nijemaca i posljednjih okupatora, 1992-1995. godine, zadržavajući svoju vjeru i dostojanstvo. Jedino je "hrvatsko" selo na općini Gradačac ostalo slobodno u prethodnom ratu, mada je na njega izvršen prvi napad od strane okupatora, 1992. godine. Vrlo dobro znaju hrgovljani tko su, što su i komu pripadaju, ali, isto tako uvažavaju i druge, bez obzira na narodnost i vjeroispovijest.

Nakon što su Mađžari zauzeli Srebrenik (1993. godine), u kome je živio bosanski ban Stjepan II. Kotromanić, a Turci 1520, Donji Hrgovi ostaju neosvojeni, ali zato ih Turci zaobilaze pri izgradnji putne mreže. Ipak, opstali su.

Ni Austrougarska nije uspjela privoljeti silom pridobiti hrgovljane, ostaju svoji na svome i pri svome, kao i u Drugom svjetskom ratu. Još odlučniji su bili u posljednjem ratu, 1992-1995. godine, sa 32 bojov-

nika pripadnika 107 brigade HVO, uspjeli odbiti prvi napad srpsko-ermogorskih fašista, odnosno, Miloševićevih sljedbenika, kao i ranijih osvajača.

Austrougarska je izgradila makadam cestu, Brčko - Donji Hrgovi - Srnice - Gračnica, Doboj, kao i Donji Hrgovi - Srebrenik - Tuzla, koje se uz osuvremenjivanje, i danas koriste. Donedavna su Hrgovi bili jedni od prometnijih i naprednijih mjesta u povijesnom, kulturnom i poljoprivrednom životu toga dijela Posavine. Međutim, u zadnje vrijeme u mnogome zaostaju, najviše zbog politike, kojom su se najmanje bavili. No, zasigurno samodoprinosima i lažnim obećanjima, od kojih nikada nisu imali ni malo koristi, mještani Donjih Hrgova se okreću budućnosti. Završetkom posljednjeg rata, uz pomoć Elektrodistibucije BiH, poslovnica Gradačac, dovode u funkciju niskonaponsku mrežu u selu, obnavljaju osnovnu školu na hrvatskome jeziku, te, uz pomoć donatora, stavljaju u funkciju mjesni vodovod sa izvorišta Domačić, iako svaka kuća ima vlastiti izvor, bunar. Predvođeni mladim i ambicioznim ljudima, predsjednikom VMZ Donji Hrgovi Zoranom Bikićem i dopredsjednikom Zoranom Marjanovićem, te, Željkom Josipovićem, Franjom Lovrićem, Ivanom Paradžikovićem i drugima, nisu zadovoljni postignutim pa žele uraditi još više.

Asfaltirali smo lokalnu putnu mrežu u dužini preko tri kilometra i povezali putnu

nika pripadnika 107 brigade HVO, uspjeli odbiti prvi napad srpsko-ermogorskih fašista, odnosno, Miloševićevih sljedbenika, kao i ranijih osvajača.

Austrougarska je izgradila makadam cestu, Brčko - Donji Hrgovi - Srnice - Gračnica, Doboj, kao i Donji Hrgovi - Srebrenik - Tuzla, koje se uz osuvremenjivanje, i danas koriste. Donedavna su Hrgovi bili jedni od prometnijih i naprednijih mjesta u povijesnom, kulturnom i poljoprivrednom životu toga dijela Posavine. Međutim, u zadnje vrijeme u mnogome zaostaju, najviše zbog politike, kojom su se najmanje bavili. No, zasigurno samodoprinosima i lažnim obećanjima, od kojih nikada nisu imali ni malo koristi, mještani Donjih Hrgova se okreću budućnosti. Završetkom posljednjeg rata, uz pomoć Elektrodistibucije BiH, poslovnica Gradačac, dovode u funkciju niskonaponsku mrežu u selu, obnavljaju osnovnu školu na hrvatskome jeziku, te, uz pomoć donatora, stavljaju u funkciju mjesni vodovod sa izvorišta Domačić, iako svaka kuća ima vlastiti izvor, bunar. Predvođeni mladim i ambicioznim ljudima, predsjednikom VMZ Donji Hrgovi Zoranom Bikićem i dopredsjednikom Zoranom Marjanovićem, te, Željkom Josipovićem, Franjom Lovrićem, Ivanom Paradžikovićem i drugima, nisu zadovoljni postignutim pa žele uraditi još više.

Asfaltirali smo lokalnu putnu mrežu u dužini preko tri kilometra i povezali putnu

komunikaciju Donji Hrgovi - Vučkovci - Gradačac, u kome su mještani sudjelovali sa 80.000 KM dok je ostatak financirala općina i TK. Izvođač radova je bilo poduzeće DOO JATA Srebrenik. Pored toga, asfaltirali su prilaz mjesnom groblju, dok su u tijeku pregovori asfaltiranja puta kroz naselje Donja Mahala. Namjeravaju oživjeti kulturno-športski život, rekonstruirati objekte vlasništva MZ i niz drugih aktivnosti na kojima treba poraditi kako bi povratili nekadašnji sjaj i imidž sela, po čemu su bili prepoznatljivi 70. i 80. godina. Treba dostići makar tu razinu, iznosi predsjednik VMZ Donji Hrgovi, Zoran Bikić. "Pred rat smo započeli gradnju crkve u selu, koju nažalost još nismo dovršili, podigli smo spomenik braniteljima Domovinskog rata, namjeravamo ponovno aktivirati NK Sloga", naglašava na kraju našeg razgovora gospodin Bikić.

A. ŠIMIĆ

IN MEMORIAM

TUŽNO SJEĆANJE

Dana, 09. prosinca 2003. godine navršilo se šest godina od smrti

IVANA MARTINAŠEVIĆA - HANSA

S poštovanjem čuvat ćemo uspomenu na njegov ple-
meniti lik. Počivao u miru Božjem.
HRVATSKI GLASNIK

TUŽNO SJEĆANJE

15. prosinca 2003. godine navršava se tužna godina od
prerane smrti

ZORANA TOMIĆA

TVOJI NAJMILJI: mama Ruža, tata Ivo, brat Željko, sestra
Zorica, nevjesta Barbara, zet Mile, sestrice Nataša i Antun i
baka Lujka.

TUŽNO SJEĆANJE

Dana, 03. prosinca 2003. godine navršilo se sedam godi-
na od smrti

FRANJE BURDE

Ostat će u sjećanju svima s kojima je surađivao, dragim pri-
jateljima i kolegama. Počivao u miru Božjem.
HRVATSKI GLASNIK

TUŽNO SJEĆANJE

DELFA (rod. TUNJIĆ) BOŽIĆ
22. 12. 2001 - 11. 12. 2003.

Bol i tugu za tobom ne može ublažiti
vrijeme. Ostaje nam sjećanje, pošto-
vanje i molitva. Počivala u miru Božjem
TVOJI NAJMILJI

TUŽNO SJEĆANJE

Dana, 27. prosinca 2003. godine navršila se godina dana od
smrti našega dragog i nikada prežaljenog supruga, oca, djeda i
brata

MIJE (ANTO) GRABOVIČKIĆ

S ljubavlju i poštovanjem čuvamo uspomenu na tebe i tvoji
dragi lik. TVOJI: supruga Dragica, sin Jadranko, kćerka Gordana,
zet Željko, unučad: Benedikt Juraj, Marija Dora i Jonatan Mijo,
braća i sestre kao i ostala mnogobrojna familija Grabovičić.

TUŽNO SJEĆANJE

RUŽA IVAKOVIĆ
13. 12. 2001 - 13. 12. 2003.

Dok vrijeme promiče, a mi se molimo i nadamo da tvoja ple-
menita duša počiva u miru Božjem, dotle smo ti, draga Ružo, sve
bliže i bliže. TVOJI NAJDRŽI

TUŽNO SJEĆANJE

PERO GALUŠIĆ

Iako si svoj mir zaslužio naše je srce puno žalosti. Spavaj i
odmaraj se u svom miru, iako si daleko od nas u našim srcima
ostaješ zauvijek.
Kad snaga ide prema kraju, tada je spas jedina milost.
Kćerka Ranka i zet Ivanko

TUŽNO SJEĆANJE

Dana 09. siječnja 2004. god. navršit će se god-
ina dana od smrti našega dragog supruga i tate

PERE GALUŠIĆ

U tišini vječnoga mira neka te prate naše
molitve, ljubav i sjećanja. Počivao u miru Božjem.
TVOJI NAJMILJI: supruga Ruža i kćerka Ljiljana

PIJTE SOKOVE

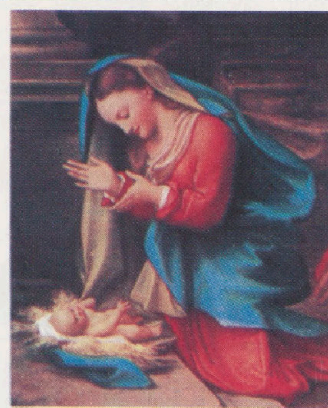
Ovih dana provodite manje vremena na suncu? Razinu
vitamina D u krvi možete održati pijuci sok od naranče
obogaćen vitaminima i mineralima.

Sve kraći dani i manjak dnevne svjetlosti povećavaju
rizik od pomanjkanja vitamina D. Stoga su proizvođači
počeli dodavati vitamin D u sokove od naranče prethodno
obogaćene kalcijem. Rezultati istraživanja pokazuju da
konzumacija narančina soka s dodatkom vitamina D
povećava razinu vitamina D u krvi do 150 posto.

Glasnikova SKANDINAVKA

AUTOR: ROBERT STRAUS	CRKVENI ZAKON	KOJI JE KAO ONAJ	TEKSTILNA BILJKA	GRAD U ŠPANSKOJ	BOŽIČNA PIJESMA	OKRUGLO SLOVO	AUTO ZNAK ZAGREBA	POD OD DASAKA	STARO IME OTOKA VISA	SLAVNI POLJSKI NOGOMETAŠ RAYMOND	OVAKO VELIKA	ZIVOTNO SPOSOBAN	MIJERA ZA POVRŠINU ZEMLJE	ŠAHOVSKA OZNAKA ZA KRALJICA	GRAD U ANTIČKOM SAMNIOU	VRAČ GATAR	GODISNJI PRIHOD KRALJEVSKE PORODICE
MJESEC U GODINI							OPERA OD ČAJKOVSKOG USOV										
GODISNJA PRIREDBA						KLAVIR	ODISEJEVA POSTOJIBINA							LAPONAC			
NAPLAVINA (MNOŽ.)							HOBOTNICA						FIGURA U SPILJAM				
AM. KRAT. ZA "SVE U REDU"			LUK ZA STRJELU				ROMAN VLADIMIRA BARTOLA									"MORTH"	
			POHLEPNOST				LIJAJETNOST										OSTRTNICI KOJI PRAVE CIZME
JUNAK EPA "MAHABHA- RATA"			ZENSKO IME MORSKA RIBA				ZUTA GLINA										
							DANŠKA MIJERA ZA KOLICINU										
PAPINSKA DRŽAVA																JADRANSKI OTOK	
BOŽIČNA PIJESMA								PROMJENA FIGURA U SAHU								ROMANSKO MUSKO IME	
GLAZBENA OZNAKA ZA "TEMPO"		RIBARSKA MREŽA						KOJI SU POSOLJENI						POZADI			
		MJESTO KOD KOPRA												VISTA GRABEVOG MATERIJALA			
MJESTO U SINČ. KANTONU TICINO																	ISKLUZAJ, NIKNUTI
ZVJEZDA SIEVERNOG NEBA																	
MUSKO IME OD MILJA			"AIT"														
ONTO ŠTO JE LOSEG PORUKEJA			ZELENI PROSTOR U PUSTINI														
KOMPANJON																	
PETO I DRUGO SLOVO ABECED			"ZAPADNA OBALA"														
			SUNČEVA ZNAKA														
ELEMENT SUMPOR		KRAT. ZA "TABULAR"						KRAT. ZA ELEMENT BIZMUT		ZENSKO IME OD MILJA	SVJEDOK (LAT.)	OZNAKA ZA AUTO SKOLU	ŠNIZENA NOTA "E"	GRAD U SIRIJI	ZENSKO IME EMILIJU	HRVATSKI GRADIC U ISTRI	RITAM STARILJI NAZIV ZA OSIEČANINA
TOPLINA, VRUĆINA					BOŽIČNA PIJESMA												KRAT. ZA "FORINI"
ODSJEK VREMENA					KRVNI SUDOV												LUKA NA JADRANU
POZNATO VINO IZ MAĐARSKE					KORALNI SPRUDOVI												
ELEMENT AMERIČU																	OSOBNA ZAMJENICA
KRATICA ATLANTSKOG PAKTA																	MAKAR MALO
DONIJETI ŽIVO TELE NA SVIJET																	
TVRDA FOSILNA SMOLA, JANTAR																	

stuhli
motel
VI.: Branimir Stuhli
tuzla

Ul. Bukinjska br. 60 • Tel.: ++387-35-283-330 ; 061-13-10-13 • E-mail: stuhli@bih.net.ba

**VODA KOJA
SVE
POKREĆE**

A QUALITY PRODUCT OF
Pivara Tuzla d.d.

**Gospodarska
BANKA**
Sarajevo

Direkcija:
71000 SARAJEVO, Ferhadija 11
Tel.: 387 33 207-023, 207-022
Fax: 387 33 444-605

Poslovnica:
71000 SARAJEVO, M. Tita 56
Tel.: 387 33 203-910
Fax: 387 33 442-952

Digital Foto Laboratori

Foto Žunić

TUZLA: 035/254-594
035/257-205
035/251-448

GRAČANICA: 061/772-282
TEŠANJ: 061/251-897
DOBOJ: 053/231-554

e-mail: zunic@inet.ba

Sretan Božić i Nova godina

MLIN
LJUBAČE

MLIN
"HUSINSKI RUDAR" D.D.
LJUBAČE-TUZLA
75214 LJUBAČE-TUZLA

TEL/FAX ++387 35 80 85 38, 80 85 39, 80 85 40 • E-mail: mlin@bih.net.ba

PrintCom
GRAFIČKI INŽENJERING

75000 Tuzla Rudarska 61
Tel.: ++ 387 35 282 000, 283-218
Fax: ++ 387 35 280-210
e-mail: printcom@bih.net.ba

CVJEČARA FLORAMI

Vam nudi veliki izbor rasade, saksija, žardinijera, zemlje za cvijeće od 50 l, 20 l, 10 l, 6 l, 5 l, te zemlje u pakiranju od 1kg iz vlastite proizvodnje pod nazivom FLORATRES, rezanog cvijeća, lončanica, svijeća, lampinjona, lukovica svih vrsta, ruža sadnica i ukrasnog šiblja.

Sve to možete nabaviti uz najpovoljnije cijene u gradu i dobiti stručne savjete.

Vaše je samo da dodete na MALU PIJACU i da se uvjerite u našu ponudu.

FRANJO BOSANKIĆ

TK

JAVNO PODUZEĆE
RADIO TELEVIZIJA
TUZLANSKOG KANTONA
Ul. Slatina br. 2 Tuzla

Hrvatski Glasnik
GLASNIK HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

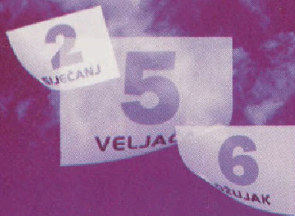
Glasiloo
Hrvatskog kulturnog društva
"Napredak" Župe Soli
List za kulturu i
društvena pitanja

Osnivač i izdavač: HKD Napredak, Tuzla • Ravnatelj: Petar Matanović • Glavni i odgovorni urednik: Juraj Novosel • Lektor: Mr. Marica Petrović • Uredništvo: Petar Matanović, Juraj Novosel, Marica Petrović, Martin Antunović, Romeo Knežević, Zvonko Bosankić, Radoslav Tomićić, • Fotografije: Martin Antunović i Juraj Novosel • Adresa: Tuzla, Kazan mahala 2 Tel/fax: 035-237-171 • Tehnička priprema, repro i štampa: "PrintCom" d.o.o. Grafički inženjering Tuzla • Račun: 132-100-03108521-25 kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla - HKD Napredak, Tuzla - za Glasnik • List je upisan u evidenciju javnih glasila u Republičkom komitetu za informacije pod rednim brojem 05/93 - 15. 03. 1993. Na temelju Mišljenja Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta TPŽ broj 10/1-483-9/98., list Hrvatski glasnik je javno glasilo, te prema članu 19. točka 13. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga - ne plaća porez. • List izlazi mjesečno • Tekstovi i fotografije se ne vraćaju

P L I V A

Za sva vremena

**ŽIVOTNO OSIGURANJE
MOĆNO A OBROČNO**

CROATIA OSIGURANJE d.d.

tel: +387 39 839 100,
www.croatiaosiguranje.com, croatia-os.ljubuski@int.tel.hr

PREDSTAVNIŠTVO SARAJEVO
Trg heroja 10, 71000 Sarajevo
Tel. ++ 387 33 65 11 33, 65 39 29
Fax. ++ 387 33 65 39 86

Osnovan 1992.godine
INDEPENDENT
INDEPENDENT
INDEPENDENT
INDEPENDENT
Marketing: 250-261, 250-262, 250263 <http://www.kameleon.delta.com.ba>
Centrala: 250-055 (tel/fax) radio_kameleon@delta.com.ba

Javno komunalno preduzeće
**CENTRALNO GRIJANJE
TUZLA**

Ull. Krečanska broj 1
75000 Tuzla Tel: ++387 35 283 443
Bosna i Hercegovina Fax: ++387 35 281 391
E-mail: cen.gri@bih.net.ba

HRVATSKI RADIO SOLI

92.7
103.4 MHz

Radost sigurne štednje

tuzlanska banka d.d. tuzla

